

Hallituksen esitys Eduskunnalle rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisesta tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen sekä antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa sopimuksessa tarkoitetut julistukset Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksistä, edelleen luovuttamisesta sekä yleissopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä.

Yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa ja nopeuttaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Yleissopimus täydentää rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa eurooppalaista yleissopimusta (1957). Sopimuksessa luovuttamiskelpoisten rikosten alaa on laajennettu. Sopimus sisältää myös muita määräyksiä luovuttamisen aineellisista edellytyksistä, kuten omien kansalaisten luovuttamisesta, poliittisista rikoksista, erityissäännöstä, edelleen luovuttamisesta sekä vanhentumisesta.

Kansallisen lainsäädännön saattamiseksi sopusointuun sopimusvelvoitteiden kanssa lakia rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ehdotetaan muutettavaksi. Lakiin ehdotetaan Suomen kansalaisen luovuttamisen mahdollistavaa lainmuutosta sekä luovuttamiskelpoisten rikosten alan laajentamista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutosta,

jonka mukaan pääsääntönä olisi se, että mitään rikosta ei Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä olisi pidettävä poliittisena. Esitys sisältää myös vanhentumista sekä erityissääntöä ja edelleen luovuttamista koskevia lainmuutoksia.

Esitys sisältää myös lakiehdotuksen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimus. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisesta tehdyn yleissopimuksen sekä antaisi suostumuksensa tiettyjen yleissopimuksen nojalla annettavien julistusten antamiseen.

Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tavoitteena on luoda Euroopan unionin jäsenvaltioiden välille uusi yksinkertaistettu luovuttamismenettely, joka mahdollistaisi nopean luovuttamisen.

Esitykseen sisältyy ehdotus siitä, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettuun lakiin otetaan uusi jakso, joka sisältäisi säännökset yksinkertaistetusta luovuttamismenettelystä EU:n jäsenvaltioiden välillä.

Esitykseen sisältyy myös lakiehdotus yk-

sinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohdana kuin yleissopimus. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan heti kun laki on hyväksytty ja vahvistettu. Säännöksiä Suomen kansalaisen luovuttamisesta sovellettaisiin kuitenkin vasta kun yleissopimus on tullut voimaan Suomen ja pyynnön esittäneen jäsenvaltion välillä.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	3
YLEISPERUSTELUT	5
1. Johdanto	5
2. Nykytila	5
3. EU:n luovuttamissopimuksen tavoitteet ja keskeinen sisältö	6
4. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tavoitteet ja keskeinen sisältö ..	7
5. EU:n luovuttamissopimuksen ja yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen suhde Suomen lainsäädäntöön	9
6. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö	9
7. Esityksen vaikutukset	10
8. Asian valmistelu Suomessa	10
9. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	12
1. EU:n luovuttamissopimus	12
1 artikla. Yleiset määräykset	12
2 artikla. Rikokset, joista luovutetaan	12
3 artikla. Salahanke ja yhteenliittäytyminen rikosten tekemiseksi	13
4 artikla. Määräys vapaudenriistosta, joka toteutetaan muualla kuin rangaistuslaitoksessa	14
5 artikla. Poliittiset rikokset	14
6 artikla. Vero- tulli- ja valuuttarikokset	15
7 artikla. Omien kansalaisten luovuttaminen	15
8 artikla. Vanhentuminen	18
9 artikla. Armahdus	18
10 artikla. Muut kuin luovuttamispyynnön perusteena olevat teot	18
11 artikla. Luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion suostumusta koskeva olettaama	18
12 artikla. Luovuttaminen edelleen toiseen jäsenvaltioon	19
13 artikla. Keskusviranomaisen ja asiakirjojen lähettäminen telekopiona	20
14 artikla. Lisätiedot	20
15 artikla. Oikeaksi todistaminen	20
16 artikla. Kauttakuljetus	20
17 artikla. Varaumat	21
18 artikla. Voimaantulo	21
Sopimuksen loppumääräykset	21
2. EU:n luovuttamissopimuksen suhde pohjoismaiseen luovuttamislakiin	21
Omia kansalaisia koskevat pohjoismaiset julistukset	22

3. EU:n luovuttamissopimuksen suhde muuhun lainsäädäntöön	22
4. Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus	23
1 artikla. Yleiset määräykset	23
2 artikla. Luovuttamisvelvollisuus	24
3 artikla. Luovuttamisen edellytykset	24
4 artikla. Toimitettavat tiedot	25
5 artikla. Suostuminen luovuttamiseen	27
6 artikla. Asiasta tiedottaminen	28
7 artikla. Suostumuksen saaminen	28
8 artikla. Suostumuksen antamisesta ilmoittaminen	29
9 artikla. Luopuminen erityissääntöön vetoamisesta	30
10 artikla. Luovuttamispäätöksestä ilmoittaminen	31
11 artikla. Määräaika, jossa luovuttaminen on tehtävä	31
12 artikla. Suostumus, joka annetaan 8 artiklassa määrätyn määräajan päättymisen jälkeen tai muissa olosuhteissa	32
13 artikla. Luovuttaminen edelleen johonkin toiseen jäsenvaltioon	33
14 artikla. Kauttakuljetus	33
15 artikla. Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen	34
16 ja 17 artikla. Voimaantulo ja liittyminen	34
5. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	35
6. Laki yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	35
7. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta	35
8. Voimaantulo	43
9. Säättämisjärjestys	44
10. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	44
LAKIEHDOTUKSET	
1. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	47
2. Laki yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	48
3. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta	49
SOPIMUSTEKSTIT	
Yleissopimus Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta	61
Yleissopimus yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa	72

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen hyväksymisestä ja voimaan saattamisesta. Lisäksi ehdotetaan, että eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa julistukset Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksistä, edelleen luovuttamisesta sekä yleissopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä.

Esitykseen sisältyvät myös lakiehdotukset yleissopimuksen eduskunnan suostumusta edellyttävien määräysten hyväksymisestä sekä yleissopimuksen edellyttämistä muutoksista Suomen kansalliseen luovuttamislainsäädäntöön.

Esityksessä ehdotetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970) muuttamista. Ensinnäkin lakiin ehdotetaan Suomen kansalaisen luovuttamisen mahdollistavaa lainmuutosta siten, että Suomen kansalainen voitaisiin luovuttaa yleissopimukseen liittyneeseen EU:n jäsenvaltioon oikeudenkäyntiä varten. Tämä koskisi vain sellaista rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan olisi vähintään neljä vuotta vankeutta. Luovuttamisen ehtona olisi lisäksi se, että luovutettua henkilöä palautetaan Suomeen suorittamaan hänelle mahdollisesti tuomittua vapausrangaistusta.

Toiseksi luovuttamiskelpoisten rikosten alaa ehdotetaan muiden kuin Suomen kansalaisten osalta laajennettavaksi siten, että EU:n jäsenvaltioon voitaisiin luovuttaa rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Edellytyksenä olisi lisäksi se, että rikoksesta pyynnön esittäneen jäsenvaltion lain mukaan saattaa seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsitävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään vuosi.

Kolmanneksi esityksessä ehdotetaan niin sanotusta kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumista silloin kun luovuttamispyynnössä tarkoitettu teko koskee salahan-

ketta tai yhteenliittäytymistä yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi. Kaksoisrangaistavuus olisi kuitenkin aina Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytys.

Neljänneksi esityksessä ehdotetaan lainmuutosta, jonka mukaan kieltoa luovuttaa poliittisesta rikoksesta ei sovellettaisi silloin kun kyse on luovuttamisesta EU:n jäsenvaltioon. Suomen kansalaista ei kuitenkaan saisi luovuttaa poliittisesta rikoksesta.

Viidenneksi luovuttamislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luovuttamista EU:n jäsenvaltioon pääsääntöisesti ei estäisi se, että syyteoikeus tai oikeus panna rangaistus täytäntöön on vanhentunut Suomen lainsäädännön mukaan.

Kuudenneksi luovuttamislakiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan EU:n jäsenvaltioon luovutettua henkilöä voitaisiin määrätä edellytyksin syyttää myös muusta kuin luovuttamispyynnössä tarkoitettua rikoksesta (niin sanotusta erityissäännöstä luopuminen). Myös luovuttaminen edelleen toiseen EU:n jäsenvaltioon olisi rajoitetusti sallittua. Suomen kansalaiseen kuitenkin sovellettaisiin erityissäntöä siten kuin voimassa olevassa laissa on säädetty sekä edelleen luovuttamista koskevaa kieltoa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yleissopimuksen yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa. Esitys sisältää myös ehdotuksen siitä, että eduskunta antaisi suostumuksensa tiettyjen yleissopimuksen nojalla annettavien julistusten antamiseen.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä ehdotukset sopimuksen edellyttämistä muutoksista Suomen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön. Esityksessä ehdotetaan, että yleiseen luovuttamislakiin otetaan uusi jakso, joka sisältäisi säännökset yksinkertaistetusta luovuttamismenettelystä EU:n jäsenvaltioiden välillä.

2. Nykytila

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (jäljempänä unionisopimus) VI osasto sisäl-

tää määräykset Euroopan unionin jäsenvaltioiden hallitusten välisestä oikeus- ja sisäasiain yhteistyöstä (niin sanottu Euroopan unionin III pilari). Yhteistyön osa-alueet on lueteltu K.1 artiklassa. Yhteistyö käsittää muun ohella oikeudellisen yhteistyön rikosoikeuden alalla (K.1 artiklan 3 kohdan 7 alakohota). Rikosoikeudellisen yhteistyön piiriin kuuluu jäsenvaltioiden välinen yhteistoiminta esitutkinta- ja oikeudenkäyntivaiheessa, rikostuomioiden täytäntöönpanoon liittyvä yhteistyö sekä rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen. Myös jäsenvaltioiden aineellisen rikoslainsäädännön lähentämisen on unionisopimuksen voimassaoloaikana tulkitu kuuluvan VI osastossa säännellyn rikosoikeudellisen yhteistyön alaan.

Oikeus- ja sisäasiain yhteistyön säädöstyypit on lueteltu unionisopimuksen K.3 artiklassa. Artiklan mukaan neuvosto voi hyväksyä yhteisiä kantoja ja yhteisiä toimintoja sekä tehdä yleissopimuksia. Päätökset VI osastossa tarkoitetuilla aloilla tehdään yksimielisesti.

Euroopan unionin oikeus- ja sisäasiain neuvosto hyväksyi marraskuussa 1993 julistuksen, jossa neuvoston alaiset toimielimet valtuutettiin selvittämään, olisiko jäsenvaltioiden välillä tarpeen tehdä yleissopimus, joka täydentäisi 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyä eurooppalaista yleissopimusta rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (SopS 32/1971, jäljempänä eurooppalainen luovuttamissopimus).

Oikeus- ja sisäasiain neuvosto päätti kesäkuussa 1994, että aluksi olisi kiinnitettävä huomiota luovuttamisen menettelyllisten esteiden poistamiseen. Neuvoston toimeksianton perusteella työryhmä ryhtyi valmistelemaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella yleissopimusta yksinkertaistetusta menettelystä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Neuvosto hyväksyi ja jäsenvaltiot allekirjoittivat sopimuksen Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995 (EYVL N:o C 78, 30.3.1995). Jäljempänä sopimuksesta käytetään nimitystä yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus.

Yksinkertaistettua menettelyä koskevan yleissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ryhdyttiin valmistelemaan laaja-alaisempaa yleissopimusta rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta. Tarkoituksena oli menettelyllisten esteiden lisäksi puuttua luovutta-

misen aineellisiin edellytyksiin. Neuvosto hyväksyi ja jäsenvaltiot allekirjoittivat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yleissopimuksen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 27 päivänä syyskuuta 1996 (EYVL N:o C 313, 23.10.1996). Jäljempänä sopimuksesta käytetään nimitystä EU:n luovuttamissopimus.

Rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen on kiinnitetty huomiota myös Eurooppa-neuvoston Amsterdamissa kesäkuussa 1997 hyväksymässä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevassa toimintaohjelmassa (EYVL N:o C 251, 15.8.1997). Toimintaohjelmassa jäsenvaltioita kehoitetaan ratifioimaan edellä mainitut luovuttamissopimukset vuoden 1998 loppuun mennessä. Tähän mennessä ainoastaan Tanska on ratifioinut molemmat sopimukset.

3. EU:n luovuttamissopimuksen tavoitteet ja keskeinen sisältö

EU:n luovuttamissopimuksen tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Sopimus täydentää eurooppalaista luovuttamissopimusta.

EU:n luovuttamissopimus sisältää useita eurooppalaisesta luovuttamissopimuksesta poikkeavia säännöksiä luovuttamisen aineellisista edellytyksistä. Ensinnäkin luovuttamiskelpoisten rikosten alaa on sopimuksessa laajennettu. Sopimus velvoittaa luovuttamaan rikoksesta, josta pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lain mukaan saattaa seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kuusi kuukautta. Lisäksi edellytetään, että rikoksesta pyynnön esittäneen jäsenvaltion lain mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta.

Toiseksi EU:n luovuttamissopimus sisältää säännöksen kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumisesta silloin kun kyse on salahankkeesta tai yhteenliittäytymisestä sopimuksessa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi. Edellytyksenä on, että salahanke tai yhteenliittäytyminen on tapahtunut terrorismin vastustamisesta 27 päivänä tammikuuta 1977 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990, jäljempänä eurooppalainen

terrorismissopimus) 1 tai 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi tai laittoman huumausainekaupan tai muunlaisen järjestyneen rikollisuuden, henkeen, fyysiseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvan taikka yleistä vaaraa ihmisille aiheuttavan rikoksen tekemiseksi. Niille jäsenvaltioille, jotka eivät aio luopua kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta, sopimus asettaa vaihtoehtoisen velvoitteen säätää rangaistavaksi sopimuksessa tarkemmin määritelty salahanke tai yhteenliittäytyminen rikosten tekemiseksi.

Kolmanneksi EU:n luovuttamissopimus sisältää eurooppalaisesta luovuttamissopimuksesta poikkeavat säännökset omien kansalaisten luovuttamisesta. Pääsääntönä on, että luovuttamisesta ei voida kieltäytyä sillä perusteella, että luovutettavaksi pyydetty henkilö on pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion kansalainen. Sopimus mahdollistaa kuitenkin sen, että jäsenvaltio voi antaa julistuksen, jonka mukaan se ei luovuta omia kansalaisiaan tai luovuttaa heitä vain määrätyin edellytyksin.

Neljänneksi EU:n luovuttamissopimus sisältää säännöksen, jonka mukaan mitään rikosta ei EU:n jäsenvaltioiden välillä ole pidettävä poliittisena. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän sopimusvelvoitteen eurooppalaisen terrorismissopimuksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin sekä EU:n luovuttamissopimuksessa määriteltyyn salahankeeseen tai yhteenliittäytymiseen terrorismissopimuksessa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi.

Viidenneksi EU:n luovuttamissopimus velvoittaa luovuttamaan rikoksesta, josta syyte-oikeus tai oikeus panna rangaistus täytäntöön on pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lain mukaan rauennut. Jäsenvaltiolla on kuitenkin oikeus kieltäytyä luovuttamasta vanhentuneesta rikoksesta siinä tapauksessa, että se itse olisi ollut toimivaltainen käsittelemään rikoksen.

Kuudenneksi EU:n luovuttamissopimus velvoittaa määrätyin edellytyksin luopumaan niin sanotusta erityissäännöstä. Sopimuksen mukaan luovutettua henkilöä voidaan syyttää muusta kuin luovuttamispyynnössä tarkoitusta teosta edellyttäen, että rikoksesta ei voi seurata vapausrangaistusta tai vapaudenmenetyksen käsittävää turvaamistoimenpidettä. Luovutetun henkilön suostumuksella häneen voidaan kohdistaa myös vapaudenmenetyksen käsittäviä toimenpiteitä. Erityis-

säännöstä luopumiseen liittyy myös edelleen luovuttamista koskeva määräys, jonka mukaan pääsääntö on se, että luovutettu henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen jäsenvaltioon.

EU:n luovuttamissopimukseen sisältyy myös eräitä menettelyllisiä säännöksiä. Sopimus velvoittaa jäsenvaltiot nimeämään luovuttamispyyntöjä lähettävän ja vastaanottavan keskusviranomaisen. Sopimus sisältää myös määräyksen salakirjoituslaitteella varustetun telekopiolaitteen käyttämisestä asiakirjoja toimitettaessa.

Lisäksi EU:n luovuttamissopimus täydentää kesäkuun 19 päivänä 1990 tehtyä yleisopimusta tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta (jäljempänä Schengenin yleisopimus). Schengenin yleissopimuksen III osaston 4 lukuun sisältyy luovuttamista koskevia määräyksiä muun ohella vanhentumisesta, velvollisuudesta luovuttaa verorikoksista sekä suorista yhteydenotoista luovuttamispyyntöjä käsittelevien viranomaisten välillä. Pääosin Schengenin yleissopimuksen asettamat velvoitteet vastaavat EU:n luovuttamissopimuksen vastaavia määräyksiä.

4. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tavoitteet ja keskeinen sisältö

Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tavoitteena on luoda EU:n jäsenvaltioiden välille uusi yksinkertaistettu luovuttamismenettely, joka mahdollistaisi nopean luovuttamisen. Menettelyä sovellettaisiin silloin, kun luovuttamista varten etsitty henkilö suostuu luovuttamiseen.

Sopimuksen valmistelutyön pohjaksi kerättiin tietoa EU:n jäsenvaltioiden välisistä vuonna 1992 tehdyistä noin 700 luovuttamispyynnöstä. Aineistosta voitiin todeta, että noin 30 prosenttia luovuttamispyynnöistä oli sellaisia, joissa pyynnön kohteena ollut henkilö suostui luovuttamiseen. Suostumuksesta huolimatta luovuttamismenettelyn todettiin kestävän jopa useita kuukausia. Sopimuksen tarkoituksena on lyhentää mahdollisimman lyhyeksi se aika, jonka luovutettavaksi pyydetty, joka on antanut suostumuksensa luovuttamiselleen, joutuu olemaan vapautensa menettäneenä.

Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei ole itsenäinen, vaan sen 1 artiklan

mukaan sopimus täydentää eurooppalaista luovuttamissopimusta. Niissä tapauksissa, joissa yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei sisällä määräyksiä taikka jos muusta syystä ei katsota tarpeelliseksi soveltaa mainitun sopimuksen mukaista menettelyä, sovelletaan eurooppalaista luovuttamissopimusta. Sopimus ei myöskään vaikuta jäsenvaltioiden välisiin suotuisampiin määräyksiin.

Yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskeva sopimus ei sisällä aukottomia menettelyä koskevia määräyksiä, vaan se lähinnä luo ne puitteet, joissa menettelyä toteutetaan. Useassa sopimuksen artiklassa yksityiskohtainen menettelyn toteuttaminen jätetään kansallisen lainsäätäjän harkintaan.

Sopimuksen 2 artikla sisältää menettelyn soveltamisen keskeisen periaatteen, jonka mukaan menettelyä sovelletaan silloin, kun etsitty henkilö suostuu luovuttamiseen. Myös pyynnön vastaanottaneen valtion tulee suostua luovuttamiseen. Pyyntöön vastaanottanut valtio harkitsee itsenäisesti riippumatta etsityn suostumuksesta, onko pyyntöön suostuttava.

Sopimus perustuu pääosin siihen ratkaisuun, että yksinkertaistettua menettelyä sovelletaan niissä tapauksissa, joissa jäsenvaltio on esittänyt eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaisen väliaikaisesta säilöönottoa koskevan pyynnön (3 artikla). Käytännössä tämä tarkoittaa, että yksinkertaistetussa menettelyssä pyynnöt olisivat kansainvälisiä etsintäkuulutuksia, joilla tavanomainen luovuttamismenettely nykyään pääsääntöisesti alkaa, taikka Schengenin tietojärjestelmään tehtyjä ilmoituksia. Sopimuksen 12 artiklan mukaan sopimuksen mukaista menettelyä voidaan soveltaa myös muissa tilanteissa, jos jäsenvaltio näin haluaa tehdä.

Yksinkertaistetun menettelyn yhtenä lähtökohdana on, että menettelyn aloittaminen ei edellytä eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaisen tavanomaisen luovuttamispyynnön esittämistä. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan pyynnön sisältö on määritelty sopimuksen 4 artiklassa. Sen keskeisin merkitys on, että pyynnössä ei tarvitse esittää alkuperäiskappaletta tai oikeaksi todistettua jäljennöstä vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta. Mainitut asiakirjat tulee sitä vastoin sisällyttää tavanomaiseen eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaiseen pyyntöön.

Sopimuksen 5 artikla jättää jokaisen jäsenvaltion omaan harkintaan, mikä valtion viranomaisen tekee luovuttamista koskevat päätökset yksinkertaistetussa menettelyssä.

Sopimuksen 6 ja 7 artikla sisältävät määräykset siitä, miten säilöön otetun on annettava suostumus luovuttamiseensa. Kun henkilö on otettu säilöön rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista varten, toimivaltaisen viranomaisen on annettava hänelle tieto luovuttamispyynnöstä sekä mahdollisuudesta suostua luovuttamiseen yksinkertaistettua menettelyä noudattaen. Suostumus on annettava asiassa toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle.

Sopimuksen yhtenä tarkoituksena on lisätä toimivaltaisten viranomaisten suoria yhteydenottoja. Tämän mukaisesti sopimuksen 8 ja 10 artiklan mukaan yksinkertaistetun menettelyn puitteissa tehtävät jäsenvaltioiden viranomaisten väliset ilmoitukset tehdään suoraan toimivaltaisten viranomaisten välillä. Artiklat sisältävät määräyksiä myös menettelyssä noudatettavista määräajoista. Sopimuksen 8 artiklan mukaan pyynnön esittäneelle valtiolle tulee viimeistään kymmenen päivän kuluttua väliaikaisesta säilöönottamisesta ilmoittaa, onko henkilö suostunut luovuttamiseen. Luovuttamispäätöksestä tulee ilmoittaa pyynnön esittäneelle valtiolle kahdenkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona henkilö on suostunut luovuttamiseen.

Sopimuksen 11 artiklan mukaan henkilön luovuttamisen tulee tapahtua kahdenkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona luovuttamispäätöksestä on ilmoitettu pyynnön esittäneelle valtiolle. Artikla sisältää määräykset myös etsityn vapaaksi päästämisestä sekä ylivoimaisen esteen ilmenemisestä.

Sopimuksen 9 artiklassa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus antaa julistus, jonka mukaan etsitty voi tietyin edellytyksin suostua siihen, että häneen ei sovelleta niin sanottua erityissääntöä. Eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 14 artiklan mukaisen erityissäännön mukaan luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai häneltä riistää vapautta sellaisen rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, mikä on määrätty rikoksesta, joka on tapahtunut ennen hänen luovuttamistaan, ellei tämä rikos ole ollut luovuttamisen syynä.

Erityissäännön soveltaminen on sopimuksessa liitetty edelleen luovuttamista koskevaan kieltoon. Sopimuksen 13 artiklan pääsääntönä on että, jos etsittyyn ei sovelleta

niin sanottua erityissääntöä, häneen ei myöskään sovelleta edelleen luovuttamista koskevaa kieltoa. Sopimuksen 14 artikla sisältää kauttakuljetusta koskevia määräyksiä.

Sopimuksen 12 artikla laajentaa sopimuksen soveltamisalaa siitä, miksi se on määritelty 3 artiklassa. Artiklan mukaan sopimusta sovelletaan myös silloin, kun henkilö on antanut suostumuksensa 8 artiklassa määrätyn kymmenen päivän määräajan päätyttyä, jos eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklassa tarkoitettua tavanomaista luovuttamispyyntöä ei ole vielä esitetty. Artikla antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden soveltaa yksinkertaistettua menettelyä myös muissa tilanteissa.

Sopimuksen 4–8, 10 ja 14 artiklassa tarkoitettujen jäsenvaltion määriteltäviksi jätetyt viranomaiset tulee 15 artiklan mukaan ilmoittaa ratifioinnin yhteydessä annettavassa ilmoituksessa. Sopimuksen 16 artikla sisältää voimaantuloa ja 17 artikla liittymistä koskevia määräyksiä.

5. EU:n luovuttamissopimuksen ja yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen suhde Suomen lainsäädäntöön

Suomessa säännökset rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta sisältyvät lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä (270/1960, jäljempänä pohjoismainen luovuttamislaki) ja aikaisemmin mainittuun lakiin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (jäljempänä yleinen luovuttamislaki). Pohjoismainen luovuttamislaki sisältää tyhjentävät säännökset luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä. Yleinen luovuttamislaki taas mahdollistaa luovuttamisen muihin valtioihin kuin pohjoismaihin. Suomi on myös ratifioinut aikaisemmin mainitun eurooppalaisen luovuttamissopimuksen, joka sisältää sopijaosapuolia velvoittavat säännökset luovuttamisesta. Lisäksi Suomi on liittynyt Schengenin yleissopimukseen.

Yleisessä luovuttamislaissa säädetyt luovuttamisen aineelliset edellytykset vastaavat eurooppalaisen luovuttamissopimuksen asettamia velvoitteita. Edellä selostetun mukaisesti EU:n luovuttamissopimus sisältää useita määräyksiä, joilla eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaisia luovuttamisen edellytyksiä on EU:n jäsenvaltioiden välillä

laajennettu. Sopimusmääräykset luovuttamiskelpoisista rikoksista, kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumisesta, poliittisista rikoksista, omien kansalaisten luovuttamisesta, vanhentumisesta, erityissäännöstä luopumisesta sekä edelleen luovuttamisesta poikkeavat myös yleisen luovuttamislain vastavista säännöksistä. Jotta kansallinen lainsäädäntö olisi sopusoinnussa EU:n luovuttamissopimuksessa asetettujen velvoitteiden kanssa, tässä esityksessä yleistä luovuttamislakia ehdotetaan muutettavaksi sopimuksen edellyttämin tavoin. EU:n luovuttamissopimus ei toisaalta vaikuta jäsenvaltioiden välisiin luovuttamisjärjestelyihin, jotka perustuvat yhdenmukaiseen lainsäädäntöön. Tämän vuoksi sopimus ei edellytä pohjoismaisen luovuttamislain muuttamista.

Kuten edellä on todettu, yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tavoitteena on luoda EU:n jäsenvaltioiden välille uusi, aikaisempaa nopeampi luovuttamismenettely. Tässä esityksessä ehdotetaan, että kansalliseen lainsäädäntöön lisätään sopimuksen edellyttämät säännökset EU:n jäsenvaltioiden välisestä yksinkertaistetusta menettelystä. Säännökset sijoitettaisiin yleisen luovuttamislain uudeksi viimeiseksi jaksoksi. Koska yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei vaikuta jäsenvaltioiden välillä voimassa oleviin suotuisampiin määräyksiin, jotka perustuvat kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin taikka yhdenmukaiseen lainsäädäntöön, sopimus ei edellytä muutoksia pohjoismaiseen luovuttamislakiin. Luovuttamisessa Ruotsiin ja Tanskaan sovellettaisiin edelleen pohjoismaista luovuttamislakia.

6. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö

Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat ratifioineet aikaisemmin mainitun eurooppalaisen luovuttamissopimuksen. Sopimukseen liittyy myös kaksi lisäpöytäkirjaa, joista ensimmäinen on tehty 15 päivänä lokakuuta 1975. EU:n jäsenvaltioista lisäpöytäkirjan ovat ratifioineet Alankomaat, Belgia, Espanja, Portugali, Ruotsi ja Tanska. Toinen lisäpöytäkirja on tehty 17 päivänä maaliskuuta 1978 (SopS 15/1985) ja sen ovat ratifioineet Suomi, Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Portugali, Ruotsi, Saksa, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Schengenin yleissopimuksen ovat Suomen lisäksi ratifioineet muut Euroopan unionin

jäsenvaltiot Irlantia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuunottamatta.

EU:n luovuttamissopimukseen ovat tähän mennessä liittyneet Espanja ja Tanska. Tanskassa EU:n luovuttamissopimuksen edellyttämät lainmuutokset on sisällytetty yleiseen luovuttamislakiin. Sopimuksen salliminen tavoin muutoksia ei ole tehty pohjoismaiseen luovuttamislakiin.

Tanska on omien kansalaisten luovuttamista koskevan sopimusmääräyksen nojalla antanut julistuksen, jonka mukaan se ei luovuta Tanskan kansalaisia. Poliittisten rikosten osalta Tanska niin ikään on valinnut sopimuksen sallimista vaihtoehdoista rajoitetumman, jonka mukaan se soveltaa velvoitetta luovuttaa poliittisista rikoksista ainoastaan eurooppalaisen terrorismikonvention 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin sekä salanhankkeeseen tai yhteenliittäytymiseen mainittujen rikosten tekemiseksi.

Muilta osin Tanskan lainsäädäntöön tehdyt muutokset vastaavat pääpiirteissään jäljempänä selostettuja Suomen yleiseen luovuttamislakiin ehdotettuja muutoksia.

EU:n yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan yleissopimuksen ovat tähän mennessä ratifioineet Portugali, Ruotsi ja Tanska. Kuten tässä esityksessä vastaavasti ehdotetaan, Ruotsi ja Tanska ovat lisänneet yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen mukaiset uudet säännökset yleiseen luovuttamislakiin. Ruotsi ja Tanska eivät ole sopimuksen johdosta tehneet muutoksia pohjoismaiseen luovuttamismenettelyyn.

7. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä organisatorisia eikä taloudellisia vaikutuksia.

8. Asian valmistelu Suomessa

Hallitus on lähettänyt EU:n luovuttamissopimuksen tekemistä koskevan ehdotuksen eduskunnalle valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:n mukaisesti 16 päivänä marraskuuta 1995 (U 51/1995 vp). Eduskunnan lakivaliokunta on antanut sopimuksesta lausunnon 14 päivänä maaliskuuta 1996 (LaVL 2/1996 vp).

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä.

Esityksestä on pyydetty lausunto ulkoasiainministeriöltä.

9. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

Esitys liittyy aikaisemmin mainittuun järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevaan toimintaohjelmaan. Siinä rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen tehostaminen mainitaan yhtenä painopistealueena ja tavoitteeksi on asetettu, että kaikki jäsenvaltiot ratifioisivat EU:n luovuttamissopimuksen ja yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen vuoden 1998 loppuun mennessä.

Oikeusministeriössä on erikseen valmisteltavana hallituksen esitys rikollisjärjestön toimintaan osallistumisen säättämisestä rangaistavaksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle eduskuntavaalien jälkeen keväällä 1999. Esitys liittyy Euroopan unionin oikeus- ja sisäasiain neuvostossa valmisteltuun yhteiseen toimintaan rikollisjärjestön toimintaan osallistumisen säättämisestä rangaistavaksi. Yhteisestä toiminnasta saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys 19 päivänä maaliskuuta 1998 pidetyssä oikeus- ja sisäasiain neuvoston kokouksessa. Esityksellä on tarkoitus saattaa voimaan yhteisen toiminnan asettamat velvoitteet. Esitys liittyy myös jäljempänä selostettuun EU:n luovuttamissopimuksen määräkseen, joka koskee salanhanketta ja yhteenliittäytymistä määrättyjen rikosten tekemiseksi. Vaikka esitykset valmistellaan toisistaan riippumatta, merkitsee rikollisjärjestön toimintaan osallistumisen kriminalisointia koskevan lakiehdotuksen voimaantulo sitä, että nykyistä useammat rikokset olisivat rangaistavia myös Suomen lainsäädännön mukaan. Siten sanottu lakiehdotuksen voimaantulo merkitsee tässä esityksessä ehdotetun kaksoisrangaistavuudesta luopumista koskevan säännöksen soveltamisalan supistumista.

Euroopan unionin oikeus- ja sisäasiain alalla on valmisteltu myös muita sopimuksia, joiden tarkoituksena on tehostaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Aineellisen rikosoikeuden alalla keskeisimmät säädökset ovat 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehty yleissopimus Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (niin sanottu yhteisöpetos-sopimus, EYVL N:o C 316/48, 27.11.1995), yleissopimukseen liittyvä 27 päivänä syyskuuta tehty Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvä pöytäkirja (niin sanottu korruptiopöytäkirja, EYVL N:o C

313,23.10.1996), 26 päivänä toukokuuta 1997 tehty yleissopimus sellaisen lahjonnan torjunnasta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä (niin sanottu korruptiosopimus, EYVL N:o C 195, 25.6.1997) sekä 19 päivänä kesäkuuta 1997 tehty Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvä toinen pöytäkirja (EYVL N:o C 221, 19.7.1997), joka sisältää säännöksiä muun ohella oikeushenkilön rangaistusvastuusta. Myös näissä yleissopimuksissa ja pöytäkirjoissa jäsenvaltiot sitoutuvat tehostamaan yhteistyötään muun ohella rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen helpottamiseksi. Eduskunnalle on erikseen annettu esitykset

näiden sopimusten ja pöytäkirjojen voimaan saattamiseksi (HE 45—47/1998 vp).

Tärkein menettelyllinen oikeudellisen yhteistyön hanke on valmisteilla oleva yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (niin sanottu EU:n oikeusapusopimus). Pääosin sopimuksen keskeisistä periaatteista saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys 28.-29.5.1998 pidetyssä oikeus- ja sisäasiain neuvostossa. Oikeusapusopimukseen sisältyy luovuttamissopimusten määräysten kaltaisia menettelysäännöksiä muun ohella suorista yhteydenotoista pyyntöjä käsittelevien viranomaisten välillä, joskaan sopimukset eivät suoranaisesti liity toisiinsa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. EU:n luovuttamissopimus

Tässä jaksossa selvitetään artiklakohtaisesti EU:n luovuttamissopimuksen asettamia velvoitteita ja eri voimaansaattamisvaihtoehtoja. Jaksossa tarkastellaan myös sopimuksen suhdetta yleiseen luovuttamislakiin ja selostetaan sopimuksen edellyttämiä lainmuutoksia.

1 artikla. Yleiset määräykset

Artiklan 1 kohdan mukaan EU:n luovuttamissopimuksen tarkoituksena on täydentää ja helpottaa artiklassa lueteltujen EU:n jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien sopimusten soveltamista. Niistä tärkein on aikaisemmin mainittu eurooppalainen luovuttamissopimus. Sopimus täydentää myös Schengenin yleissopimusta sekä Benelux-maiden välillä 27 päivänä kesäkuuta 1962 tehtyä sopimusta.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien edullisempien määräysten soveltamiseen, jotka perustuvat kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin. Sopimusmääräykset eivät myöskään vaikuta jäsenvaltioiden välillä voimassa oleviin luovuttamisjärjestelyihin, jotka perustuvat yhdenmukaiseen tai vastavuoroiseen lainsäädäntöön. Tältä osin säännös vastaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 28 artiklan 3 kohtaa.

Artiklan 1 kohdasta seuraa, että eurooppalaisen luovuttamissopimuksen ja muiden artiklassa lueteltujen sopimusten määräyksiä sovelletaan jäsenvaltioiden välillä edelleen niissä tapauksissa, joista EU:n luovuttamissopimuksessa ei ole toisin määrätty. Artiklan 2 kohta puolestaan Suomen, Ruotsin ja Tanskan välisissä suhteissa mahdollistaa sen, että pohjoismaista luovuttamislakia voidaan edelleen soveltaa yksinomaisena säännöstinä.

2 artikla. Rikokset, joista luovutetaan

Artikla sisältää määräykset luovuttamiskelpoisista rikoksista. Artiklan 1 kohdan mukaan luovuttamispyyntöön on suostuttava, kun kyse on rikoksesta, josta pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide,

jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta. Lisäksi edellytetään, että rikoksesta pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lain mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kuusi kuukautta.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio ei voi evätä luovuttamista sillä perusteella, että sen lainsäädännössä ei ole säännöksiä samankaltaisesta vapaudenriiston käsittävästä turvaamistoimenpiteestä kuin pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännössä.

Artiklan 3 kohta sisältää säännöksen, jonka mukaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 2 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun jostakin pyynnössä tarkoitettusta teosta voi seurata sakkorangaistus. Mainittu eurooppalaisen luovuttamissopimuksen säännös oikeuttaa luovuttamaan myös siinä tapauksessa, että jostakin pyynnössä tarkoitettusta teosta voi seurata vuoden vapausrangaistusta lievempi rangaistus.

Yleisen luovuttamislain 4 §:n säännös poikkeaa artiklan 1 kohdan edellyttämästä sopimusvelvoitteesta. Pykälän mukaan luovuttaa ei saa, ellei pyynnössä tarkoitettu teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan saattaa seurata vuoden vapausrangaistusta ankarampi rangaistus.

Yleinen luovuttamislaki on muilta osin sopusoinnussa artiklan edellyttämien sopimusvelvoitteiden kanssa. Lain 4 § muun ohella mahdollistaa luovuttamisen sellaisesta rikoksesta, josta voi seurata sakkorangaistus. Edellytyksenä on, että jokin muu pyynnössä tarkoitetuista rikoksista täyttää luovuttamiskelpoiselle rikokselle pykälässä asetetut vaatimukset (3 momentti).

Artiklan velvoitusten täyttämiseksi yleisen luovuttamislain 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että luovuttamiskelpoisten rikosten alaa EU-maiden välillä laajennettaisiin. EU:n jäsenvaltioon voitaisiin luovuttaa, jos pyynnössä tarkoitettu teko on sellainen rikos tai sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta ja josta pyynnön esittäneen jäsenvaltion lain mukaan saattaa seurata vapausran-

gaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään vuosi.

3 artikla. **Salahanke ja yhteenliittäytymisen rikosten tekemiseksi**

Artiklan 1 kohta velvoittaa sellaiset jäsenvaltiot, joiden lainsäädännössä ei ole kriminalisoitu salahanketta tai yhteenliittäytymistä rikosten tekemiseksi, luopumaan kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta. Velvollisuus luopua kaksoisrangaistavuudesta koskee vain sellaista salahanketta tai yhteenliittäytymistä, joka on tehty eurooppalaisen terrorismisopimuksen 1 tai 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi (a alakohta) tai laitoman huumausainekaupan, muunlaisen järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvän, henkeen, fyysiseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvan taikka yleistä vaaraa ihmisille aiheuttavan rikoksen tekemiseksi (b alakohta). Lisäksi edellytetään, että sekä salahankkeesta tai yhteenliittäytymisestä että rikoksesta, jonka tekemiseksi salahanke tai yhteenliittäytymisen on tapahtunut, voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta.

Artiklan 2 kohdan mukaan pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on sen määrittämiseksi, onko salahanke tai yhteenliittäytymisen tapahtunut artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi, otettava huomioon ne tiedot, jotka sisältyvät vangitsemismääräyksen tai määräyksen, jolla on vastaava oikeusvaikutus taikka luovutettavaksi pyydettyä henkilöä koskaan tuomioon sekä eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun rikoksia koskevan selostukseen.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi antaa julistuksen, jonka mukaan se varaa oikeuden olla soveltamatta 1 kohtaa tai soveltaa sitä vain määrättyin edellytyksin. Tällaisten jäsenvaltioiden on säädettävä 1 kohdan mukaiset teot luovuttamiskelpoisiksi rikoksiksi artiklan 4 kohdassa määritellyn tunnusmerkistön mukaisesti. Kriminalisointivelvoite koskee henkilön menettelyä, jolla edistetään sitä, että ryhmä yhteisessä tarkoituksessa toimivia henkilöitä tekee yhden tai useamman artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten. Edistämisen ei tarvitse käsittää osallistumista rikoksen täytäntöönpanoon,

mutta sen tulee olla tahallista ja suoritettu tietoisena joko ryhmän yleisestä rikollisesta toiminnasta ja tarkoituseristä tai ryhmän aikomuksesta suorittaa kyseinen rikos tai rikokset.

Yleisen luovuttamislain 4 §:stä seuraa, että luovuttamispyynnössä tarkoitettujen rikosten on aina Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä oltava rangaistava myös Suomen lainsäädännön mukaan.

Suomessa salahanketta tai yhteenliittäytymistä ei artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi ole kriminalisoitu. Voimassa olevan rikoslain (39/1889) mukaan rangaistavaa on ainoastaan salahanke vaarallisen sotilasrikoksen tekemiseksi (RL 45:21). Rikoslain 5 luvun osallisuussäännökset eivät myöskään aukottomasti kata artiklan 4 kohdassa määriteltyä käyttäytymistä. Avunantoa koskevat säännökset (RL 5:3) tosin pitkälti vastaavat artiklassa kuvattua tunnusmerkistöä. Avunanto kuitenkin aina edellyttää yhden tai useamman konkreettisen rikoksen tahallista edistämistä, kun taas artiklan 4 kohdan tarkoituksena on ollut ulottaa kriminalisointivelvoite myös rikollisryhmän yleisen rikollisen toiminnan tahalliseen edistämiseen.

Edellä sanotusta seuraa, että 3 artiklan velvoitusten täyttäminen edellyttää Suomen lainsäädännön muuttamista siten, että joko kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luovuttamisen edellytyksenä luovutaan tai säädetään rangaistavaksi artiklassa tarkoitettu käyttäytyminen.

Niin kuin yleisperusteluissa on selostettu, EU:n oikeus- ja sisäasiain neuvostossa on valmisteltu yhteinen toiminta rikollisjärjestöön osallistumisen säätämiseksi rangaistavaksi, josta oikeus- ja sisäasiainneuvosto on päässyt poliittiseen yhteisymmärrykseen 19 päivänä maaliskuuta 1998 pidetyssä kokouksessa. Yhteisen toiminnan asettama kriminalisointivelvoite on EU:n luovuttamissopimuksen määräystä rajoitetumpi. Yhteinen toiminta velvoittaa jäsenvaltiot kriminalisoimaan yhteenliittäytymisen sellaisten rikosten tekemiseksi, joista säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. EU:n luovuttamissopimuksessa edellytetty kriminalisointivelvoite sitä vastoin edellä selostetun mukaisesti koskee yhteenliittäytymistä, joka on tapahtunut joko eurooppalaisen terrorismisopimuksen 1 tai 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi tai sellaisen laittoman huumausainekaupan tai muun järjestäytyneeseen rikollisuuteen kuuluvan,

henkeen, fyysiseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen tekemiseksi, josta voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta.

Yleisperusteluissa selostetun mukaisesti rikollisjärjestön toimintaan osallistumisen säättämiseksi rangaistavaksi on oikeusministeriössä valmisteltavana erillinen hallituksen esitys, jossa otetaan huomioon yhteisen toiminnan asettamat velvoitteet. Esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle eduskuntavaalien jälkeen keväällä 1999. Yhteisen toiminnan edellyttämät kriminalisoinnit eivät kuitenkaan vastaa EU:n luovuttamissopimuksesta johtuvia velvoitteita, koska luovuttamissopimuksessa asetetun vaihtoehdoisen kriminalisointivelvoitteen ala on edellä selostetun mukaisesti yhteisen toiminnan asettamaa velvoitetta laajempi.

EU:n luovuttamissopimuksesta johtuvat velvoitteet on täytettävä sopimuksen tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa. Sopimuksen tarkoituksena on tehostaa jäsenvaltioiden välistä rikosoikeudellista yhteistyötä poistamalla luovuttamisen lainsäädännöllisiä esteitä. Tämä päämäärä voidaan saavuttaa myös luopumalla kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta. Uusien kriminalisointien vaikutukset sitä vastoin olisivat huomattavasti laajemmat ja ulottuisivat myös tekoihin, joilla ei olisi rajat ylittäviä vaikutuksia. Kansallisella tasolla ei myöskään ole ilmennyt tarvetta sopimuksessa edellytetyn laajuisiin kriminalisointeihin. Tämän vuoksi on tarkoitukseen mukaisempaa toteuttaa EU:n luovuttamissopimuksen asettama velvoite luopumalla kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta kuin siten, että säädetään rangaistavaksi artiklassa edellytetty käyttäytyminen.

Esityksessä ehdotetaan, että kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luovuttaisiin silloin kun kyse on edellä mainituista 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista rikoksista. Jäljempänä selostetuin tavoin kaksoisrangaistavuutta kuitenkin aina edellytettäisiin silloin kun luovutettavaksi pyydetään Suomen kansalaista.

4 artikla. Määräys vapaudenriistosta, joka toteutetaan muualla kuin rangaistuslaitoksessa

Artiklan mukaan luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että luovuttamispyynnön

esittäneessä jäsenvaltiossa annettu määräys vapaudenriistosta toteutetaan muualla kuin rangaistuslaitoksessa.

Artikla ei edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

5 artikla. Poliittiset rikokset

Artiklan 1 kohdan mukaan mitään rikosta ei EU:n jäsenvaltioiden välillä ole pidettävä poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena tai poliittisista vaikutuksista tehtynä rikoksena. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi ilmoittaessaan sopimuksen valtionsisäisestä voimaan saattamisesta antaa julistuksen, jonka mukaan se soveltaa 1 kohtaa ainoastaan eurooppalaisen terrorismisopimuksen 1 ja 2 artiklassa mainittuihin rikoksiin sekä EU:n luovuttamissopimuksen 3 artiklan 4 kohdassa määritellyn salahankkeeseen tai yhteenliittäytymiseen eurooppalaisen terrorismisopimuksen 1 tai 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi. Artiklan 4 kohdassa edellytetään lisäksi, että eurooppalaisen terrorismisopimuksen 13 artiklan nojalla tehtyjä varauksia ei sovelleta jäsenvaltioiden välillä tapahtuvassa luovuttamisessa.

Yleisen luovuttamislain 6 §:n mukaan poliittisesta rikoksesta ei saa luovuttaa.

Esityksessä ehdotetaan yleisen luovuttamislain 6 §:n muuttamista siten, että pykälässä tarkoitettua kieltoa luovuttaa poliittisesta rikoksesta ei sovellettaisi luovutettaessa EU:n jäsenvaltioon. Lainmuutos vastaisi 5 artiklan tarkoitusta, jonka mukaan demokraattisia periaatteita kunnioittavien jäsenvaltioiden tulisi voida luottaa toistensa järjestelmiin siinä määrin, että poliittisia rikoksia koskevaa luovuttamiskieltoa ei olisi tarpeen pitää voimassa. Käytännössä muutoksella ei todennäköisesti olisi suurta merkitystä. Yleisen luovuttamislain voimassaolokana luovuttamisesta ei tiettävästi ole kielletty sillä perusteella, että kyseessä olisi poliittinen rikos.

Ehdotettu lainmuutos vastaisi myös Suomen hallituksen EU:n luovuttamissopimuksen valmistelua koskevilla neuvotteluilla omaksumaa kantaa, jonka eduskunnan lakivaliokunta on lausunnossaan (LaVL 2/1996 vp) hyväksynyt.

Lainmuutoksella ei olisi vaikutusta yleisen luovuttamislain 7 §:ään, jonka mukaan luovuttaa ei saa, jos on pelättävissä luovutettavaksi pyydetyn henkilön joutuvan rotunsa,

kansallisuutensa, uskontonsa, poliittisen katsumuksensa tai yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisensa vuoksi taikka poliittisista olosuhteista johtuen henkeään tai vapauttaan uhkaavan tai muun vainon kohteeksi. Vastaavanlainen kieltäytymisperuste sisältyy myös eurooppalaiseen luovuttamissopimukseen (3 artiklan 2 kohta). Myös niin sanottu inhimillisiin syihin perustuva yleisen luovuttamislain mukainen luovuttamiskielto (8 §) jäisi edelleen voimaan. Pykälän mukaan luovuttamispyyntöön ei voida suostua, jos luovuttaminen asianomaisen henkilön ikään, terveydentilaan tai muihin henkilökohtaisiin seikkoihin katsoen taikka erityisiin olosuhteisiin nähden olisi inhimillisistä syistä kohtuuton.

Ehdotettua säännöstä ei sovellettaisi Suomen kansalaiseen.

EU:n luovuttamissopimuksen 5 artikla edellyttää eurooppalaisen terrorismisopimuksen 13 artiklan nojalle tehdyn varauman poistamista suhteessa muihin EU:n jäsenvaltioihin. Suomi on mainitun artiklan perusteella tehnyt varauman, jonka mukaan se pidättää itsellään oikeuden kieltäytyä luovuttamasta jonkin 1 artiklassa mainitun rikoksen johdosta, jota se pitää poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena tai poliittisista vaikuttimista tehtynä rikoksena.

6 Artikla. Vero-, tulli- ja valuuttarikokset

Artikla velvoittaa luovuttamaan vero-, tulli- ja valuuttarikoksista. Edellytyksenä on, että kyse on teoista, jotka vastaavat pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännössä samankaltaisiksi rikoksiksi luokiteltuja rikoksia (1 kohta). Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio ei voi evätä luovuttamista sillä perusteella, että sen lainsäädännössä ei ole samanlaista veroa, tullia tai valuuttatointia koskevaa maksua kuin pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa. Artiklan 3 kohta mahdollistaa sen, että jäsenvaltio voi antaa julistuksen, jolla se rajoittaa artiklassa tarkoitettujen rikosten luovuttamiskelpoisuuden valmistevero-, arvonlisävero- tai tullilainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin.

Artikla vastaa eurooppalaiseen luovuttamissopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan 2 artiklaa. Suomi on ratifioinut mainitun lisäpöytäkirjan. Yleisessä luovuttamislaissa ei muutoinkaan ole julkista taloutta vastaan tehtyjä rikoksia koskevia erityisiä rajoituk-

sia, jonka vuoksi myöskään artiklan 3 kohdan sallimaa julistusta ei ole tarpeen antaa.

7 artikla. Omien kansalaisten luovuttaminen

Artiklan 1 kohdan mukaan luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että henkilö, jonka luovuttamista pyydetään, on pyynnön vastaanottaneen valtion kansalainen eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 6 artiklan tarkoittamassa merkityksessä. Artiklan 2 kohta mahdollistaa 1 kohdasta poikkeamisen. Sen mukaan valtio voi antaa julistuksen, ettei se suostu omien kansalaistensa luovuttamiseen tai että se suostuu siihen vain määrittelemillään erityisillä edellytyksillä. Artiklan 3 kohdan mukaan 2 kohdan nojalla anetuissa julistuksissa tarkoitettut varaukset ovat voimassa viisi vuotta alkaen siitä päivästä, jolloin jäsenvaltio alkaa soveltaa sopimusta. Varaukset voidaan uusia viideksi vuodeksi kerrallaan. Sopimuksen tallettajan, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin, on ilmoitettava varauman päättymisajankohdasta varauman tehneelle jäsenvaltiolle 12 kuukautta ennen varauman voimassaolon päättymistä. Varauman tehneen jäsenvaltion puolestaan on tehtävä tallettajalle ilmoitus varauman uusimisesta vähintään kolme kuukautta ennen viisivuotiskauden päättymistä.

Eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan sopimuspuoli voi määrittää, mitä "kansalaisilla" sopimuksessa tarkoitetaan. Suomi on mainitun sopimusmääräyksen nojalla antanut julistuksen, jonka mukaan Suomen kansalaisilla tarkoitetaan Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kansalaisia sekä näissä valtioissa pysyvästi asuvia ulkomaalaisia. Myös muut pohjoismaat ovat antaneet vastaavanlaisen julistuksen omista kansalaisistaan. EU:n luovuttamissopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä Suomi, Ruotsi ja Tanska ovat antaneet sopimukseen liitetyn julistuksen, jonka mukaan ne eivät vetoa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 6 artiklan mukaisiin julistuksiin luovuttamisesta kieltäytymiseksi muualta kuin pohjoismaista olevien henkilöiden osalta, joilla on asuinpaikka pohjoismaissa.

Yleisen luovuttamislain 2 § sisältää kiellon luovuttaa Suomen kansalaista. Myös Suomen Hallitusmuodon (94/1919) 7 §:n 3 momentissa (969/1995) säädetään, että Suomen kansalaista ei saa vastoin tahtoaan luovuttaa

tai siirtää toiseen maahan.

Pohjoismaiden välillä edellä sanotusta säännöstä on määrättyissä tilanteissa poikettu. Lain 2 §:n mukaan Suomen kansalainen voidaan luovuttaa rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä voi Suomen lain mukaan seurata vähintään neljä vuotta vankeutta. Suomen kansalainen voidaan luovuttaa myös lievemmistä rikoksista, jos hän on vähintään kahden vuoden ajan pysyvästi oleskellut luovuttamispyynnön esittäneessä pohjoismaassa.

Pääsiallisena syynä pohjoismaisen luovuttamislain yleistä luovuttamislakia liberaalimpiin säännöksiin on samankaltainen yhteiskuntarakenne kaikissa pohjoismaissa ja se, että maat voivat luottaa toistensa oikeusjärjestelmiin ja oikeudenkäyttöön (Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 94/1959 vp). Pohjoismaiden ulkopuolisten valtioiden välisissä suhteissa sitä vastoin ei ole katsottu aiheelliseksi poiketa omia kansalaisia koskevasta luovuttamiskiellosta.

Rikollisuuden toimintaedellytykset Euroopassa ovat yleisen luovuttamislain säätämisen jälkeen oleellisesti muuttuneet. Euroopan yhdyntämisekehitykseen liittyvä rajakontrollin väheneminen lisää kansainvälisen rikollisuuden toimintamahdollisuuksia EU:n jäsenvaltioissa. Vaikutuksiltaan yli valtion rajojen ulottuvan rikollisuuden torjuminen edellyttää kansainvälisen yhteistyön tehostamista ja yhteistyötä koskevan sääntelyn uudelleen arviointia.

Yhtenä seurauksena rikollisuuden toimintaedellytysten laajenemisesta yli valtion rajojen voidaan olettaa olevan se, että kansainväliset oikeudenkäynnit yleistyvät. Siten myös ne tilanteet, joissa Suomen kansalaista vastaan halutaan nostaa syyte toisessa jäsenvaltiossa, todennäköisesti tulevaisuudessa lisääntyvät.

Kun kyse on ulkomailla tapahtuneesta rikoksesta, josta Suomen kansalaista syytetään, suomalainen tuomioistuin on rikoslain 1 luvussa (626/1996) säädetyn edellytyksin toimivaltainen käsittelemään rikoksen. Käytännössä tätä niin sanottua aktiivista kansalaisuusperiaatetta sovelletaan harvoin. Tilastotiedot ajanjaksolta 1993—1997 osoittavat, että oikeuskansleri oli vuosittain antanut alle kymmenen syytemääräystä rikoksista, joihin Suomen kansalaisen oli ulkomailla väitetty syyllistyneen. Syytemääräyksiä Euroopan

unionin jäsenvaltioissa tehdyistä rikoksista oli annettu keskimäärin alle viisi vuodessa. Määrä sisältää myös Ruotsissa ja Tanskassa tapahtuneita rikoksia koskevat syytemääräykset, joita edellä mainittuna ajanjaksona oli annettu yhteensä neljä. Lisäksi syytemääräyksiä oli annettu pohjoismaiden ulkopuolella tehdyistä törkeistä huumausainerikoksista sekä varkaus-, petos- ja rattijuopumusrikoksista.

Jos ulkomailla tehty rikos tulisi käsiteltäväksi suomalaisessa tuomioistuimessa, sovellettavaksi tulisi 1 päivänä lokakuuta 1997 voimaan tullut laki oikeudenkäynneistä rikosasioissa (689/1997). Lain perusajatus on se, että rikosasia pyritään käsittelemään suullisesti, keskitetysti ja yhtäjaksoisesti yhden pääkäsitteilyn aikana. Siten ulkomailla tehdyn rikoksen käsitteleminen suomalaisessa tuomioistuimessa edellyttäisi kaiken todistusaineiston hankkimista ja yhtäjaksoista esittämistä suomalaisessa tuomioistuimessa. Etenkä monimutkaisissa kansainväliseen järjestytyneeseen rikollisuuteen liittyvissä tapauksissa ulkomailla tehtyä rikosta koskevan syytteen käsittely Suomessa olisi vaikeaa. Käytännössä toimivampi ratkaisu olisi käsitellä syyte rikoksen tekovaltion tuomioistuimessa.

Omien kansalaisten luovuttamisen mahdollistavaa lainmuutosta on myös tarkasteltava luovutettavaksi pyydetyn henkilön oikeusturvan kannalta. Keskeinen peruste luovuttamisen esteiden poistamiseen EU:n jäsenvaltioiden väliltä on jäsenvaltioiden toistensa järjestelmiä kohtaan tuntema luottamus. Kyse on demokraattisia periaatteita ja perusoikeuksia kunnioittavista valtioista. Kaikki jäsenvaltiot ovat velvollisia noudattamaan ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojaamiseksi 4 päivänä marraskuuta 1950 (SopS 18/1990, Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimus) tehdyn yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vähimmäisvaatimuksia. Näitä vaatimuksia ovat muun ohella syytetyn oikeus tulla informoiduksi syytteestä ja sen yksityiskohdista ymmärrettävällä kielellä, oikeus valmistautua riittävän ajoissa vastaamaan syytteeseen, oikeus oikeudenkäyntiavustajaan, oikeus todistajien kuulustelemiseen sekä oikeus maksuttomaan tulkaukseen. Toisaalta EU:n luovuttamissopimus edellä selostetun mukaisesti sallii rajoitusten tekemisen omien kansalaisten luovuttamiselle. Sopimuksen selitysmuistion mukaan jäsen-

valtio voi asettaa omien kansalaisten luovuttamisen ehdoksi muun ohella kaksoisrangaistavuuden vaatimuksen, erityissäännön noudattamisen sekä edelleen luovuttamista koskevan kiellon. Myös muita ehtoja voidaan asettaa. Jäsenvaltio voi siten harkintansa mukaan asettaa omien kansalaistensa luovuttamiselle rajoituksia, joita se oikeusturvasyistä pitää välttämättöminä.

Suomen hallitus on lisäksi sopimusneuvotteluissa omaksunut kannan, jonka mukaan Suomen kansalainen tulisi voida luovuttaa EU:n jäsenvaltioon oikeudenkäyntiä varten sillä edellytyksellä, että henkilö palautetaan Suomeen suorittamaan mahdollisesti tuomitua vapausrangaistusta. Myös eduskunnan lakivaliokunta on aikaisemmin mainitussa lausunnossaan yhtynyt tähän näkemykseen.

Edellä selostetuista perusteista yleisen luovuttamislain 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Suomen kansalaisen luovuttaminen EU:n jäsenvaltioon olisi sallittua. Säännös ei olisi velvoittava, vaan luovuttamista käsittelevä viranomaisministeriö, voisi tapauskohtaisesti harkita, tuleeko pyyntöön suostua. Harkintaan vaikuttavia seikkoja selostetaan jäljempänä.

Suomen kansalaisen luovuttamiselle asetettaisiin useita sopimuksen sallimia rajoituksia. Ensinnäkin Suomen kansalainen voitaisiin luovuttaa ainoastaan oikeudenkäyntiä varten. Siten Suomen kansalaisen luovuttaminen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten ei olisi sallittua. Toiseksi Suomen kansalaisista ei saisi luovuttaa poliittisesta rikoksesta. Kolmanneksi luovuttamiskelpoisen rikoksen kynnys olisi Suomen kansalaisen ollessa kyseessä korkeampi kuin luovutettaessa ulkomaalaisia. Suomen kansalainen voitaisiin luovuttaa vain rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Luovuttaminen olisi siten sallittua törkeistä rikoksista, jollaisina rikoslain kokonaisuudistuksessa on pidetty rikoksia, joiden tyyppiasteikon enimmäisrangaistus on neljä vuotta vankeutta. Neljänneksi Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksenä jäljempänä selostetuista tavoin olisi erityissäännön noudattaminen ilman oikeusministeriön yksittäistapauksessa antamaa poikkeuslupaa sekä kielto luovuttaa henkilöä edelleen toiseen valtioon.

Mahdollisuus edelleen luovuttamiseen olisi käytännössä ongelmallista, koska Suomen kansalaisen luovuttaminen aina edellyttäisi,

että pyynnön esittänyt jäsenvaltio sitoutuu palauttamaan henkilön Suomeen tuomion tultua lainvoimaiseksi.

Ehdotuksen mukaan Suomen kansalaisen luovuttamisen ehdoksi olisi asetettava, että luovutettu henkilö välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palautetaan Suomeen suorittamaan hänelle mahdollisesti tuomittua vapausrangaistusta. Edellytyksenä olisi, että luovutettu henkilö on suostunut rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa. Jäljempänä selostetuista tavoin henkilön suostumuksen edellyttäminen rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa vastaisi kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikostuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987, jäljempänä laki rikosseuraamusten täytäntöönpanosta) sekä 21 päivänä maaliskuuta 1983 tehdyn tuomittujen siirtämisestä koskevan yleissopimuksen (SopS 13/1987) määräyksiä.

Niin kuin aikaisemmin on mainittu, Suomen kansalaisen luovuttamisen mahdollistava säännös ei olisi velvoittava. Myöskään edellä esitettyjä rajoituksia ei ehdoteta tyhjentäviksi, vaan Suomen kansalaisen luovuttamisesta voitaisiin kieltäytyä myös siinä tapauksessa, että luovuttamista ei muista erityisistä syistä olisi pidettävä tarkoituksenmukaisena. Jos esimerkiksi poikkeuksellisesti syytteen käsittelemistä suomalaisessa tuomioistuimessa olisi käsillä olevassa tapauksessa pidettävä luovuttamista tarkoituksenmukaisempana, olisi luovuttamisesta mahdollisuus kieltäytyä. Jäljempänä selostetuista tavoin syy luovuttamisesta kieltäytymiseen voisi olla myös se, että luovutetulle henkilölle todennäköisesti määrättävä seuraamus olisi laadultaan sellainen, ettei sen täytäntöönpanoa olisi mahdollista järjestää Suomessa. Tätä kieltäytymisperustetta todennäköisesti tulotaisiin käyttämään hyvin harvoin. Sitä voidaan kuitenkin pitää perusteltuna sen vuoksi, että se estäisi sellaisen tilanteen syntymisen, jossa toiseen EU:n jäsenvaltioon luovutetulle ja Suomeen palautetulle Suomen kansalaiselle määrättyä rangaistusta ei seuraamusjärjestelmien erilaisuuden vuoksi olisi mahdollista panna täytäntöön.

Ehdotettu voimaansaattamisratkaisu EU:n luovuttamissopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti edellyttää, että Suomi sopimuksen liittyessään antaa julistuksen Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksistä.

8 artikla. Vanhentuminen

Artiklan 1 kohdan mukaan luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että syyteoikeus tai oikeus panna rangaistus täytäntöön on vanhentunut luovuttamispyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lain mukaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan sellaisella jäsenvaltiolla, joka itse olisi ollut toimivaltainen käsittelemään pyynnössä tarkoitettua rikosta, on oikeus olla soveltamatta 1 kohtaa.

Yleisen luovuttamislain 10 §:n mukaan luovuttamispyyntöön ei voida suostua muun ohella siinä tapauksessa, että oikeus panna rikos syytteeseen tai rangaistus täytäntöön olisi Suomen lain mukaan arvosteltuna katsottava rauenneeksi.

Artiklan edellyttämän sopimusvelvoitteen täyttämiseksi yleisen luovuttamislain 10 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä tarkoitettua kieltoa luovuttaa vanhentuneesta rikoksesta ei sovellettaisi luovutettaessa EU:n jäsenvaltioon. Artiklan 2 kohdan sallimin tavoin edellytyksenä kuitenkin olisi, että rikosta ei rikoslain 1 luvun mukaan voida käsitellä suomalaisessa tuomioistuimessa. Rajaus estäisi Suomen kansalaisen luovuttamisen vanhentuneesta rikoksesta.

9 artikla. Armahdus

Artiklan mukaan luovuttamispyyntöön ei suostuta, jos kyse on rikoksesta, josta on armahdettu luovuttamispyynnön vastaanottaneessa jäsenvaltiossa ja josta tämä jäsenvaltio on ollut toimivaltainen nostamaan syytteen oman lainsäädäntönsä mukaan.

Artiklaa vastaava säännös sisältyy euroopalaiseen luovuttamissopimukseen liittyvään toiseen lisäpöytäkirjaan (4 artikla), jonka Suomi on ratifioinut. Artikla ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

10 artikla. Muut kuin luovuttamispyynnön perusteena olevat teot

Artikla sisältää määräykset poikkeamisesta niin sanotusta erityissäännöstä, jonka mukaan luovutettua henkilöä ei pyynnön esittäneessä valtiossa saa syyttää muista kuin pyynnössä tarkoitetuista rikoksista. Artiklan 1 kohdan mukaan luovutettua henkilöä voidaan ilman pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion suostumusta syyttää myös muista kuin luovuttamispyynnön perusteena olevista

teoista, joista ei voi seurata vapausrangaistusta tai vapaudenmenetyksen käsittävää turvaamis- tai muuta toimenpidettä (a—c alakohta). Luovutettuun henkilöön voidaan myös kohdistaa vapaudenmenetyksen käsitteviä toimenpiteitä, jos hän nimenomaisesti luovuttamisen jälkeen luopuu vetoamasta erityissääntöön luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta (d alakohta). Artiklan 2 kohdan mukaan luopumisilmoitus annetaan pyynnön esittäneen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ja merkitään pöytäkirjaan tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltion on 3 kohdan mukaan varmistettava, että luopumisilmoitus annetaan vapaaehtoisesti ja tietoisena sen seurauksista. Luovutetulla on myös oltava oikeus käyttää oikeusavustajaa luopumisilmoitusta antaessaan. Artiklan 4 kohta sisältää poikkeussäännöksen niitä jäsenvaltioita varten, jotka ovat antaneet 6 artiklan 3 kohdan nojalla niin sanottujen fiskaalisten rikosten luovuttamiskelpoisuutta rajoittavan julistuksen. Tällaiset jäsenvaltiot eivät sovelle artiklan 1 kohdan a—c alakohtaa muihin vero-, tulli- ja valuutarikoksiin kuin valmiste-, arvonlisäveroon tai tulleihin kohdistuviin teoihin.

Yleisen luovuttamislain 12 § sisältää määräykset niistä ehdoista, joita luovuttamis päätöksen on soveltuvin osin asetettava. Tällaisena ehtona mainitaan muun ohella se, ettei luovutettua henkilöä ilman oikeusministeriön 32 §:n nojalla antamaa lupaa saa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta.

Artiklan edellyttämän sopimusvelvoitteen täyttämiseksi yleisen luovuttamislain 12 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että erityissääntöä ei olisi asetettava ehdoksi silloin kun kyse on EU:n luovuttamissopimuksen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista teoista. Suomen kansalaisen luovuttamisen ehdoksi olisi kuitenkin aina asetettava erityissääntö voimassa olevassa 12 §:ssä säädetyin tavoin. Siten Suomen kansalaista ei voitaisi syyttää tai rangaista muusta kuin luovuttamispyynnössä tarkoitettua rikoksesta ilman oikeusministeriön 32 §:n nojalla antamaa lupaa.

11 artikla. Luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion suostumusta koskeva olettama

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi antaa julistuksen, joka koskee jäsenvaltion

oletettua suostumusta erityissäännöstä luopumiseen. Julistuksen mukaan jäsenvaltion suostumus suhteessa muihin julistuksen antaneisiin jäsenvaltioihin katsotaan annetuksi, jos jäsenvaltio ei yksittäisessä tapauksessa toisin ilmoita. Jos ilmoitusta ei anneta, pyynnön esittänyt jäsenvaltio voi olettaa suostumuksen annetuksi. Jos toisaalta pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio ilmoittaa vaativansa erityissäännön noudattamista, artiklan 2 kohdan mukaan tapaukseen sovelletaan kuitenkin 10 artiklan säännöksiä erityissäännöstä poikkeamisesta.

Yleisen luovuttamislain 12 §:ssä säädetään, että erityissääntö on asetettava luovuttamisen edellytykseksi, ellei oikeusministeriö 32 §:n nojalla anna lupaa erityissäännöstä luopumiseen. Viimeksimainitun pykälän mukaan oikeusministeriö voi vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että erityissääntöä ei noudateta. Tästä poiketen 11 artiklan 1 kohdan mukainen julistus tarkoittaisi sitä, että erityissäännöstä luopumiseen ei tarvittaisi luovuttamispyynnön esittäneen jäsenvaltion pyyntöä. Tällöin seurauksena olisi, että luovutettua henkilöä voitaisiin pyynnön esittäneessä valtiossa syyttää tai rangaista rikoksesta, josta oikeusministeriöllä ei luovuttamispäätöstä tehdessään olisi tietoa.

Edellä 10 artiklaa käsittelevässä jaksossa selostettujen muutosten voimaantultua 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu säännös voisi tulla sovellettavaksi tilanteissa, joissa erityissäännöstä luopuminen koskisi muita kuin sakkorangaistuksella sovitettavia tekoja tai joissa luovutettu henkilö ei ole antanut suostumustaan erityissäännöstä luopumiseen. Tällaisissa tapauksissa voidaan oikeusturvasyistä voidaan pitää perusteltuna, että oikeusministeriö voi yksittäisessä tapauksessa vieraan valtion pyynnön pohjalta harkita, voidaanko erityissäännöstä luopua. Tämän mahdollisuuden säilyttämiseksi artiklan 1 kohdassa tarkoitettua julistusta ei ehdoteta annettavaksi.

12 artikla. Luovuttaminen edelleen toiseen jäsenvaltioon

Artiklan 1 kohdassa edellytetään, että eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artiklaa ei sovelleta luovutettaessa henkilö edelleen toiseen EU:n jäsenvaltioon. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio voi antaa

julistuksen, jonka mukaan se jatkaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artiklan soveltamista, jollei yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan yleissopimuksen 13 artiklasta muuta johdu tai jos luovutettavaksi pyydetty henkilö suostuu luovuttamiensa edelleen toiseen jäsenvaltioon. Eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artikla kieltää edelleen luovuttamisen ilman pyynnön vastaanottaneen valtion suostumusta. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 13 artiklan mukaan pääsääntö on se, että henkilö voidaan luovuttaa edelleen toiseen EU:n jäsenvaltioon, jos häneen ei 9 artiklan mukaan sovelleta erityissääntöä.

Yleisen luovuttamislain 12 §:n säännös poikkeaa artiklan edellyttämästä sopimusvelvoitteesta, koska pykälän mukaan luovuttamisen ehdoksi on soveltuvilta osin asetettava edelleen luovuttamista koskeva kieltö.

Esityksessä yleisen luovuttamislain 12 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että luovuttaminen edelleen toiseen EU:n jäsenvaltioon olisi sallittua, jos luovutettavaksi pyydetty henkilö on antanut suostumuksensa edelleen luovuttamiseen tai yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan säännöksen mukaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön. Ehdotettu muutos vastaisi siten artiklan 2 kohdassa tarkoitettua vaihtoehtoa. Artiklan 1 kohdan mukainen vaihtoehto merkitsisi sitä, että henkilö voitaisiin suostumuksestaan riippumatta luovuttaa edelleen rikoksesta, josta Suomen viranomaisilla ei luovuttamispyyntöön suostuessaan olisi tietoa. Kuten edellä erityissäännöstä luopumiseen suostumista koskevaa 11 artiklaa käsittelevässä jaksossa on todettu, silloin kun luovutettavaksi pyydetty henkilö ei ole antanut suostumustaan erityissäännöstä luopumiseen tai kun kyse on rikoksesta, josta voi seurata vapausrangaistus, oikeusministeriön tulisi voida tapauskohtaisesti harkita erityissäännöstä luopumista. Tällaisissa tapauksissa voidaan pitää perusteltuna, että oikeusministeriön lupa tarvitaan myös edelleen luovuttamiseen.

Niin kuin aikaisemmin on todettu, Suomen kansalaisen sovellettaisiin edelleen luovuttamista koskevaa kieltoa.

Ehdotettu ratkaisu edellyttää, että Suomi antaa sopimuksen hyväksymisilmoituksen yhteydessä edellä artiklan 2 kohdassa tarkoitettua julistuksen.

13 artikla. **Keskusviranomaisen ja asiakirjojen lähettäminen telekopiona**

Artiklan 1 ja 2 kohta velvoittaa jäsenvaltiot ilmoittamaan ne keskusviranomaiset, jotka vastaavat luovuttamispyyntöjen ja niihin liitettävien asiakirjojen lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Tarkoituksena on, että Suomi nimeää oikeusministeriön artiklassa tarkoitetuksi keskusviranomaiseksi.

Artiklan 3 ja 4 kohta koskee asiakirjojen lähettämistä telekopiona. Säännöksen mukaan jäsenvaltiolla on oltava salakirjoituslaitteella varustettu telekopiolaite luovuttamispyyntöjen lähettämistä ja vastaanottamista varten. Artiklan 5 kohdan mukaan pyynnössä on varmistettava, että pyyntöön liitetyt asiakirjat vastaavat alkuperäisiä sekä ilmoitetaan sivujen numerointi. Pyyntöön vastaanotettua viranomaisen voi vaatia asiakirjoja toimitettaviksi alkuperäisinä tai jäljennöksinä joko diplomaattista tietä tai muuta valtioiden sopimaa menettelyä noudattaen.

Yleisen luovuttamislain 13 §:n mukaan luovuttamista pyydetään diplomaattista tietä, jollei asianomaisen vieraan valtion kanssa ole toisin sovittu. Säännös ei siten ole ristiriidassa sopimusveloitteen kanssa, koska se mahdollistaa menettelystä sopimisen pykälässä määrätystä pääsäännöstä poiketen. Tästä pääsäännöstä on jo poikettu aikaisemmin mainitussa eurooppalaiseen luovuttamissopimukseen liittyvässä toisessa lisäpöytäkirjassa, jonka mukaan luovuttamispyynnöt tulee toimittaa suoraan oikeusministeriöiden välillä (5 artikla). Säännös toisaalta sallii myös diplomaattisen tien käyttämisen.

14 artikla. **Lisätiedot**

Artiklan mukaan jäsenvaltio voi antaa julistuksen, jonka mukaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 13 artiklassa tarkoitettua lisätiedot voidaan toimittaa suoraan julistuksen antaneiden toimivaltaisten oikeus- ja muiden luovuttamispyyntöä käsittelevien viranomaisten välillä. Eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 13 artiklan mukaan pyynnön vastaanottanut osapuoli voi vaatia luovuttamis päätöksen tekemistä varten tarpeelliseksi katsomiaan lisätietoja pyynnön esittäneeltä osapuolelta.

Yleiseen luovuttamislakiin ei sisälly säännöstä lisätietojen toimittamisesta. Estettä ei ole sille, että Suomi antaisi julistuksen, jon-

ka mukaan lisätiedot voitaisiin toimittaa suoraan luovutetun henkilön rikosasiaa käsittelevälle toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle. Mahdollisuus oikeusviranomaisten välisiin suoriin yhteydenottoihin yksinkertaistaisi ja nopeuttaisi luovuttamismenettelyä. Siten voidaan pitää perusteltuna, että Suomi antaa 14 artiklassa tarkoitetun julistuksen. Artiklan nojalla nimettäviä oikeusviranomaisia olisivat oikeusministeriö, keskusrikospoliisi sekä korkein oikeus. Oikeusministeriö toimii luovuttamispyyntöjä lähettävänä, vastaanottavana ja käsittelevänä viranomaisena. Keskusrikospoliisi taas yleisen luovuttamislain mukaan suorittaa tutkinnan luovuttamisasioissa. Korkein oikeus puolestaan tutkii luovuttamisen lailliset edellytykset, jos luovutettavaksi pyydetty henkilö vastustaa luovuttamista tai jos oikeusministeriö muuten pitää tarpeellisenä pyytää asiasta korkeimman oikeuden lausunto. Siten tarve lisätietojen pyytämiseen pyynnön esittäneeltä jäsenvaltioilta voi koskea mainittuja viranomaisia.

15 artikla. **Oikeaksi todistaminen**

Artiklan mukaan luovuttamista varten lähetettyjä asiakirjoja ei tarvitse todistaa oikeiksi ellei eurooppalaisesta luovuttamissopimuksesta nimenomaisesti muuta johdu.

Luovuttamispyyntöön liitettävistä asiakirjoista säädetään yleisen luovuttamislain 13 §:ssä. Pykälässä ei edellytetä asiakirjojen oikeaksi todistamista, joten säännös ei ole ristiriidassa sopimusveloitteen kanssa.

16 artikla. **Kauttakuljetus**

Artikla sisältää määräykset kauttakuljetuspyynnössä mainittavista tiedoista. Artiklan mukaan kauttakuljetuspyynnön tulee sisältää tiedot luovutetun henkilöllisyydestä, vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta. Pyyntöön on myös sisällettävä kuvaus rikoksen luonteesta, tunnusmerkistöistä ja teko-olosuhteista, mukaan lukien aika ja paikka (a kohta). Artiklan b kohdan mukaan pyyntö kauttakuljetuksesta ja siihen liittyvät tiedot voidaan toimittaa kauttakuljetusjäsenvaltiolle millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen merkintä. Artiklan c kohta sisältää säännöksen ilmakuljetuksen aikana tapahtuneesta ennakoimattomasta laskeutumisesta. Tällöin artiklassa tarkoitettua tietoa voidaan toimittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle. Muilta osin kauttakuljetukseen sovel-

letaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 21 artiklan 1, 2, 5 ja 6 kohtaa sekä Benelux-maiden välisen sopimuksen vastaavia määräyksiä (d kohta).

Yleisen luovuttamislain 33 §:n mukaan kauttakuljetusta koskeva pyyntö on luovuttamispynnön tavoin tehtävä diplomaattista tietä, ellei muuta ole sovittu. Lakiin ei sisälly muuta säännöstä kauttakuljetuksessa noudatettavasta menettelystä tai kauttakuljetuspynnössä mainittavista tiedoista. Siten lainmuutosta edellyttävää ristiriitaa sopimuksen ja kansallisen lain välillä ei myöskään ole.

17 artikla. Varaukset

Artiklan mukaan sopimukseen ei saa tehdä muita varauksia kuin ne, jotka sopimuksessa sallitaan. Sopimuksen sallimia varauksia on selostettu edellä yksittäisiin artikloihin liittyvien julistusten kohdalla.

18 artikla. Voimaantulo

Artiklan mukaan sopimus tulee voimaan 90 päivää sen jälkeen kun sopimukseen viimeksi liittynyt jäsenvaltio on toimittanut neuvoston pääsihteerille ilmoituksen sopimuksen valtionsisäisestä voimaan saattamisesta. Jäsenvaltio voi sopimuksen voimaan saattamista koskevan ilmoituksen yhteydessä antaa julistuksen, jonka mukaan sopimusta ennen sen voimaantuloa sovelletaan julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä (4 kohta). Tällöin sopimusta sovelletaan 90 päivän kuluttua julistusten tallettamispäivästä.

Artiklassa tarkoitettu julistus sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta nopeuttaisi sopimuksen voimaantuloa sopimukseen liittyneissä jäsenmaissa. On siten perusteltua, että Suomi antaa artiklassa tarkoitetun julistuksen. Myös Tanska on antanut väliaikaista soveltamista koskevan julistuksen.

Sopimuksen loppumääräykset

Sopimuksen 19 artikla sisältää määräykset Euroopan unionin uusien jäsenvaltioiden liittymisestä sopimukseen. Artikla mahdollistaa uusien jäsenvaltioiden liittymisen sopimukseen. Sopimus tulee voimaan 90 päivän kuluttua siitä päivästä, jona valtio on tallettanut liittymiskirjansa. Jos sopimus ei kuitenkaan mainittuna ajankohtana vielä ole tullut kansainvälisesti voimaan, sopimus tu-

lee myös uusissa sopimukseen liittyneissä valtioissa voimaan vasta sopimuksen voimaantulopäivänä. Sopimuksen 20 artiklassa on määräys tallettajasta ja sopimusta koskevien ilmoitusten ja julistusten julkaisemisesta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Sopimuksen tallettaja on Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin.

Sopimuksen loppumääräykset eivät edellytä lainsäädännön muuttamista.

2. EU:n luovuttamissopimuksen suhde pohjoismaiseen luovuttamislakiin

Niin kuin aikaisemmin on selostettu, EU:n luovuttamissopimus ei 1 artiklan 2 kohdan perusteella edellytä pohjoismaisen luovuttamislain muuttamista. Siten Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä sovellettaisiin edelleen pohjoismaista luovuttamislakia yksinomaan säännöstönä. Tämä muun ohella merkitsee sitä, että luovuttamiskelpoisten rikosten kynnys on matalampi luovutettaessa Ruotsiin ja Tanskaan kuin luovutettaessa muihin EU:n jäsenvaltioihin. Pohjoismaisen luovuttamislain mukaan pääsääntö on, että luovuttamispyyntöön on suostuttava, jos teosta pyynnön esittäneen valtion lain mukaan voi seurata sakkorangaistusta ankarampi seuraamus.

Yleisestä luovuttamislaista poiketen pohjoismaisen luovuttamislaki jo nykyisin mahdollistaa Suomen kansalaisen luovuttamisen toiseen pohjoismaahan. Lain mukaan Suomen kansalainen voidaan luovuttaa rikoksesta, josta säädetty rangaistus Suomen lain mukaan on vähintään neljä vuotta vankeutta. Myös muista rikoksista voidaan luovuttaa Suomen kansalainen, joka on vähintään kahden vuoden ajan oleskellut pyynnön esittäneessä valtiossa. Suomen kansalaisia on luovutettu muun ohella talous- ja huumausainerikoksista muihin pohjoismaihin. Osa luovuttamispynnöistä on perustunut siihen, että luovutettavaksi pyydetty henkilö on asunut laissa edellytetyn kahden vuoden ajan pyynnön esittäneessä pohjoismaassa.

Poliittisten rikosten osalta pohjoismaisen luovuttamislaki vastaa yleiseen luovuttamislakiin ehdotettuja lainmuutoksia. Laki ei estä luovuttamasta poliittisista rikoksista muita kuin Suomen kansalaisia.

Pohjoismaisen luovuttamislain menettelysäännökset poikkeavat yleisen luovuttamislain määräyksistä. Yleisestä luovuttamislaista poiketen luovuttamispynnön voi esittää po-

liisi- tai syyttäviviranomainen ja pyyntö voidaan toimittaa joko sisäasianministeriölle tai milloin luovutettavaksi pyydetyn henkilön oleskelupaikka tunnetaan, suoraan asianomaisen poliisipiiriin päällikölle. Päätöksen luovuttamisesta pohjoismaihin tekee sisäasiainministeriö. Sisäasiainministeriö käsittelee vuosittain noin kymmenkunta Suomen kansalaista koskevaa luovuttamispyyntöä.

Omia kansalaisia koskevat pohjoismaiset julistukset

Niin kuin aikaisemmin omien kansalaisten luovuttamista käsittelevässä jaksossa on selostettu, Suomi, Ruotsi ja Tanska ovat EU:n luovuttamissopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä antaneet julistuksen, jonka mukaan ne eivät vetoa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 6 artiklan mukaisiin selityksiin luovuttamisesta kieltäytymiseksi sellaisen muualta kuin pohjoismaista olevien henkilöiden osalta, joilla on asuinpaikka pohjoismaissa. Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa julistuksella ei olisi suurta merkitystä, koska ehdotettujen lainmuutosten voimaantultua Suomi luovuttaisi omia kansalaisiaan. Julistuksen voidaan kuitenkin tulkita edellyttävän sitä, että luovutettaessa Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa asuvia muita kuin pohjoismaiden kansalaisia EU:n luovuttamissopimuksen osapuolena oleviin jäsenmaihin, niitä rajoituksia, joita omien kansalaisten luovuttamiselle on ehdotettu säädettäväksi, ei voitaisi asettaa. Sitä vastoin muiden pohjoismaiden kansalaisten luovuttamiselle voitaisiin asettaa samat edellytykset kuin Suomen kansalaisen luovuttamiselle.

3. EU:n luovuttamissopimuksen suhde muuhun lainsäädäntöön

Edellä selostettujen muutosehdotusten mukaisesti Suomen kansalaisen luovuttamisen ehtona olisi, että henkilö tuomion tultua lainvoimaiseksi palautetaan Suomeen. Siten luovutetulle Suomen kansalaiselle mahdollisesti tuomittu vapausrangaistus pantaisiin täytäntöön Suomessa.

Aikaisemmin mainittu laki rikosseuraamusten täytäntöönpanosta sisältää säännökset vieraassa valtiossa tuomitun vapausrangaistuksen ja menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa. Lain 3 §:n mukaan Suomen kansalaiselle vieraassa valtiossa

määrätty vapausrangaistus voidaan vieraan valtion pyynnöstä panna täytäntöön Suomessa, jos tuomittu on antanut siihen suostumuksensa. Säännös vastaa tuomittujen siirtämistä koskevan yleissopimuksen 3 artiklaa, joka asettaa myös tuomitun suostumuksen täytäntöönpanon siirtämisen edellytykseksi. Yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa tuomitun sopeutumista yhteiskuntaan antamalla hänelle mahdollisuus suorittaa vapausrangaistus kotivaltiossaan. Tämän päämäärän saavuttamista ei ole katsottu edistävän se, että tuomittu vastoin tahtoaan velvoitettaisiin suorittamaan rangaistus siinä valtiossa, jonka kansalainen hän on.

Myöskään toiseen EU:n jäsenvaltioon luovutettavaa Suomen kansalaista ei tulisi pakottaa siihen, että hänet palautetaan Suomeen suorittamaan tuomittua vapausrangaistusta. Yhtä lailla tässä tilanteessa siirtämisen tarkoitusta vastaisi se, että tuomittu itse toivo saavansa suorittaa mahdollisen rangaistuksensa Suomessa. Siten on perusteltua edellyttää tuomitun suostumusta luovutetulle Suomen kansalaiselle määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa.

Laki rikosseuraamusten täytäntöönpanosta ei sisällä säännöksiä vapausrangaistuksen ja menettämisseuraamuksen lisäksi muiden seuraamusten täytäntöönpanosta. Laki ei siten mahdollista vieraassa valtiossa tuomitun sakkorangaistuksen täytäntöönpanoa Suomessa. Myöskään ehdollisesti tuomitun tai ehdonalaiseen vapauteen päästetyn henkilön valvontaa ei voida järjestää. Lisäksi laista puuttuvat säännökset muiden seuraamusten, kuten esimerkiksi yhdyskuntapalvelun kansainvälisestä täytäntöönpanosta. Toisaalta myöskään tuomittujen siirtämistä koskeva yleissopimus ei sisällä määräyksiä muiden seuraamusten kuin ehdottoman vapausrangaistuksen täytäntöönpanon siirtämisestä.

Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa (326/1963) mahdollistaa vapausrangaistuksen täytäntöönpanon lisäksi toisessa pohjoismaassa tuomitun sakkorangaistuksen täytäntöönpanon Suomessa. Myös toisessa pohjoismaassa ehdollisesti tuomitun ja ehdonalaisesti vapautetun henkilön valvonta on mahdollista järjestää Suomessa.

Tähänastisten kokemusten perusteella pohjoismaiden ulkopuolella ei ole ilmennyt konkreettista tarvetta säännellä nykyistä laajemmin vieraassa valtiossa tuomittujen seu-

raamusten täytäntöönpanoa Suomessa. Mahdollista sääntelyä toisaalta vaikeuttaisi se, että pohjoismaita lukuunottamatta EU:n jäsenvaltioiden seuraamusjärjestelmissä on melko suuria eroja, jonka vuoksi kaikkia seuraamuslajeja koskevien täytäntöönpanosäännösten laatiminen olisi vaikeaa.

Niin kuin aikaisemmin on selostettu, säännös omien kansalaisten luovuttamisesta ei olisi velvoittava, vaan oikeusministeriö voisi tapauskohtaisesti ratkaista, suostuuko pyyntöön vai ei. Jos oikeusministeriö pyynnön esittäneeltä valtiolta saamiensa tietojen perusteella tulisi siihen käsitykseen, että rangaistusasteikosta riippumatta pyynnön perusteena olevasta rikoksesta tuomittava rangaistus olisi ilmeisesti laadultaan sellainen, että sen täytäntöönpanoa ei rikosseuraamusten täytäntöönpanolain mukaan olisi mahdollista järjestää Suomessa, ei pyyntöön olisi suostuttava. Rikos tulisi tällöin luovuttamispyynnön esittäneen valtion pyynnöstä saattaa Suomen viranomaisten käsiteltäväksi mahdollista syytteen nostamista varten. Tällaiset tilanteet kuitenkin todennäköisesti olisivat harvinaisia. Ottaen huomioon niiden rikosten vakavuus, joista Suomen kansalaisen luovuttaminen edellä selostetun mukaisesti olisi sallittua, on todennäköistä, että tuomittavat vapausrangaistukset useimmiten olisivat ehdottomia.

Edellä olevin perustein EU:n luovuttamis­sopimuksen ei ole katsottava aiheuttavan tarvetta muuttaa lakia rikostuomioiden täytäntöönpanosta.

4. Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus

Tässä jaksossa selvitetään artiklakohtaisesti yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen asettamia velvoitteita ja sopimuksen eri voimaansaattamisvaihtoehtoja. Lisäksi selostetaan sopimuksen edellyttämiä lainmuutoksia.

1 artikla. Yleiset määräykset

Artiklan 1 kohdan mukaan yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen soveltamista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä täydentämällä sen määräyksiä. Artiklan 2 kohdan mukaan yleissopimus ei kuitenkaan vaikuta jäsenvaltioiden voimassa olevien kah-

den- tai monenvälisten sopimusten suotuisampien määräysten soveltamiseen. Sopimuksen selitysmuistiossa (EYVL N:o C 375, 12.12.1996, s. 4) selvennetään, että yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei vaikuta myöskään niihin suotuisampiin määräyksiin, jotka perustuvat jäsenvaltioiden väliseen yhdenmukaiseen lainsäädäntöön.

Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei siis ole itsenäinen sopimus vaan se täydentää eurooppalaista luovuttamis­sopimusta, jonka kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet. Sopimuksen tarkoituksena on eurooppalaisen luovuttamis­sopimuksen puitteissa luoda yksinkertaistettu menettely EU:n jäsenvaltioiden välille. Niiltä osin kun yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei sisällä määräyksiä tietyistä kysymyksistä, sovelletaan eurooppalaista luovuttamis­sopimusta. Koska yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus sisältää lähinnä menettelyä koskevia määräyksiä, tulisivat erityisesti luovuttamisen aineelliset edellytykset määräytymään myös yksinkertaistetussa menettelyssä eurooppalaisen luovuttamis­sopimuksen mukaisesti.

EU:n jäsenvaltiot allekirjoittivat yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen edellä selostetun yleissopimuksen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta EU:n jäsenvaltioiden välillä. Kyseinen EU:n luovuttamis­sopimus sisältää edellä selostetut lähinnä luovuttamisen aineellisia edellytyksiä koskevat muutokset eurooppalaiseen luovuttamis­sopimukseen. EU:n luovuttamis­sopimuksen tultua voimaan luovuttamisen aineelliset edellytykset EU:n jäsenvaltioiden välillä määräytyisivät kyseisen sopimuksen mukaisesti myös yksinkertaistetussa menettelyssä.

Myös Schengenin yleissopimus, jonka Suomi on ratifioinut, sisältää määräyksiä luovuttamisesta. Schengenin yleissopimuksen määräykset ovat osin vastaavia yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen kanssa. Schengenin yleissopimuksen 66 artikla sisältää yleisluontoisen määräyksen yksinkertaistettua menettelyä vastaavan menettelyn noudattamisesta. Schengenin yleissopimuksen hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä 20/1998 v on todettu, että Schengenin yleissopimuksen toissijaisuuden vuoksi kyseiset sopimuksen määräykset tulevat syrjäytymään yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen tullessa voimaan. Hallituksen esityksessä 20/1998 vp ei ole esitet-

ty muutoksia rikoksenteikijän luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön, vaan siinä on todettu, että EU:n luovuttamissopimusten edellyttämien lainmuutosten tultua voimaan Suomen lainsäädäntö vastaa myös kyseisiä Schengenin yleissopimuksen III osaston 4 luvun luovuttamista koskevia määräyksiä.

Niiltä osin kuin yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei sisällä vastaavia määräyksiä kuin Schengenin yleissopimus, sovelletaan Schengenin yleissopimuksen määräyksiä. Kyseisiä Schengenin yleissopimuksen määräyksiä selvitetään jatkossa asianomaisten yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen artiklojen yhteydessä. Schengenin sopimuksen soveltamisen alkamisajankohta Suomessa on arvioitu olevan vuoden 2000 paikkeilla. Schengen-järjestelmään tulee vaikuttamaan niin sanotun Amsterdamin sopimuksen yhteydessä toteutettu järjestely, jonka mukaan järjestelmä sulautetaan EU:n rakenteisiin.

Kuten edellä on todettu, rikoksenteikijän luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät yleiseen luovuttamislakiin ja pohjoismaiseen luovuttamislakiin. Koska yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei vaikuta suotuisampiin määräyksiin, jotka perustuvat yhdenmukaiseen lainsäädäntöön, sopimus ei vaikuta pohjoismaiden yhtenäiseen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön. Tämän johdosta ehdotetaan, että yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen edellyttämät uudet säännökset sijoitetaan yleiseen luovuttamislakiin ja pohjoismainen luovuttamislaki jätetään muutoksitta. Tämä tarkoittaisi sitä, että muista EU:n jäsenvaltioista poiketen Ruotsin ja Tanskan osalta luovuttamismenettelyä koskevat säännökset olisivat edelleen pohjoismaisessa luovuttamislaissa. Myös Tanska ja Ruotsi ovat tehneet samanlaisen ratkaisun saattaessaan sopimuksen voimaan.

Esityksessä ehdotetaan, että yleiseen luovuttamislakiin otetaan uusi jakso, joka sisältäisi sopimuksen edellyttämät säännökset yksinkertaistetusta luovuttamismenettelystä EU:n jäsenvaltioiden välillä. Uusi jakso sijoitettaisiin lain viimeiseksi jaksoksi.

2 artikla. Luovuttamisvelvollisuus

Artikla ilmaisee sopimuksen peruseriaatteen, jonka mukaan jäsenvaltiot sitoutuvat luovuttamaan etsityt henkilöt yleissopimuksessa määrättyä yksinkertaistettua menettelyä

noudattaen, jos kysymyksessä oleva henkilö tähän suostuu ja pyynnön vastaanottanut valtio suostuu luovuttamiseen yleissopimuksen mukaisesti.

Sopimus ei aseta valtiolle velvollisuutta suostua yksinkertaistettuun menettelyyn, vaikka etsitty henkilö olisi suostunut luovuttamiseen. Suostumuksesta riippumatta valtio arvioi itsenäisesti, täytyvätkö luovuttamisen edellytykset. Valtio voi kieltäytyä luovuttamisesta, jos se katsoo, että luovuttamisen aineelliset edellytykset eivät täyty tai jos muulla perusteella olisi syytä soveltaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaista menettelyä.

Sopimuksen selitysmuistion mukaan sopimus edellyttää valtion toimivaltaiselta viranomaiselta luovuttamisen laillisia perusteita ja tarkoituksenmukaisuutta koskevaa harkintaa. Suomen osalta tämä tarkoittaisi, että myös yksinkertaistetussa menettelyssä aineellisten edellytysten täytyminen arvioitaisiin yleisen luovuttamislain säännösten mukaisesti samalla tavoin kuin tavanomaisen luovuttamismenettelyn osalta.

Sopimuksen määräysten mukainen yksinkertaistettu luovuttamismenettely tulisi perustumaan erityisesti etsityn suostumukselle. Jos suostumusta ei anneta, yksinkertaistettua menettelyä ei voitaisi noudattaa. Tällöin noudatettaisiin eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaista menettelyä.

Yleisen luovuttamislain nykyisissä säännöksissä luovutettavaksi pyydetyn suostumukselle ei ole annettu merkitystä. Yleisen luovuttamislain mukaisessa menettelyssä merkittävää kuitenkin on, vastustaaako luovutettavaksi pyydetty henkilö luovuttamistaan.

Ehdotuksen mukaan yksinkertaistettua menettelyä koskevaan uuteen jaksoon otettaisiin artiklan periaatteita vastaavat säännökset.

3 artikla. Luovuttamisen edellytykset

Artikla ilmaisee periaatteen, jonka mukaan sopimuksen keskeinen lähtökohta on, että yksinkertaistettu menettely perustuu eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaiseen väliaikaista säilöönottoa koskevaan pyyntöön, eikä eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaiseen tavanomaiseen luovuttamispyyntöön.

Artiklan 1 kohdan mukaan henkilöt, joiden väliaikaista säilöön ottamista on pyydetty eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaisesti, luovutetaan tämän yleis-

sopimuksen 4–11 artiklan ja 12 artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdassa tar-koitetun luovuttamisen edellytyksenä ei ole eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaisen luovuttamispyynnön ja asiakirjojen esittäminen.

Artiklan periaatteen mukaan yksinkertais-tettua menettelyä sovelletaan pääsääntöisesti niihin tilanteisiin, joissa henkilöstä on esitet-ty väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö. Jos etsitty henkilö tällöin suostuu luovutta-miseen, eurooppalaisen luovuttamissopimuk-sen 12 artiklan mukaista luovuttamispyyntöä ja asiakirjoja ei tarvitsisi esittää. Luovutta-minen voitaisiin sitä vastoin toteuttaa jo vä-liaikaista säilöönottoa koskevan pyynnön perusteella. Tämä periaate on sopimuksen yksi keskeisimmistä menettelyn yksinkertais-tamista koskevista muutoksista.

Artiklassa määrätty tilanne ei ole kuiten-kaan ainoa tilanne, johon sopimuksen me-nettelyä voidaan soveltaa. Sopimuksen 12 artiklan mukaan yksinkertaistettua menette-lyä voidaan käyttää myös muissa tilanteissa, jos jäsenvaltio näin haluaa tehdä. Nämä ti-lanteet selvitetään 12 artiklaa koskevien pe-rustelujen yhteydessä. Ehdotuksen mukaan Suomen tarkoituksena on kuitenkin soveltaa sopimusta ainoastaan väliaikaista säilöön-ottoa koskevien pyyntöjen yhteydessä.

Yleisen luovuttamislain 31 § sisältää eu-rooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 ar-tiklan mukaiset säännökset väliaikaisesta säilöön ottamisesta ja sen edellytyksistä. Py-kälän mukaan henkilö voidaan ottaa säilöön, vaikka pyyntöä hänen luovuttamisestaan ei olisi vielä tullut, jos vieras valtio on sitä pyytänyt taikka jos hänet on etsintäkuulutet-tu. Väliaikaista säilöön ottamista koskevan pyynnön tulee perustua vangitsemismääräyk-seen tai täytäntöönpanokelpoiseen tuomioon. Pykälä ei kuitenkaan edellytä mainittujen asiakirjojen esittämistä. Mainitun pykälän mukainen pyyntö olisi yksinkertaistetun me-nettelyn lähtökohtana.

Esityksen mukaan luovuttamista yksinker-taistetussa menettelyssä voitaisiin artiklan mukaisesti pyytää väliaikaista säilöönottoa koskevan pyynnön perusteella.

4 artikla. Toimitettavat tiedot

Artikla ilmaisee, mitä tietoja yksinkertais-tettua menettelyä koskevan pyynnön tulee sisältää. Artiklan mukaan näitä tietoja, jotka

pyynnön esittäneen valtion on toimitettava, on pidettävä riittävinä asiasta tiedottamiseksi säilöön otetulle sekä toimivaltaiselle viran-omaiselle, joka tekee luovuttamista koskevan päätöksen:

- a) etsityn henkilöllisyys;
- b) säilöön ottamista pyytävä viranomainen;
- c) onko olemassa vangitsemismääräys tai asiakirja, jolla on vastaavat oikeusvaikutuk-set, taikka täytäntöönpanokelpoinen tuomi-oistuimen päätös;
- d) rikoksen luonne ja oikeudellinen tun-nusmerkistö;
- e) kuvaus rikokseen liittyvistä olosuhteista, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin luovuttamispyynnön kohteena oleva henkilö on osallisena rikoksessa;
- f) sikäli kuin mahdollista, rikoksesta ai-heutuneet seuraukset.

Artiklassa mainittujen tietojen perusteella etsityn henkilön tulee päättää, suostuuko hän luovuttamiseen. Samoin pyynnön vastaan-otaneen valtion tulee näiden tietojen perus-teella tutkia pyyntö ja päättää, hyväksyykö se luovuttamisen.

Yksinkertaistettua luovuttamispyyntöä kos-kevien tietojen osalta merkittävintä on, että pyyntöön ei tule eurooppalaisen luovuttamis-sopimuksen 12 artiklan mukaisesti liittää alkuperäiskappaletta tai oikeaksi todistettua jäljennöstä täytäntöönpanokelpoisesta tuo-miosta tai vangitsemismääräyksestä. Riittää, että pyyntöön sisällytetään tieto tällaisen tuomion tai määräyksen olemassaolosta. Muilta osin pyyntöön sisällytettävät tiedot pääosin vastaavat eurooppalaisen luovutta-missopimuksen 12 artiklaan sisällytettäviä tietoja.

Yleisen luovuttamislain 13 §:ssä säännel-lään, mitä tietoja tavanomaiseen luovutta-mispyyntöön tulee sisällyttää. Eurooppalai-sen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mu-kaisesti pykälän mukaan luovuttamispyyn-töön on liitettävä jäljennös vangitsemismää-räyksestä tai täytäntöönpanokelpoisesta tuo-miosta. Samoin on ilmoitettava luovutetta-vaksi pyydetyn henkilön kansallisuus ja asuinpaikka, rikoksen laatu, sen teko aika ja -paikka sekä puheena olevassa vieraassa val-tiossa asiaan sovellettavat rangaistussään-nökset, mikäli nämä tiedot eivät muuten il-mene asiakirjoista. Tuntomerkit on, mikäli mahdollista, esitettävä.

Ehdotuksen mukaan yksinkertaistettua lu-ovuttamisen menettelyä koskevaan yleisen lu-ovuttamislain uuteen jaksoon sisällytettäisiin

erillinen pykälä, jossa määritellään yksinkertaistettua menettelyä koskevalle pyynnölle asetettavat edellytykset.

Artikla ei sisällä määräyksiä siitä, missä muodossa yksinkertaistettua menettelyä koskeva pyyntö tulee esittää. Sopimuksen 3 artikla kuitenkin määrää, että yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti luovutetaan ne henkilöt, joiden väliaikaista säilöönottamista on pyydetty eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaisesti.

Mainitun 16 artiklan mukaan väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö lähetetään joko diplomaattista tietä tai suoraan postitse tai sähköitse taikka kansainvälisen rikospoliisijärjestön (Interpol) välityksellä tai jollakin muulla tavalla, josta jää kirjallinen todistus, tai jonka se osapuoli, jolle pyyntö esitetään, hyväksyy. Käytännössä väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö esitetään pääsääntöisesti kansainvälisen rikospoliisijärjestön (Interpol) välityksellä. Kyseinen pyyntö käytännössä vastaa Interpolin etsintäjärjestelmän kansainvälistä etsintäkuulutusta.

Yleensä tavanomainen luovuttamismenettely alkaakin kansainvälisellä etsintäkuulutuksella. Kun etsitty henkilö tavoitetaan, luovuttamista pyytävä valtio toimittaa eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklan mukaisen luovuttamispyynnön. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 4 artiklan edellyttämät tiedot vastaavat Interpolin etsintäjärjestelmässä käytettyjä tietoja. Tämän johdosta kansainvälinen etsintäkuulutus olisi EU:n jäsenvaltioiden välillä käytännössä myös yksinkertaistetun menettelyn mukainen pyyntö.

Sopimuksen selitysmuistiossa todetaan, että niiden valtioiden välillä, jotka ovat Schengenin yleissopimuksen osapuolia, yksinkertaistetun menettelyn lähtökohtana voi olla myös se, että henkilöstä on tehty ilmoitus Schengenin tietojärjestelmään (SIS) kyseisen sopimuksen 95 artiklan mukaisesti. Schengenin yleissopimuksen 64 artiklan mukaan sopimuksen 95 artiklan mukaisella Schengenin tietojärjestelmään tehdyllä ilmoituksella on sama vaikutus kuin eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaisella säilöönottamista koskevalle pyynnöllä. Määräykset siitä, mitä tietoja tietojärjestelmään sisällytetään henkilöistä, joita etsitään luovuttamistarkoituksessa, sisältyvät Schengenin yleissopimuksen 95 artiklaan. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 4 artiklan luettelemat tiedot ovat

samat kuin ne, jotka ovat tarpeen henkilöä koskevan ilmoituksen tekemiselle Schengenin tietojärjestelmään. Lisänä ovat etsityn henkilöllisyyttä koskevat tiedot. Kun Suomessa ryhdytään soveltamaan Schengenin yleissopimusta, yksinkertaistetun menettelyn lähtökohtana voisi olla myös Schengenin tietojärjestelmään tehty ilmoitus.

Yksinkertaistettua menettelyä koskevassa sopimuksessa ei ole määritelty, mille jäsenvaltioiden viranomaisille luovuttamista koskeva pyyntö tulee toimittaa. Väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö voidaan yleisen luovuttamislain 31 §:n nojalla toimittaa suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle Suomessa. Käytännössä edellä mainitun mukaiset väliaikaista säilöönottoa koskevat pyynnöt toimitetaan kansainvälisen poliisijärjestön (Interpol) kansallisena keskustuomistona toimivalle keskusrikospoliisille. Yksinkertaistetun menettelyn voimaan tullessa mainitut pyynnöt, jotka olisivat samalla yksinkertaistetun menettelyn mukaisia pyyntöjä, toimitettaisiin nykyisen käytännön mukaisesti säännönmukaisesti keskusrikospoliisille.

Schengenin yleissopimuksen soveltamisen alkaessa Suomessa, Schengenin tietojärjestelmän mukainen kansallinen tietojärjestelmäyksikkö (SIRENE) sijaitsisi keskusrikospoliisin yhteydessä. Tämän johdosta myös Schengenin tietojärjestelmään tehty ilmoitus tehtäisiin keskusrikospoliisille.

Yksinkertaistettua menettelyä koskevassa sopimuksessa ei ole myöskään määritelty, mikä jäsenvaltion viranomainen voi esittää yksinkertaistettua menettelyä koskevan pyynnön. Väliaikaista säilöönottoa koskevan pyynnön voi yleisen luovuttamislain 31 §:n mukaan tehdä pidättämiseen oikeutettu virkamies. Pyyntöstä on välittömästi ilmoitettava oikeusministeriölle. Käytännössä keskusrikospoliisi tekee Suomen esittämät kansainväliset etsintäkuulutukset. Yksinkertaistetussa menettelyssä luovuttamispyynnön esittämisestä päättäisi esitutkinnassa tutkinnanjohtaja.

Esityksen mukaan yksinkertaistettu luovuttamismenettely on katsottu tarkoituksenmukaiseksi keskittää viranomaisille, joilla on kokemusta kansainvälisten luovuttamisasioiden hoitamisesta. Koska menettely kiinteästi liittyy yleisen luovuttamislain tavanomaiseen menettelyyn, selkeimmäksi ja tehokkaimmaksi ratkaisuksi on katsottu, että Suomessa yksinkertaistetusta menettelystä huolehtivat

samat viranomaiset, oikeusministeriö ja keskusrikospoliisi, kuin tavanomaisesta luovuttamismenettelystä. Muutoinkin esityksen tavoitteena on liittää yksinkertaistettu menettely mahdollisimman sujuvasti yleisen luovuttamislain tavanomaiseen luovuttamismenettelyyn.

Tämän johdosta yksinkertaistettua menettelyä ei ole katsottu tarpeelliseksi hajauttaa paikallistasolle pohjoismaisen menettelyn mukaisesti. EU:n jäsenvaltioihin tapahtuva luovuttaminen on menettelynä vaativampaa kuin pohjoismaihin luovuttaminen, eikä luovuttamistapauksia ei ole kovin paljon, joten riittävää asiantuntemusta on vaikea saavuttaa paikallistasolla. Keskusrikospoliisin alueosastot voisivat kuitenkin suorittaa yksinkertaistettuun menettelyyn liittyviä tehtäviä kuten nykyisinkin yleisen luovuttamismenettelyn osalta.

Artiklan 2 kohdan mukaan sen estämättä mitä artiklan 1 kohdassa määrätään, lisätietoja voidaan pyytää, jos 1 kohdassa tarkoitettut tiedot osoittautuvat erityisissä tapauksissa riittämättömiksi, jotta pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltainen viranomainen voisi suostua luovuttamiseen.

Selitysmuistion mukaan lisätietoja koskeva artiklan 2 kohdan poikkeus ei kuitenkaan voi missään tapauksessa syrjäyttää 3 artiklan sisältöä, jonka mukaan yksinkertaistettua menettelyä noudatettaessa ei voida vaatia eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaisten asiakirjojen esittämistä. Ehdotuksen mukaan asiasta otettaisiin säännös yksinkertaistettua menettelyä koskevaan jaksoon.

5 artikla. Suostuminen luovuttamiseen

Artikla määrää, miten säilöön otetun henkilön ja luovuttamispynnön vastaanottaneen valtion on annettava suostumus luovuttamiseen. Säilöön otettu antaa suostumuksensa luovuttamiseensa sopimuksen 6 ja 7 artiklan määräysten mukaisesti. Luovuttamispynnön vastaanottaneen valtion viranomainen suostuu luovuttamiseen kansallisen lakinsa mukaista menettelyä noudattaen.

Artikla jättää jokaisen jäsenvaltion harkintaan, mikä kansallinen viranomainen suostuu luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä. Jokainen jäsenvaltio voi itse nimetä kyseisen viranomaisen valintansa mukaisesti.

Koska tarkoituksena on luoda EU:n jäsenvaltioiden välille yksinkertaistettu menettely, tulisi luovuttamista koskeva päätöksenteko pitää mahdollisimman joustavana siten, että menettely on myös mahdollisimman nopea. Esityksen mukaan yksinkertaistetun menettelyn mukaiset luovuttamispäätökset tekisi Suomessa oikeusministeriö. Oikeusministeriö tekee luovuttamista koskevat päätökset myös tavanomaisessa yleisen luovuttamislain mukaisessa menettelyssä. Pohjoismaisen luovuttamislain mukaisessa menettelyssä päätökset tekee sitä vastoin sisäasiainministeriö. Koska yksinkertaistettu menettely liittyisi kiinteästi yleisen luovuttamislain mukaiseen menettelyyn, on järkevää antaa päätöksentekovalta samalle taholle kuin tavanomaisessa yleisen luovuttamislain mukaisessa menettelyssä. Rikoksenteleijän luovuttamista koskevaa päätöksentekoa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi siirtää muulle viranomaistaholle. Päätöksenteon siirtämisellä ei katsota voitavan nopeuttaa luovuttamismenettelyä tai lisätä menettelyn sujuvuutta.

Artikla jättää jäsenvaltion harkintaan myös sen menettelytavan toteuttamisen, jolla valtion viranomainen suostuu luovuttamiseen. Kuten aineellisten edellytysten osalta yksinkertaistettuun menettelyyn sovellettaisiin soveltuvin osin yleisen luovuttamislain menettelyä koskevia säännöksiä. Esityksen mukaan yksinkertaistettua menettelyä koskeva uusi jakso sisältäisi menettelyä koskevat säännökset niiltä osin kuin menettely poikkeaisi yleisen luovuttamislain mukaisesta tavanomaisesta menettelystä.

Yleisen luovuttamislain 15 §:n mukaan ennen luovuttamista koskevan päätöksen tekemistä keskusrikospoliisi suorittaa luovuttamista koskevassa asiassa kiireellisesti tutkinnan, jollei luovuttamispyyntöä heti hylätä. Esityksen mukaan myös yksinkertaistetussa menettelyssä suoritettaisiin tutkinta keskusrikospoliisin toimesta, sillä menettely muutoinkin kuuluisi keskusrikospoliisin toimialaan.

Yleisen luovuttamislain 34 §:n mukaan oikeusministeriön tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Tämän mukaisesti oikeusministeriön antama päätös myöskään yksinkertaistettua menettelyä koskevassa asiassa ei olisi valituskelpoinen. Tämän johdosta yleisen luovuttamislain nykyinen 34 § siirrettäisiin lain viimeiseksi pykäläksi.

6 artikla. Asiasta tiedottaminen

Artikla asettaa sille jäsenvaltiolle, jonka alueella etsitty henkilö on otettu luovuttamista varten säilöön, velvollisuuden ilmoittaa henkilölle häntä koskevasta luovuttamispyynnöstä sekä hänen mahdollisuudestaan antaa suostumuksensa yksinkertaistettuun luovuttamismenettelyyn. Toimivaltaisen viranomaisen tulee antaa tieto kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tiedot on annettava heti kun henkilö on otettu säilöön.

Sopimuksen selitysmuistion mukaan toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan viranomaista, jolla on oikeus päättää säilöön ottamisesta. Yleisen luovuttamislain 31 §:n ja 19 §:n mukaan säilöön ottamisesta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies. Esityksen mukaan artiklan mukainen tiedon antaminen voitaisiin suorittaa keskusrikospoliisin toimesta asiassa suoritettavassa tutkinnassa. Uusiin yksinkertaistettua menettelyä koskeviin säännöksiin otettaisiin ehdotuksen mukaan erillinen säännös asiasta.

7 artikla. Suostumuksen saaminen

Artiklan 1 kohdan mukaan säilöön otetun suostumus ja hänen sopimuksen 9 artiklan mukainen mahdollinen luopumisensa vetomasta erityissääntöön on annettava pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle asiassa sovellettavan kansallisen lain mukaisesti.

Artiklan 2 kohta edellyttää, että jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta suostumus tai mahdollinen luopuminen erityissäännöstä voitaisiin todeta tavalla, josta ilmenee, että säilöön otettu on ilmaissut ne vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena tästä aiheutuvista seurauksista. Tätä varten säilöön otetulla on oikeus käyttää oikeusavustajaa.

Artiklan 3 kohdan mukaan suostumus ja mahdollinen luopuminen erityissäännöstä merkitään pöytäkirjaan luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion sisäisessä lainsäädännössä määrättyä menettelyä noudattaen.

Artikla jättää jäsenvaltioiden kansalliseen harkintaan, mille oikeusviranomaiselle suostumus ja luopuminen erityissäännöstä tulee esittää. Sopimuksen selitysmuistion mukaan artiklassa tarkoitettu toimivaltainen oikeusviranomainen voi olla luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännöstä riippuen tuomari, tuomioistuin tai syyttäjävi-

ranomainen. Jäsenvaltioiden on sopimuksen 15 artiklan mukaisesti ilmoitettava toimivaltainen viranomainen silloin, kun ne tallettavat ratifioimiskirjansa.

Esityksen mukaan artiklassa tarkoitettu toimivaltainen oikeusviranomainen olisi Suomessa käräjäoikeus. Sopimusmääräysten mukaan näyttäisi olevan mahdollista, että myös useampi viranomainen ilmoitettaisiin toimivaltaiseksi suostumuksen vastaanottavaksi oikeusviranomaiseksi. Useamman oikeusviranomaisen nimeämistä ei ole tehtävän luonteen johdosta katsottu tarkoituksenmukaiseksi. Etsityn oikeusturvan kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi on katsottu, että suostumus voidaan antaa ainoastaan käräjäoikeudessa. Ratkaisuehdotuksessa on otettu huomioon se, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden voitaisiin ehdotuksen mukaan luovuttaa myös Suomen kansalaisia.

Suostumuksen antamiseen liittyvät yksityiskohtaiset toimintasäännöt ja artiklassa mainitun pöytäkirjan muoto on sopimuksessa jätetty kansallisten lainsäätäjien harkintaan. Jäsenvaltioiden tulee kuitenkin toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta säilöön otetun suostumus ja mahdollinen luopuminen erityissäännöstä toteutetaan tavalla, josta ilmenee, että säilöön otettu on ilmaissut ne vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena tästä aiheutuvista seurauksista. Tätä varten luovutettavaksi pyydytellä on oikeus käyttää oikeusavustajaa.

Yleisen luovuttamislain 24 § sisältää avustajaa koskevia määräyksiä. Pykälän mukaan luovutettavaksi pyydytellä henkilöllä tulee olla asian tutkinnassa ja asian sen jälkeisessä käsittelyssä sekä säilössä pitämistään tuomioistuimessa käsiteltäessä olla avustajanaan asianajaja. Jollei hän itse voi sellaista hankkia, tulee keskusrikospoliisin päällikön tai tuomioistuimen huolehtia avustajan määräämisestä. Oikeusministeriö suorittaa valtion varoista avustajalle kohtuullisen korvauksen.

Myös yksinkertaistetussa luovuttamismenettelyssä etsityllä tulee olla vastaava oikeus oikeusavustajaan. Tärkeää on, että etsityllä on asianajaja käräjäoikeuden käsittelyssä, jossa suostumus luovuttamiseen annetaan. Asian merkittävyuden vuoksi siitä otettaisiin erillinen viittaussäännös uuteen yksinkertaistettua menettelyä koskevaan jaksoon.

Sopimuksen selitysmuistion mukaan etsitylle on annettava kaikki tiedot suostumuksen ja erityissäännöstä luopumisen vaikutuksista. Etsitylle tulee ilmoittaa, että suostu-

muksella hän luopuu tavanomaisesta luovuttamismenettelystä ja että suostumus voidaan peruuttaa. Myös erityissäännön sisältö ja siitä luopumisen merkitys on selvitettävä etsitylle. Lisäksi hänelle on selvitettävä edelleen luovuttamisen merkitys. Artiklan mukaan suostumus ja mahdollinen luopuminen erityissäännöstä on merkittävä pöytäkirjaan. Esityksen mukaan yksinkertaistettua menettelyä koskevaan jaksoon otetaan nämä edellytykset täyttävät säännökset.

Artiklan 4 kohdan mukaan suostumus ja mahdollinen luopuminen erityissäännöstä ovat peruuttamattomia. Tallettaessaan ratifioimiskirjansa jäsenvaltiot voivat kuitenkin ilmoittaa julistuksessa, että suostumus ja mahdollinen luopuminen voidaan peruuttaa niiden sisäisessä lainsäädännössä sovellettavien sääntöjen mukaisesti. Tässä tapauksessa suostumuksesta ilmoittamisen ja sen peruuttamisen välistä aikaa ei oteta huomioon määrättäessä eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan 4 kohdan mukaisia määräaikoja. Selitysmuistion mukaan tämä merkitsee sitä, että kun henkilö peruuttaa suostumuksensa, luovuttamista pyytävällä valtiolla on luovuttamispyynnön esittämiselle aikaa yhtä monta päivää kuin sillä hetkellä, kun sille oli ilmoitettu henkilön suostumuksesta luovuttamiseen ja kun se oli tämän johdosta lakannut valmistelemasta eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaan tarvittavia asiakirjoja.

Myös Schengenin yleissopimus sisältää määräyksen suostumuksen peruuttamisesta sopimuksen 66 artiklan mukaisessa yksinkertaistettua menettelyä vastaavassa menettelyssä. Mainitun sopimuksen 66 artiklan 2 kohdan mukaan luovutettavaksi pyydetty henkilö, joka on artiklassa tapahtuvan luovuttamisen yhteydessä ilmoittanut luopuvansa erityissäännön takaamasta suojasta, ei voi peruuttaa tätä ilmoitustaan. Jotta yksinkertaistettua menettelyä koskevat säännökset olisivat yhdenmukaiset myös Schengenin yleissopimuksen määräysten kanssa, esityksen mukaan pelkästään erityissäännön luopumista koskevaa ilmoitusta ei voitaisi peruuttaa.

Yksinkertaistettua luovuttamista koskeva sopimus sallii lisäksi suostumuksen peruuttamisen koko menettelyn osalta. Esityksen mukaan suostumuksen yksinkertaistettuun menettelyyn voisi peruuttaa. Perusteltua on, että etsityllä on oikeus peruuttamiseen esimerkiksi olosuhteiden muuttumisen vuoksi. Myös Tanska ja Ruotsi ovat sopimusta voi-

maansaattaessaan katsoneet, että suostumus tulee voida peruuttaa. Ehdotuksen mukaan uuteen jaksoon sisällytetään asiaa koskeva säännös.

Tämän johdosta esityksen mukaan Suomen tulisi antaa sopimuksen ratifioinnin yhteydessä 7 artiklan 4 kohdan mukainen julistus, jonka mukaan suostumuksen yksinkertaistettuun menettelyyn voisi peruuttaa.

8 artikla. Suostumuksen antamisesta ilmoittaminen

Artiklan mukaan pyynnön vastaanottaneen valtion tulee ilmoittaa pyynnön esittäneelle valtiolle kyseisen henkilön suostumuksesta välittömästi. Pynnön vastaanottaneen valtion tulee ilmoittaa luovuttamista pyytäneelle valtiolle kymmenen päivän kuluessa väliaikaisesta säilöön ottamisesta, onko henkilö antanut suostumuksensa, jotta pyynnön esittänyt valtio voisi tarvittaessa tehdä pyynnön rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta.

Suostumuksesta ilmoittaminen mahdollistaa sen, että yksinkertaistetun menettelyn mukaisen luovuttamispyynnön esittänyt valtio voi keskeyttää eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaisen luovuttamispyynnön valmistelun. Toisaalta kymmenen päivän määräajan on tarkoitus mahdollistaa, että valtio voi esittää eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaisen tavanomaisen luovuttamispyynnön määrättyssä 40 päivän määräajassa, jos se saa tiedon, ettei suostumusta ole annettu.

Artiklan 2 kohdan mukaan ilmoittaminen tapahtuu suoraan toimivaltaisten viranomaisen kesken. Selitysmuistion mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla tarkoitetaan paitsi suostumuksen vastaanottamiseen oikeutettuja viranomaisia, myös niitä viranomaisia, joilla on toimivalta huolehtia yksinkertaistetusta luovuttamismenettelystä ja jotka kukin jäsenvaltio on määrittänyt yleissopimuksen 15 artiklan mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan artiklan mukainen säännös ilmoitusvelvollisuudesta otetaan yleisen luovuttamislain uuteen jaksoon. Säännöksen mukaan keskusrikospoliisi ilmoittaisi etsityn suostumuksesta luovuttamista pyytäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle. Vaikka sopimus ei tätä edellyttä, jaksoon on katsottu tarpeelliseksi sisällyttää säännös, jonka mukaan luovuttamista pyytäneelle valtiolle tulee ilmoittaa myös

siitä, onko etsitty luopunut erityissäännöstä ja edelleen luovuttamista koskevasta kiellosta. Tällöin luovuttamista pyytävä valtio tietää, onko sen tarpeen pyytää erityistä lupaa erityissäännöstä ja edelleenluovuttamiskiellosta poikkeamiselle.

9 artikla. Luopuminen erityissääntöön vetoamisesta

Artikla sisältää määräykset siitä, miten yksinkertaistetussa menettelyssä sovelletaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 14 artiklan mukaista erityissääntöä. Mainitun 14 artiklan erityissäännön mukaan luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai häneltä riistää vapautta sellaisen rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, mikä on määrätty rikoksesta, joka on tapahtunut ennen hänen luovuttamistaan, ellei tämä rikos ole ollut luovuttamisen syytä.

Artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat ratifioimiskirjansa tallettaessaan antaa julistuksen, jonka mukaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 14 artiklan sääntöjä ei sovelleta silloin, kun henkilö 7 artiklan mukaisesti:

a) antaa suostumuksensa luovuttamiseen tai

b) antaa suostumuksensa luovuttamiseen ja nimenomaisesti luopuu käyttämästä erityissääntöä.

Artikla on julistuksen luonteinen, sillä jäsenvaltioiden lainsäädännöissä on huomattavia eroja sen suhteen, mikä vaikutus henkilön suostumuksella on luovuttamispyynnön esittäneen valtion mahdollisuuteen kohdistaa häneen muita kuin luovuttamispyynnössä tarkoitettuja tekoja koskevia syytteitä.

Artikla antaa valtiolle mahdollisuuden toimia kolmen eri vaihtoehdon mukaisesti. Ensinnäkin valtio voi jättää antamatta artiklassa tarkoitettua julistuksen, jolloin erityissääntö soveltuu eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaisesti myös yksinkertaistetun menettelyn osalta. Tällöin etsitty ei voisi antaa suostumustaan erityissäännöstä luopumiselle. Valtio, jolta luovuttamista on pyydetty, voisi kuitenkin eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaisesti suostua erityissäännöstä poikkeamiselle.

Toisaalta valtio voi vaihtoehtoisesti antaa joko a tai b alakohdan mukaisen julistuksen. Jos valtio antaa a alakohdan mukaisen julistuksen, etsitty henkilö ei voisi suostua yksinkertaistettuun menettelyyn luopumatta eri-

tyissännöstä. Tällöin suostuessaan yksinkertaistettuun menettelyyn etsitty suostuisi aina samalla myös erityissäännöstä luopumiseen.

Jos taas valtio antaa b alakohdan mukaisen julistuksen, etsitty henkilö voisi suostua joko ainoastaan luovuttamiseen yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti taikka vaihtoehtoisesti sekä luovuttamiseen että luopumiseen erityissäännöstä. Jos hän suostuu ainoastaan luovuttamiseen, hänet voitaisiin luovuttaa yksinkertaistettua menettelyä noudattaen ilman, että hänen on tarvinnut luopua erityissäännöstä. Jos valtio antaa a alakohdan mukaisen selityksen, tällainen vaihtoehto ei ole mahdollinen.

Myös edellä selostettu EU:n luovuttamissopimuksen 10 artikla sisältää määräyksiä erityissäännöstä poikkeamisesta. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen osalta noudatettaisiin samaa ratkaisua kuin EU:n luovuttamissopimuksen osalta. Kuten edellä on selvitetty, EU:n luovuttamissopimuksen veloitteiden täyttämiseksi ehdotetaan yleisen luovuttamislain 12 §:ää muutettavaksi siten, että sellaisen EU:n jäsenvaltion luovutetun henkilön osalta, joka ei ole Suomen kansalainen, erityissäännöstä voitaisiin luopua, jos luovutettu on siihen suostunut tai jos rikoksesta luovuttamista pyytävän valtion lain mukaan ei voi seurata vapausrangaistusta tai vapaudenmenetyksen käsittävää turvaamistoimenpidettä. Ehdotus tarkoittaisi, että Suomen kansalainen ei voisi omalla suostumuksellaan luopua erityissäännöstä.

Esityksen mukaan Suomen tulisi antaa b alakohdan mukainen julistus, jolla mahdollistetaan, että etsitty voi itse luopua erityissäännöstä suostumalla tähän. Suostumus voitaisiin antaa niillä edellytyksillä, jotka on määrätty edellä selostetun EU:n luovuttamissopimuksen yhteydessä.

Yksinkertaistetun menettelyn soveltaminen on b alakohdan mukaan mahdollinen myös silloin, kun luovutettava ei luopuisi erityissäännöstä. Todennäköistä saattaa olla, ettei luovutettava useinkaan suostuisi luopumaan erityissäännöstä. Näissä tapauksissa voisi oikeusministeriö yleisen luovuttamislain 32 §:n perusteella antaa luvan erityissäännöstä luopumiselle.

Sopimuksen 7 artiklan mukaan etsityn tulee ilmoittaa erityissäännöstä luopumisesta toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle. Kuten edellä on todettu, esityksen mukaan oikeusviranomainen olisi käräjäoikeus.

Kuten edellä 7 artiklan yhteydessä on to-

dettu, ehdotuksen mukaan pelkästään erityis-säännöstä luopumista ei voisi peruuttaa.

10 artikla. Luovuttamispäätöksestä ilmoittaminen

Artiklan mukaan luovuttamispäätöksestä sekä yksinkertaistettuun luovuttamismenettelyyn liittyvistä tiedoista ilmoittaminen tapahtuu suoraan pyynnön vastaanottaneen valtion ja väliaikaista säilöön ottamista pyytäneen valtion viranomaisten välillä. Ilmoitus tulee tehdä kahdenkymmenen päivän kuluessa päivästä, jona henkilö on antanut suostumuksensa.

Kyseinen menettely poikkeaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 18 artiklan mukaisesta menettelystä. Viranomaisten välisillä suorilla yhteydenotoilla pyritään yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan luovuttamismenettelyä. Tarkoituksena on, että yhteydenotot tapahtuvat suoraan niiden viranomaisten kesken, jotka osallistuvat välittömästi menettelyyn, ilman välittäjinä toimivien hallintoviranomaisten osallistumista. Artiklassa tarkoitetut viranomaiset ilmoitetaan ratifioinnin yhteydessä sopimuksen 15 artiklan mukaisesti.

Artiklan määräämä kahdenkymmenen päivän määräaika tarkoittaa enimmäisaikaa, jossa myönteisestä tai kielteisestä luovuttamispäätöksestä on ilmoitettava pyynnön esittäneelle valtiolle. Päätöksestä tulee kuitenkin ilmoittaa niin pian kuin mahdollista. Määräaika tarkoittaa samalla sitä, että myös luovuttamispäätös tulee tehdä viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Esityksen mukaan tästä otettaisiin säännös uuteen jaksoon.

Artiklassa määritelty määräaika takaa sen, että tilanteessa, jossa yksinkertaistettua luovuttamista on pyydetty eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan väliaikaista säilöönottoa koskevan pyynnön mukaisesti, luovuttamista pyytäneellä valtiolla on kielteisestä päätöksestä huolimatta riittävästi aikaa esittää eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan määräaikojen mukaisesti tavanomainen luovuttamispyyntö. Jos luovuttamisesta yksinkertaistettua menettelyä noudattaen on tehty kielteinen päätös, luovuttamispynnön esittäneelle valtiolle jää jäljelle vähintään kymmenen päivää, joiden aikana sillä on aikaa esittää eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukainen luovuttamispyyntö. Tämä johtuu siitä,

että eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaan 12 artiklan mukainen luovuttamispyyntö tulee esittää 40 päivän kuluessa pidättämisestä. Yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskeva sopimus sisältää puolestaan 8 artiklan 1 kohdassa määritellyn kymmenen päivän määräajan, joka lasketaan säilöön ottamisesta sekä 10 artiklan 2 kohdassa määritellyn kahdenkymmenen päivän määräajan, joka lasketaan siitä päivästä, jona henkilö on antanut suostumuksensa.

Jos tavanomaista luovuttamispyyntöä ei esitetä eurooppalaisen luovuttamissopimuksen yllä mainitussa 40 päivän määräajassa, tulee väliaikaisesti säilöön otettu vapauttaa. Vapauttaminen ei tosin estä uudelleen säilöönottamista ja luovuttamista, mikäli luovuttamispyyntö saapuu myöhemmin.

Esityksen mukaan yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevaan uuteen jaksoon otetaan artiklan mukainen säännös, jonka mukaan keskusrikospoliisi ilmoittaa luovuttamispäätöksestä luovuttamista pyytäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle välittömästi ja viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa päivästä, jolloin etsitty henkilö on antanut suostumuksensa.

11 artikla. Määräaika, jossa luovuttaminen on tehtävä

Artiklan mukaan henkilön luovuttaminen tapahtuu kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun luovuttamispäätöksestä on 10 artiklan mukaisesti ilmoitettu luovuttamispynnön esittäneelle valtiolle. Jos henkilö on edelleen säilöön otettuna kyseisen määräajan päätyttyä, hänet päästetään vapaaksi pyynnön vastaanottaneen valtion alueella.

Asianomaisen viranomaisen on tehtävä ilmoitus toiselle viranomaiselle, jos ylivoimainen este estää henkilön luovuttamisen määrättyssä kahdenkymmenen päivän ajassa. Tällöin viranomaisten tulee keskenään sopia uudesta luovuttamispäivästä. Tällöin luovuttamisen tulee tapahtua kahdenkymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Jos asianomainen on määräajan päättyessä edelleen säilöön otettuna, hänet päästetään vapaaksi.

Sopimuksen selitysmuistion mukaan artiklaa sovellettaessa ylivoimaisen esteen käsitettä tulee tulkita ahtaasti. Kyseeseen tulevat tilanteet, joita ei ole voitu ennakoita ja joiden syntymistä ei ole voitu estää. Kyseessä

voi olla esimerkiksi kuljetuksen yhteydessä sattunut onnettomuus, lakko, joka estää suunnitellun kuljetusmuodon käytön ja jolloin on mahdotonta käyttää toista kuljetusvälinettä, taikka esityn henkilön vakava sairaus, joka vaatii välittömästi sairaalahoitoa. Kun tällainen tilanne on käsillä, voivat asianomaiset viranomaiset sopia uudesta luovuttamispäivästä. Artiklassa ei ole määritelty määräaika uudelle luovuttamispäivälle. Artiklassa on määräaika ainoastaan sille, että luovuttamisen tulee tapahtua 20 päivän määräajassa uudesta sovitusta luovuttamispäivästä.

Artiklan mukaan sen määräyksiä ei sovelleta, jos pyynnön vastaanottanut valtio haluaa soveltaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 19 artiklaa. Kyseisen 19 artiklan mukaan luovuttamispyynnön vastaanottanut osapuoli voi tehtyään päätöksen luovuttamispyynnön johdosta lykätä kysymyksessä olevan henkilön luovuttamista ryhtyäkseen mahdollisiin toimenpiteisiin hänen syyttämistään varten tai, mikäli hänet on jo tuomittu rangaistukseen, hänen toimittamiseen kärsimään rangaistuksen. Vaihtoehtoisesti henkilö voidaan luovuttaa erikseen asetettujen ehtojen mukaisesti.

Yleisen luovuttamislain 11 § vastaa pääosin sisällöltään 19 artiklaa. Pykälän sanamuoto on kuitenkin ehdoton siten, ettei henkilöä, joka on Suomessa syytteessä muusta rikoksesta, josta saattaa seurata vapausrangaistus, tai hänen on tuomion perusteella joko kärsittävä sanotunlainen rangaistus tai muutoin oltava vapautensa menettäneenä, voida luovuttaa niin kauan kuin tuo este on olemassa. Pykälän 2 momentin mukaan tässä tapauksessa erittäin painavista syistä voidaan kuitenkin määrätä, että henkilö voidaan luovuttaa oikeudenkäyntiä varten. Kyseinen 11 § soveltuisi myös yksinkertaistettuun luovuttamismenettelyyn.

Esitykseen sisältyy artiklan määräyksiä vastaavat säännökset.

12 artikla. Suostumus, joka annetaan 8 artiklassa määrätyn määräajan päättymisen jälkeen tai muissa olosuhteissa

Artiklassa annetaan jäsenvaltiolle osittain velvollisuus ja osittain mahdollisuus soveltaa yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä laajemmin kuin sopimuksen 3 artiklan perusteella, jonka mukaan yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä sovelletaan väliaikaista säilöönottoa koskevan pyynnön yhteydessä.

Artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan pyynnön vastaanottaneen valtion tulee noudattaa yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä myös silloin, kun henkilö on antanut suostumuksensa 8 artiklassa määrätyn kymmenen päivän määräajan päätyttyä, jos eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukainen luovuttamispyyntö ei ole vielä saapunut kyseiselle valtiolle.

Artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan, jos henkilö on antanut suostumuksensa kymmenen päivän määräajan jälkeen ja pyynnön vastaanottanut valtio on tässä ajassa jo vastaanottanut eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaisen luovuttamispyynnön, pyynnön vastaanottaneella valtiolla on mahdollisuus käyttää yksinkertaistettua menettelyä, jos se näin haluaa tehdä.

Artiklan 2 kohdan mukaan myös silloin kun väliaikaista säilöön ottamista ei ole pyydetty tai kun luovuttamispyynnön saamisen jälkeen on annettu suostumus, pyynnön vastaanottanut valtio voi noudattaa yksinkertaistettua menettelyä.

Artiklan 3 kohdan mukaan tallettaessaan ratifioimiskirjansa kunkin jäsenvaltion tulee antaa julistus siitä, aikooko se soveltaa ja millaisin ehdoin artiklassa mainituissa valinnaisissa tilanteissa yksinkertaistettua menettelyä.

Sopimuksen 3 artikla määrittelee pääsääntöisesti sopimuksen soveltamisalaksi tilanteen, jossa on esitetty eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukainen väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö. Sopimuksen 3–11 artikla soveltuu nimenomaisesti tilanteisiin, joissa on kyse luovuttamismenettelystä, joka alkaa väliaikaista säilöönottoa koskevalla pyynnöllä ja jonka perusteella henkilö on otettu säilöön.

Artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettu sopimuksen soveltamisalan laajennus tarkoittaisi myös tilannetta, jossa menettelyn lähtökohtana on ollut mainittu väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö. Ehdotuksen mukaan Suomi soveltaisi yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä myös artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaisessa valinnaisessa tilanteessa. Mitään syytä ei ole sille, että yksinkertaistettua menettelyä ei sovellettaisi tilanteissa, joissa kesken menettelyä on esitetty eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukainen luovuttamispyyntö.

Artiklan 2 kohta antaa jäsenvaltiolle mah-

dollisuuden soveltaa yksinkertaistettua menettelyä sellaisissa tilanteissa, joissa on suostumus on annettu sen jälkeen kun eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukainen luovuttamispyyntö on saapunut. Mitään syytä ei ole myöskään sille, että yksinkertaistettua menettelyä ei sovellettaisi näissä tilanteissa, jos menettely on alkanut väliaikaista säilöönottoa koskevalla pyynnöllä.

Artiklan 2 kohta antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden soveltaa yksinkertaistettua menettelyä lisäksi sellaisissa tilanteissa, joissa väliaikaista säilöönottamista ei ole pyydetty. Tällöin yksinkertaistettua menettelyä sovellettaisiin myös muun tyyppisiin luovuttamispyyntöihin kuin väliaikaista säilöönottoa koskeviin pyyntöihin, kunhan niihin sisältyisi sopimuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot. Koska yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen määräykset kuitenkin rakentuvat sille käytännössä tavanomaisimmalle tilanteelle, jossa luovuttamismenettely alkaa väliaikaista säilöönottoa koskevalla pyynnöllä, tarpeelliseksi ei katsota, että menettelyä sovellettaisiin niihin poikkeuksellisiin tilanteisiin, joissa luovuttamismenettely alkaisi muulla pyynnöllä. Perusteena olisi se, että tällöin yksinkertaistetun menettelyn luonne pysyisi mahdollisimman selkeänä. Esityksen mukaan Suomi antaisi artiklan 3 kohdan perusteella julistuksen, jonka mukaan se soveltaa yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä kaikkiin niihin tilanteisiin, joissa menettely on alkanut väliaikaista säilöönottoa koskevalla pyynnöllä. Jos väliaikaista säilöönottoa ei olisi pyydetty, Suomi ei soveltaisi yksinkertaistettua menettelyä.

13 artikla. Luovuttaminen edelleen johonkin toiseen jäsenvaltioon

Artiklassa määrätään sopimuksen suhteesta eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artiklaan, joka sisältää määräykset luovuttamisesta edelleen toiseen jäsenvaltioon. Kyseisen 15 artiklan mukaan luovuttamispyynnön esittänyt osapuoli ei saa ilman sen osapuolen suostumusta, jolle pyyntö on esitetty, luovuttaa henkilöä edelleen toiselle valtiolle.

Edelleen luovuttamista koskeva kysymys on yksinkertaistettua luovuttamista koskevassa sopimuksessa liitetty sopimuksen 9 artiklaan, jossa annetaan jäsenvaltiolle mahdollisuus luopua käyttämästä erityissääntöä. Sopimuksen 13 artiklan mukaan, jos luovu-

tettavaksi pyydettyyn henkilöön ei sovelleta erityissääntöä sopimuksen 9 artiklassa tarkoitetun jäsenvaltion julistuksen mukaisesti, häneen ei myöskään saa soveltaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artiklaa luovutettaessa häntä toiseen jäsenvaltioon, jollei sanotussa julistuksessa toisin määrätä.

Jos siis jäsenvaltio 9 artiklan mukaan antaa julistuksen, jonka mukaan erityissääntöä ei sovelleta, luovuttamispyynnön esittänyt osapuoli voi ilman luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion suostumusta luovuttaa henkilön jollekin toiselle EU:n jäsenvaltiolle. Yleissopimus koskee ainoastaan luovuttamista EU:n jäsenvaltioiden välillä. Näin ollen artiklan määräys ei koske henkilön luovuttamista edelleen sellaiseen valtioon, joka ei ole EU:n jäsenvaltio.

Sopimus antaa kuitenkin jäsenvaltiolle mahdollisuuden, että 9 artiklan tarkoittamassa erityissääntöä koskevassa julistuksessa erikseen ilmoitetaan, että edelleen luovuttamista koskevaa 13 artiklaa sovelletaan artiklan määräyksistä poiketen.

Kuten edellä on selostettu, myös EU:n luovuttamissopimuksen 12 artikla sisältää edelleen luovuttamista koskevia määräyksiä. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen osalta noudatettaisiin EU:n luovuttamissopimuksen määräysten yhteydessä esitettyä ratkaisua. Ehdotuksen mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioon luovutettu henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, voidaan myös ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa luovuttaa edelleen toiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jos luovutettu on antanut suostumuksensa edelleen luovuttamiseen.

Yksinkertaistetun menettelyn osalta tarkoituksenmukaiseksi on katsottu ratkaisu, jonka mukaan suostuminen erityissäännöstä luopumiseen ja suostuminen edelleen luovuttamiseen voitaisiin antaa ainoastaan samanaikaisesti. Ehdotuksen mukaan Suomi soveltaisi 13 artiklan mukaista sääntöä, jonka mukaan suostuminen erityissäännöstä luopumiseen tarkoittaisi aina samalla myös suostumusta edelleen luovuttamiseen toiseen EU:n jäsenvaltioon.

14 artikla. Kauttakuljetus

Artikla sisältää yksinkertaistetussa menettelyssä sovellettavia täydentäviä määräyksiä eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 21 artiklan määräyksiin kauttakuljetuksesta.

tiklan mukaisen julistuksen voimaantulosta. Julistus, joka on annettu 9 artiklan nojalla tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kulluttua sen tallettamisesta, kuitenkin aikaisintaan tämän yleissopimuksen voimaantulopäivänä tai päivänä, jona sitä aletaan soveltaa kyseiseen jäsenvaltioon. Sopimuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyn mukaisesti Suomen on tarkoitus antaa 9 artiklan b alakohdan mukainen julistus.

Sopimuksen 17 artikla sisältää määräykset yleissopimukseen liittymisestä.

5. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

1 §. *Yleissopimuksen voimaan saattaminen.* Pykälä sisältää tavanomaisen valtiosopimuksen voimaansaattamissäännöksen.

2 §. *Asetuksenantovaltuus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tavanomainen asetuksenantovaltuus. EU:n luovuttamissopimuksen voimaansaattamisasetukseen on tarkoitus ottaa säännökset sopimuksen 13 ja 14 artiklan nojalla nimettävistä viranomaisista. Niin kuin aikaisemmin on selostettu, 13 artiklan tarkoittama luovuttamispyyntöjä lähettävä ja vastaanottava keskusviranomainen olisi oikeusministeriö. Sopimuksen 14 artiklassa tarkoitettuja lisätietoja pyytäviä ja vastaanotettavia viranomaisia puolestaan olisivat oikeusministeriö, korkein oikeus ja keskusrikospoliisi.

3 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentti sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen. Lisäksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan asetuksella voitaisiin erikseen säätää lain väliaikaisesta soveltamisesta Suomen ja EU:n luovuttamissopimuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitettun julistuksen antaneen jäsenvaltion välillä. Niin kuin aikaisemmin on selostettu, jäsenvaltiot voivat 18 artiklan 4 kohdan nojalla antaa julistuksen, jonka mukaan sopimusta sovelletaan ennen sen kansainvälistä voimaantuloa sellaisten jäsenvaltioiden välillä, jotka ovat antaneet väliaikaista soveltamista koskevan julistuksen. Edellä selostetun mukaisesti Suomen tarkoituksena on antaa tällainen julistus.

6. Laki yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

1 §. *Yleissopimuksen voimaan saattaminen.* Pykälä sisältää tavanomaisen valtiosopimuksen voimaansaattamissäännöksen.

2 §. *Asetuksenantovaltuus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tavanomainen asetuksenantovaltuus.

3 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentti sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan asetuksella voitaisiin erikseen säätää, että lakia sovelletaan ennen yleissopimuksen kansainvälistä voimaantuloa Suomen ja yleissopimuksen 16 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun julistuksen antaneen jäsenvaltion välillä.

Kuten edellä on selostettu, 16 artiklan 3 kohdan nojalla jokainen jäsenvaltio voi ratifioimiskirjansa tallettaessaan antaa julistuksen siitä, että sopimusta voidaan soveltaa sen osalta saman julistuksen antaneisiin jäsenvaltioihin nähden kunnes yleissopimus tulee voimaan. Kuten edellä on esitetty, Suomen tarkoituksena on antaa mainittu julistus.

7. Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

2 §. Pykälän mukaan Suomen kansalaista ei saa luovuttaa.

Aikaisemmin esitetyistä syistä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka 1 momentin pääsäännöstä poiketen mahdollistaisi Suomen kansalaisen luovuttamisen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon oikeudenkäyntiä varten. Suomen kansalaisen luovuttaminen tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanoa varten ei olisi sallittua. Suomen kansalaista ei myöskään saisi luovuttaa poliittisesta rikoksesta eikä rikoksesta, joka on tehty Suomessa tai suomalaisessa laivassa, sen ollessa aavalla merellä taikka suomalaisessa ilma-aluksessa. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan Suomen kansalaista ei muulloinkaan saisi luovuttaa, ellei pyynnössä tarkoitettu teko ole sellainen rikos, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain

mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta.

Nämä rajoitukset vastaavat pääosin pohjoismaisen luovuttamislain 2 §:ssä säädettyjä ehtoja. Kun kyse on Suomessa tai suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta, on tarkoituksenmukaista, että asia käsitellään suomalaisessa tuomioistuimessa. Niin kuin edellä on selostettu, Suomen kansalaisen tulisi myös aina saada suorittaa vapausrangaistus Suomessa, jonka vuoksi luovuttaminen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten ei olisi sallittua. Pohjoismaista luovuttamislakia vastaisi myös edellytys, jonka mukaan pyynnössä tarkoitettusta teosta säädetyn ankarimman rangaistuksen tulee olla vähintään neljä vuotta vankeutta. Pohjoismaisesta luovuttamislaista poiketen Suomen kansalaisen luovuttaminen muihin EU:n jäsenvaltioihin ei olisi sallittua sellaisista rikoksista, joiden enimmäisrangaistus on alle neljä vuotta.

3 §. Pykälä sallii rajoitetusti luovuttamisen Suomessa tai suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta sekä luovuttamisen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Koska Suomen kansalaista ei edellä selostetun mukaisesti luovutettaisi Suomessa tai suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta eikä myöskään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, pykälän soveltamisalan säilyttämiseksi ennallaan se ehdotetaan rajattavaksi muihin kuin Suomen kansalaisiin.

4 §. Pykälän 1 momentin mukaan luovuttamisen edellytyksenä on, että rikoksesta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan saattaa seurata vuoden vapausrangaistusta ankarampi rangaistus.

Esityksessä momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luovuttaminen olisi sallittua rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Luovuttamiskelpoisten rikosten alaa laajennettaisiin yleisesti eikä ainoastaan suhteessa EU:n jäsenvaltioihin. Muutoksella ei olisi suurta merkitystä käytännössä, mutta sillä Suomen lainsäädäntö saatettaisiin vastaamaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 2 artiklaa. Muutoksen voimaantulon jälkeen Suomi voisi poistaa mainittua artiklaa koskevan varauksen.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa määriteltäisiin luovuttamiskelpoisten rikosten ala silloin kun kyse

on luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioon. EU:n luovuttamissopimuksen edellyttämin tavoin luovuttamiskelpoisten rikosten alaa laajennettaisiin nykyisestä siten, että luovuttaminen olisi mahdollista rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Edellytyksenä lisäksi olisi, että rikoksesta pyynnön esittäneen valtion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään vuosi.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 3 momentti kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta luopumisesta. Säännös tulisi sovellettavaksi muihin kuin Suomen kansalaisiin. Kaksoisrangaistavuudesta luopuminen koskisi ainoastaan EU:n luovuttamissopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia. Kohdassa edellytetään, että kyse on salahankeesta tai yhteenliittäytymisestä, josta pyynnön esittäneen jäsenvaltion lain mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta. Lisäksi edellytetään, että salahanke tai yhteenliittäytyminen on tapahtunut eurooppalaisen terrorismisopimuksen 1 tai 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi tai muun sellaisen laittoman huumausainekaupan, muun järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvän tai henkeen, fyysiseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvan taikka yleistä vaaraa ihmisille aiheuttavan rikoksen tekemiseksi, josta voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta. Siten sopimuksessa edellytetty 12 kuukauden enimmäisrangaistuksen vaatimus koskisi sekä salahanketta tai yhteenliittäytymistä että sitä rikosta, jonka tekemiseksi salahanke tai yhteenliittäytyminen on tapahtunut.

Eurooppalaisen terrorismisopimuksen 1 artiklassa tarkoitettut rikokset ovat Haagissa 16 päivänä joulukuuta 1970 ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehdyn yleissopimuksen (SopS 62/1971) sekä Montrealissa 23 päivänä syyskuuta 1971 tehdyn siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen (SopS 56/1973) alaan kuuluvia rikoksia tai muita vakavia rikoksia, jotka sisältävät kansainvälisesti suojattujen

henkilöiden (mukaan lukien diplomaattiedustajat) henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvan hyökkäyksen. Lisäksi artiklan mukaisia rikoksia ovat ihmisryöstö, panttivangin ottaminen tai vakavan laittoman vapaudenriiston käsittävät teot sekä rikokset, jotka sisältävät pommin, kranaatin, raketin, konetuliaseen tai kirje- tai pakettipommin käytön, jos käyttö aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisille. Myös lueteltujen rikosten yritys ja osallisuus niissä tai niiden yrityksessä ovat artiklassa tarkoitettuja rikoksia. Sopimuksen 2 artikla sallii lisäksi sen, että sopimuspuoli voi olla pitämättä poliittisena rikoksena myös muuta vakavaa rikosta, joka sisältää ihmishenkeen, henkilön ruumiilliseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvan väkivallanteon tai omaisuutta vastaan tehdyn rikoksen, jos teko on aiheuttanut yleistä vaaraa ihmisille. Myös näiden tekojen yritys tai osallisuus niissä tai niiden yrityksessä mainitaan artiklan tarkoitettamana rikoksena.

Ehdotettujen muutosten johdosta pykälän nykyiset 2, 3 ja 4 momentit siirtyisivät asiallisesti muuttumattomina 4, 5 ja 6 momentiksi.

6 §. Pykälän 1 momentti kieltää luovuttamisen poliittisesta rikoksesta. Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan poliittisena rikoksena ei ole pidettävä tahallista surmaamista tai sen yritystä, joka ei ole tapahtunut avoimessa taistelussa.

Aikaisemmin selostetuista syistä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan 1 momentissa tarkoitettua kieltoa luovuttaa poliittisesta rikoksesta ei sovellettaisi silloin kun kyse on luovuttamisesta EU:n jäsenvaltioon. Säännöstä ei sovellettaisi Suomen kansalaiseen, koska Suomen kansalaista ei ehdotetun 2 §:n mukaan luovutetaisi poliittisesta rikoksesta.

Lainmuutoksella ei olisi vaikutusta yleisen luovuttamislain 7 ja 8 §:n säännöksiin. Siten luovuttamispyyntöön ei edelleenkaan saisi suostua, jos on aihetta epäillä, että luovutettavaksi pyydetty henkilö joutuisi rotunsa, kansalaisuutensa, uskontonsa, poliittisen katsomuksensa tai yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisensa vuoksi taikka poliittisista olosuhteista johtuen henkeään tai vapauttaan uhkaavan vainon kohteeksi (7 §). Myös siinä tapauksessa, että luovuttaminen luovutettavaksi pyydetyn henkilön iän, terveydentilan tai muiden henkilökohtaisten seikkojen tai erityisten olosuhteiden vuoksi olisi inhimilli-

sistä syistä kohtuutonta, ei pyyntöön saisi suostua (8 §).

10 §. Pykälä estää luovuttamisen rikoksesta, josta Suomessa on annettu tuomio tai josta syyteoikeus tai oikeus panna rangaistus täytäntöön olisi Suomen lain mukaan rauennut.

Aikaisemmin selostetuista syistä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan 1 momentissa tarkoitettua kieltoa luovuttaa Suomen lain mukaan vanhentuneesta rikoksesta ei sovellettaisi luovutettaessa EU:n jäsenvaltioon. Lisäedellytyksenä olisi, että kyse on rikoksesta, johon rikoslain 1 luvun mukaan ei voida soveltaa Suomen lakia. Rajaus estää Suomen kansalaisen luovuttamisen ulkomailla tehdystä vanhentuneesta rikoksesta, koska suomalainen tuomioistuin on rikoslain 1 luvun perusteella toimivaltainen käsittelemään rikoksen, johon Suomen kansalaisen väitetään syyllistyneen vieraassa valtiossa.

12 §. Pykälässä säädetään luovuttamisen ehdoista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan luovuttamisen ehdoksi on asetettava erityissääntö, jonka mukaan luovutettua henkilöä ei ilman 32 §:ssä tarkoitettua oikeusministeriön lupaa saa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, josta hänet on luovutettu. Ehdoksi on myös asetettava kieltö luovuttaa henkilö edelleen kolmanteen valtioon ilman oikeusministeriön lupaa. Eriyissäntöä ja edelleen luovuttamista koskevaa kieltoa ei sovelleta, jos luovutettu henkilö ei ole poistunut pyynnön esittäneen valtion alueelta 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä poistumiseen ei enää ollut tai jos hän on sinne palannut sieltä poistuttuaan.

Aikaisemmin selostetuista syistä pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi lisäksi, jonka mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioon luovutettua henkilöä voitaisiin ilman 32 §:ssä tarkoitettua oikeusministeriön lupaa syyttää tai rangaista muusta ennen luovuttamisesta tehdystä rikoksesta, edellyttäen, että rikoksesta ei luovuttamista pyytävän valtion lain mukaan voi seurata vapausrangaistusta tai muuta vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä. Myös siinä tapauksessa, että luovutettu henkilö on suostunut erityissäännöstä luopumiseen, oikeusministeriön lupaa ei tarvittaisi. Lisäksi kohtaan ehdotetaan tehtäväksi edelleen luovuttamista koskeva muutos. Sen mukaan luovutettavaksi pyydetty henkilö voitaisiin luovuttaa edel-

leen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Edellytyksenä olisi, että luovutettavaksi pyydetty henkilö on suostunut joko erityissäännöstä luopumiseen tai edelleen luovuttamiseen.

Erityissäännöstä luopumisen sekä edelleen luovuttamisen mahdollistavat lainmuutokset koskisivat muita kuin Suomen kansalaisia. Suomen kansalaiseen sovellettaisiin säännöstä, jonka mukaan luovuttamisen ehdoksi on asetettava erityissäännön noudattaminen ilman oikeusministeriön 32 §:n nojalla antamaa lupaa. Aikaisemmin esitetyin perustein lupaa ei olisi mahdollista antaa Suomen kansalaisen edelleen luovuttamiseen.

Aikaisemmin selostetuista syistä pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Suomen kansalaisen luovuttamisen ehdoksi olisi asetettava, että pyynnön esittänyt valtio sitoutuu siihen, että henkilö välittömästi tuomion tulua lainvoimaiseksi palautetaan Suomen viranomaiselle ja että luovutetulle henkilölle mahdollisesti tuomittu vapaudenmenetystä tarkoittava seuraamus voidaan panna Suomessa täytäntöön. Edellä esitetyistä syistä palauttamisen edellytyksenä olisi se, että myös luovutettu henkilö on suostunut rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa. Tästä seurauksena olisi se, että jos luovutettu henkilö ei suostu rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa, hän joutuu suorittamaan rangaistuksen tuomion antaneessa jäsenvaltiossa.

Menettelyllisesti on tärkeää, että henkilön suostumus rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa hankitaan ennen hänen palauttamistaan. Muussa tapauksessa henkilö voisi vasta sen jälkeen, kun hänet on palautettu Suomeen, ilmoittaa, ettei hän suostu suorittamaan rangaistustaan Suomessa.

Täytäntöönpanomenettelyyn muutoin sovellettaisiin aikaisemmin mainittua lakia rikosseuraamusten täytäntöönpanosta. Sanotun lain säännösten mukaan muun ohella ratkaistaisiin se, onko tuomion antaneessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa jatkettava vai onko seuraamus muunnettava Suomen laissa vastaavasta rikoksesta säädetyksi vankeusrangaistukseksi. Selvyyden vuoksi uuteen 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi nimenomainen viittaus lakiin rikosseuraamusten täytäntöönpanosta menettelyyn sovellettavana lakina.

Ehdotettujen muutosten johdosta pykälän nykyiset 2, 3 ja 4 momentit siirtyisivät asiallisesti muuttumattomina 3, 4 ja 5 momen-

teiksi.

32 §. Pykälän 1 momentin mukaan oikeusministeriö voi vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että luovutettua henkilöä voidaan syyttää tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut (niin sanotusta erityissäännöstä luopuminen). Oikeusministeriö voi myös antaa luvan luovuttamiseen edelleen toiseen valtioon. Tällaiseen erityissäännöstä luopumista tai edelleen luovuttamista koskevaan pyyntöön sovelletaan yleisiä säännöksiä luovuttamiseen edellytyksistä. Pykälän 2 momentin mukaan lupa voidaan antaa vain jos asiakirjojen mukaan luovuttamisen lainmukaiset edellytykset pyynnön esittäneelle valtiolle ovat olemassa. Siten esimerkiksi pyynnössä tarkoitetun rikoksen on täytettävä luovuttamiskelpoiselle rikokselle laissa asetetut edellytykset. Pykälän 3 momentin mukaan oikeusministeriö voi heti hylätä pyynnön, jos siihen ei lain mukaan voida suostua tai jos se muuten katsoo, ettei pyyntöön ole syytä suostua. Muussa tapauksessa asia on saatettava korkeimman oikeuden ratkaistavaksi. Korkein oikeus tutkii, onko pyyntö lainmukainen.

Aikaisemmin esitetyistä syistä pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeusministeriö ei voisi antaa lupaa Suomen kansalaisen luovuttamiseen edelleen toiseen valtioon. Siten Suomen kansalaisen ollessa kyseessä lupa voitaisiin antaa ainoastaan erityissäännöstä poikkeamiseen, jos lainmukaiset edellytykset tällaiseen pyyntöön suostumiseen ovat olemassa. Tämä muun ohella merkitsisi sitä, että lupa voitaisiin myöntää vain sellaisten rikosten ollessa kyseessä, joista Suomen lainsäädännön mukaan voi seurata vähintään neljä vuotta vankeutta.

33 §. Pykälä sisältää kauttakuljetusta koskevan määräyksen. Pykälä kieltää Suomen kansalaisen kuljettamisen Suomen kautta, ellei kyse ole pohjoismaiden välillä tapahtuvasta luovuttamisesta. Edellä selostettujen Suomen kansalaisen luovuttamisen mahdollistavien lainmuutosten johdosta pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Suomen kansalainen voitaisiin kuljettaa Suomen kautta silloin kun kysymys on hänen luovuttamisestaan EU:n jäsenvaltioon ja yleisen luovuttamislain mukaiset edellytykset hänen luovuttamiselleen ovat olemassa.

34 §. Pykälä sisältää yleissäännöksen yksinkertaistetun luovuttamisenmenettelyn soveltamisesta EU:n jäsenvaltioiden välillä. Pykä-

län mukaan, jos Euroopan unionin jäsenvaltioon luovuttamista varten etsitty suostuu luovuttamiseen, sovelletaan hänen luovuttamiseensa 35–47 §:n mukaista yksinkertaistettua menettelyä. Pykälän edelle on lisätty uusi väliotsikko, jonka mukaan luovuttamislakiin lisätty uusi jakso sisältää säännökset yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä.

Yksinkertaistettu menettely soveltuu ainoastaan EU:n jäsenvaltioiden väliseen luovuttamiseen. EU:n jäsenvaltioista suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan sovellettaisiin kuitenkin edelleen pohjoismaista luovuttamislakia.

Yksinkertaistetun menettelyn keskeinen perusta on, että luovuttamista varten etsitty suostuu luovuttamiseen. Muussa tapauksessa yksinkertaistettua menettelyä ei voida noudattaa. Tällöin noudatetaan yleisen luovuttamislain tavanomaista luovuttamismenettelyä.

Vaikka etsitty on suostunut luovuttamiseen, tämä ei poikkeuksetta tarkoita, että hänet luovutetaan yksinkertaistetussa menettelyssä. Tämä johtuu siitä, että luovutettavan suostumuksesta riippumatta oikeusministeriö harkitsee itsenäisesti, voiko luovuttaminen tapahtua yksinkertaistetussa menettelyssä.

Yksinkertaistettua menettelyä koskeva jakso sisältäisi menettelyä koskevat säännökset niiltä osin kuin menettely poikkeaisi yleisen luovuttamislain tavanomaisesta menettelystä. Yksinkertaistettuun menettelyyn sovellettaisiin soveltuvin osin yleisen luovuttamislain tavanomaista menettelyä koskevia säännöksiä.

Pykälä vastaa pääosin yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 2 artiklan määräyksiä.

35 §. Pykälä sisältää säännökset siitä, mitä tietoja yksinkertaistettua menettelyä koskevan pyynnön tulee sisältää.

Pykälän mukaan pyynnön tulee sisältää tiedot etsityn henkilöllisyydestä, säilöön ottamista pyytävästä viranomaisesta, vangitsemismääräyksen tai täytäntöönpanokelpoisen tuomion olemassaolosta, rikoksen luonteesta ja tunnusmerkistöstä, rikokseen liittyvistä olosuhteista, mukaan lukien rikoksen tekoai-ka ja -paikka ja se, miten luovutettavaksi pyydetty henkilö on osallisena rikoksessa sekä rikoksesta aiheutuneet seuraukset, jos se on mahdollista.

Näiden tietojen perusteella etsityn tulee päättää, suostuuko hän luovuttamiseen. Oikeusministeriön tulee samojen tietojen perusteella päättää, hyväksyykö se luovuttami-

sen.

Tavanomaisesta luovuttamispyynnöstä poiketen yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevaan pyyntöön ei tarvitse liittää jäljennöstä vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta. Riittää, että pyyntö sisältää tiedon vangitsemismääräyksen tai täytäntöönpanokelpoisen tuomion olemassaolosta.

Mainitut edellytykset vastaavat yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen 4 artiklan määräyksiä.

Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei sisällä pyynnölle asetettuja muotomääräyksiä. Edellä sopimuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyn mukaisesti Suomessa yksinkertaistettua menettelyä noudattaen luovutetaan henkilöt, joiden väliaikaista säilöönottamista on pyydetty eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaisesti. Tämän takia yleisen luovuttamislain 31 §:n mukainen säilöönottoa koskeva pyyntö olisi yleensä samalla yksinkertaistetun menettelyn mukainen luovuttamispyyntö. Pyyntö voidaan esittää Interpolin etsintäjärjestelmässä esitetyn etsintäkuulutuksen yhteydessä. Kun Schengenin yleissopimuksen mukaista järjestelmää ryhdytään sovelta-maan Suomessa, pyyntö voidaan esittää myös Schengenin tietojärjestelmään (SIS) tehdyllä ilmoituksella. Mainittujen pyyntöjen tulee sisältää pykälässä edellytetyt tiedot.

Toisen jäsenvaltion asianomainen viranomainen käytännössä toimittaisi yksinkertaistettua menettelyä koskevan pyynnön sopimuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyn mukaisesti keskusrikospoliisille. Yleisen luovuttamislain 31 §:n mukaan säilöönottoa koskeva pyyntö voidaan toimittaa suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Yksinkertaistetussa menettelyssä luovuttamispyyntö toimitettaisiin Suomesta toisen jäsenvaltion asianomaiselle viranomaiselle käytännössä vastaavasti keskusrikospoliisiin kautta. Yleisen luovuttamislain 31 §:n mukaan pidättämiseen oikeutettu virkamies voi pyytää säilöön ottamista suoraan vieraan valtion toimivaltaiselta viranomaiselta. Pyyntö on välittömästi ilmoitettava oikeusministeriölle.

36 §. Pykälä sisältää säännökset siitä, missä vaiheessa pyynnöstä on ilmoitettava oikeusministeriölle. Pykälän mukaan keskusrikospoliisin on ilmoitettava pyynnöstä oikeusministeriölle heti, kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai hänet on

muuten tavoitettu, mutta hänen säilöön ottamistaan ei ole pidetty tarpeellisena.

Yksinkertaistetun luovuttamismenettelyn lähtökohtana olisi sopimuksen yksityiskohteisissa perusteluissa mainituin tavoin väliaikaista säilöönottoa koskevan pyynnön, kansainvälisen etsintäkuulutuksen tai Schengenin tietojärjestelmään tehdyn ilmoituksen tekeminen. Nämä ilmoitukset eivät kuitenkaan yleensä aiheuta aktiivisia toimia pyynnön vastaanottaneessa valtiossa. Tästä johtuen yksinkertaistetun menettelyn mukainen luovuttamisasia tulee varsinaisesti ajankohitaiseksi vasta kun luovutettavaksi pyydetty olinpaikka on selvinnyt ja hänet on otettu pyynnön johdosta säilöön. Menettelyn toimituuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että keskusrikospoliisille toimitetusta pyynnöstä ilmoitetaan oikeusministeriölle vasta, kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön. Tämä johtuu jo siitä, että edellä mainittuja yksinkertaistetun menettelyn mukaisia pyyntöjä saapuu Suomeen hyvin suuri määrä.

Luovuttamista varten etsityt otetaan pääsääntöisesti pyynnön johdosta säilöön. Josain tilanteissa tätä ei kuitenkaan katsota tarpeelliseksi. Näissä tilanteissa pyynnöstä on ilmoitettava oikeusministeriölle heti, kun luovutettavaksi pyydetty on muuten tavoitettu.

Etsityn olinpaikka Suomessa saattaa olla selvillä silloin kun esitetään väliaikaista säilöönottamista koskeva pyyntö. Myös tässä tilanteessa oikeusministeriölle ilmoitetaan pyynnöstä pykälän säännösten mukaisesti.

Yksinkertaistetussa menettelyssä tehdään samalla tavoin kun tavanomaisessa menettelyssä esimerkiksi yleisen luovuttamislain 19 §:n edellyttämät säilöön ottoa koskevat ilmoitukset käräjäoikeudelle, syyttäjälle ja oikeusministeriölle. Myös eurooppalaisen luovuttamissopimuksen edellyttämät ilmoitukset tehdään kuten tavanomaisessa menettelyssä.

37 §. Pykälän mukaan keskusrikospoliisin on välittömästi suoritettava asiassa tutkinta, kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai muuten tavoitettu.

Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus ei sisällä pykälää vastaavaa määräystä. Jotta yleisen luovuttamismenettelyn kanssa yhdenmukaisesti myös yksinkertaistetussa menettelyssä suoritetaan luovuttamisasiassa tutkinta, yksinkertaistettua menettelyä koskevaan jaksoon on katsottu tarpeelliseksi ottaa

säännös keskusrikospoliisin velvollisuudesta suorittaa tutkinta.

Yksinkertaistetussa menettelyssä tutkinta on suoritettava välittömästi kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai muuten tavoitettu. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkinta suoritetaan aikaisemmassa vaiheessa kuin tavanomaisessa luovuttamismenettelyssä, jossa tutkinta yleisen luovuttamislain 15 §:n mukaan suoritetaan sen jälkeen kun 13 §:n mukainen varsinainen luovuttamispyyntö on saapunut.

38 §. Pykälässä säännellään yksinkertaistetussa menettelyssä suoritettavan tutkinnan sisällöstä. Pykälän mukaan tutkinnassa etsityltä on tiedusteltava, suostuuko hän luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä. Jos etsitty tähän suostuu, suostumus on vastaanotettava 39 §:n mukaisesti.

Jos etsitty sitä vastoin ilmoittaa, ettei hän suostu yksinkertaistettuun menettelyyn, ei mainittua menettelyä voida noudattaa, vaan luovuttamisasia tulee käsitellä yleisen luovuttamislain tavanomaisten menettelysäännösten mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan etsitylle on ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti siihen, että hänet valtiossa, jolle hänet luovutetaan, saadaan asettaa syytteesen tai rangaista muusta ennen luovuttamisesta tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, sekä samalla siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Momentissa mainitut suostumukset voidaan antaa molempien ehtojen osalta ainoastaan yhdessä.

Jos etsitty ei anna suostumustaan 2 momentissa mainittujen ehtojen käyttämättä jättämiselle, eikä ehdoista voida muutoin luopua 12 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla, oikeusministeriö voi 32 §:n mukaisesti antaa luvan niistä poikkeamiselle.

Pykälän 3 momentin mukaan etsitylle on ilmoitettava yksinkertaistettuun menettelyyn suostumisen merkitys. Etsitylle tulee ilmoittaa, että suostumuksella yksinkertaistettuun menettelyyn hän luopuu tavanomaisesta luovuttamismenettelystä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että etsitty ei voi pyytää asiaansa korkeimman oikeuden lausuntoa. Etsitylle tulee myös kertoa, että hän voi 43 §:n mukaisesti peruuttaa suostumuksensa yksinkertaistettuun menettelyyn.

Momentin mukaan etsitylle tulee lisäksi

selvittää 12 §:n mukaisen erityissäännön ja edelleen luovuttamiskiellon merkitys sekä 2 momentissa tarkoitettua suostumuksen merkitys. Lisäksi etsitylle tulee selvittää, että pelkäänsä pykälän 2 momentissa tarkoitettua suostumusta ei voi peruuttaa.

Tutkinnassa laadittavaan pöytäkirjaan on tehtävä merkintä 1 ja 2 momentissa mainituista ilmoituksista.

Pykälän mukaisessa tutkinnassa olisi soveltuvin osin noudatettava, mitä esitutkinnasta on säädetty. Tutkinta olisi sisällöltään suppeampi kuin 15 §:ssä säädetty tavanomaisessa luovuttamisasiassa suoritettava tutkinta. Tämä johtuisi jo siitä, että asiasta saatavilla olevat tiedot olisivat vähäisemmät ja että tutkinnan tavoitteena olisi lähinnä selvittää, suostuuko etsitty henkilö luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä saatua asiaa koskevat tarpeelliset tiedot.

Pykälän säännökset perustuvat yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 6 ja 7 artiklan määräyksiin.

39 §. Pykälässä säännellään, miten suostumus luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä tulee antaa. Pykälän mukaan suostuminen luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä ja 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu suostumus ilmoitetaan käräjäoikeudelle ja niistä tehdään merkintä pöytäkirjaan. Asian käsittelyssä, jossa etsityn on oltava henkilökohtaisesti läsnä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä vangitsemisvaatimuksen käsitteystä säädetään.

Pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 9 §:n mukaan käräjäoikeus olisi asiassa päätösvaltainen myös, kun siinä on yksi puheenjohtaja. Pykälän mukainen käräjäoikeuden käsittely, jossa suostuminen luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä ja 38 §:n 2 kohdassa tarkoitettu suostumus ilmoitetaan, voisi pääsääntöisesti olla tällainen yksijäsenisen tuomioistuimen istunto. Istunto voidaan mainitun 9 §:n mukaisesti pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään. Pakkokeinolain säännökset mahdollistavat etsityn suostumuksen ilmoittamisen joustavasti siten, että voidaan pyrkiä mahdollisimman nopeaan luovuttamismenettelyyn. Tosin kuin pakkokeinolain 1 luvun 15 §:ssä säädetään, etsityn tulisi olla aina henkilökohtaisesti läsnä asian käsittelyssä.

Yksinkertaistetussa menettelyssä etsitty olisi pääsääntöisesti säilöön otettu yleisen luovuttamislain 31 §:n mukaisesti, koska

hänenä olisi tehty väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö. Tällöin suostumus luovuttamiseen olisi tarkoituksenmukaista antaa yleisen luovuttamislain 20 §:n mukaisessa käräjäoikeuden kiireellisessä käsittelyssä. Jos mainittu käräjäoikeuden kiireellinen käsittely olisi jo pidetty ennen kuin suostumus haluttaisiin antaa, voitaisiin suostumus antaa käräjäoikeuden muussa käsittelyssä. Menettelyä noudatettaessa kyseeseen voisivat tulla myös tilanteet, joissa etsittyä henkilöä ei olisi katsottu tarpeelliseksi ottaa säilöön pyynnöstä huolimatta. Myös tällöin suostumus voitaisiin antaa käräjäoikeuden muusta kuin yleisen luovuttamislain 20 §:n mukaisessa käsittelyssä.

Pykälän mukaan käräjäoikeudelle ilmoitettua suostumuksista tehdään merkintä pöytäkirjaan. Pykälässä keskusrikospoliisille asetetaan velvoite viipymättä toimittaa asian käsittelystä laadittu pöytäkirja oikeusministeriöön.

Pykälän säännökset perustuvat yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 7 artiklan määräyksiin.

40 §. Pykälässä säädetään, että yksinkertaistetussa menettelyssä päätökset luovuttamisesta tekee oikeusministeriö. Vaikka etsitty olisi suostunut luovuttamiseen, oikeusministeriöllä ei ole velvollisuutta suostua pyyntöön, vaan se harkitsee itsenäisesti, täytyvätkö luovuttamisen edellytykset.

Yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevassa asiassa oikeusministeriö harkitsee ensinnäkin, täytyvätkö yleisen luovuttamislain luovuttamista koskevat aineelliset edellytykset. Luovuttamisen aineelliset edellytykset määräytyvät myös yksinkertaistetussa menettelyssä yleisen luovuttamislain asiaa koskevien pykälien mukaisesti. Jotta oikeusministeriö voi suostua luovuttamiseen, näiden edellytysten tulee täytyä samalla tavoin kuin tavanomaisessa luovuttamismenettelyssä. Lisäksi oikeusministeriö harkitsee, ovatko erityisesti yksinkertaistetulle luovuttamismenettelylle asetetut edellytykset täyttyneet.

Jos yksinkertaistetussa menettelyssä luovuttamisen aineelliset taikka menettelylliset edellytykset eivät ole täyttyneet, oikeusministeriö hylkää pyynnön. Jos oikeusministeriö hylkää pyynnön, yksinkertaistetun menettelyn mukaisen pyynnön esittänyt valtio voi tehdä uuden tavanomaisen luovuttamismenettelyn mukaisen pyynnön. Tällöin asia käsitellään uudelleen yleisen luovuttamislain tavanomaisessa menettelyssä.

Pykälän 2 momentin mukaan oikeusministeriö voi pyytää pyynnön esittäneeltä valtiolta lisätietoja, jos luovuttamista koskevan päätöksen tekeminen sitä edellyttää.

Lisätietoja koskeva pyyntö ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että oikeusministeriö pyytäisi pyynnön perusteeksi jäljennöksen vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta. Näitä tavanomaiseen, eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 12 artiklan mukaiseen pyyntöön sovellettavia asiakirjoja ei voida pyytää lisätietoina. Eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaisesti yleisen luovuttamislain 13 §:n mukaan tavanomaiseen luovuttamispyyntöön on liitettävä jäljennös vangitsemismääräyksestä tai täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta. Yksinkertaistetun menettelyn keskeisenä lähtökohdana on, ettei mainittuja asiakirjoja tarvitse esittää.

Lisätietoja koskeva säännös vastaa yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen 4 artiklan määräyksiä.

41 §. Pykälässä säädetään, että jos etsitty suostuu luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä, keskusrikospoliisin on ilmoitettava tästä välittömästi pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle.

Pykälän 2 momentissa on säädetty erityinen määräaika mainitun ilmoituksen tekemiselle, kun kyse on henkilöstä, joka on otettu säilöön yleisen luovuttamislain 31 §:n mukaisesti. Momentin mukaan tällöin keskusrikospoliisin tulee viimeistään kymmenen päivän kuluessa säilöönottamisesta ilmoittaa pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle, onko etsitty suostunut luovuttamiseen. Määräajasta huolimatta suostumus voidaan kuitenkin antaa myös kymmenen päivän määräajan päätyttyä.

Jos pyynnön esittänyt valtio saa tiedon siitä, että etsitty on suostunut yksinkertaistettuun menettelyyn, se voi keskeyttää eurooppalaisen luovuttamissopimuksen mukaisen luovuttamispynnön valmistelun. Kymmenen päivän määräajan tarkoituksena on mahdollistaa se, että pyynnön esittänyt valtio ehtii esittää tavanomaisen luovuttamispynnön eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklassa määrätystä 40 päivän määräajassa. Koska ilmoitus tulee tehdä kymmenen päivän määräajassa, sen jälkeen pyynnön esittäneellä valtiolla ei ole epätietoisuutta siitä, onko etsitty antanut luovuttamiselle suostumuksen vai ei.

Pykälän 3 momentin mukaan pyynnön

esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle on myös ilmoitettava, onko etsitty antanut 38 §:n 2 momentin mukaista suostumusta. Tämän ilmoituksen perusteella pyynnön esittänyt valtio tietää, onko sen syytä esittää 32 §:n mukainen pyyntö.

Pykälän säännökset perustuvat pääosin yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 8 artiklan määräyksiin.

42 §. Pykälässä säädetään määräaika, jossa oikeusministeriön on tehtävä luovuttamista koskeva päätös yksinkertaistetussa menettelyssä. Pykälän mukaan oikeusministeriön on tehtävä päätös viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Samassa määräajassa keskusrikospoliisin tulee 44 §:n mukaan viimeistään ilmoittaa luovuttamispäätöksestä pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle.

43 §. Pykälän mukaan etsitty voi peruuttaa suostumuksen yksinkertaistettuun menettelyyn. Käytännössä suostumus voidaan peruuttaa siihen asti kunnes luovuttaminen on tosiasiallisesti pantu täytäntöön.

Jos suostumus yksinkertaistettuun menettelyyn peruutetaan, noudatetaan luovuttamisessa yleisen luovuttamislain tavanomaista luovuttamismenettelyä. Keskusrikospoliisi ilmoittaa suostumuksen peruuttamisesta pyynnön esittäneelle valtiolle.

Jos suostumus peruutetaan, suostumuksesta ilmoittamisen ja sen peruuttamisen välistä aikaa ei oteta huomioon määrättäessä eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan 4 kohdan mukaisia määräaikoja. Tämä merkitsee sitä, että kun henkilö peruuttaa suostumuksensa, pyynnön esittäneellä valtiolla tulee olla tavanomaisen luovuttamispynnön esittämiselle aikaa yhtä monta päivää kuin sillä hetkellä, kun sille oli ilmoitettu etsityn suostumuksesta ja kun se oli lakannut valmistelemasta tavanomaista luovuttamispyyntöä.

Pykälän säännös perustuu yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 7 artiklaan.

44 §. Pykälän mukaan keskusrikospoliisi ilmoittaa luovuttamispäätöksestä pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle välittömästi ja viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

Kuten sopimuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty, kahdenkymmenen päivän määräajan on tarkoitus mahdollistaa, että tilanteessa, jossa oikeusministeriö ei ole

suostunut yksinkertaistettua menettelyä koskevaan pyyntöön, pyynnön esittäneelle valtiolle jää kuitenkin vähintään kymmenen päivää aikaa esittää tavanomainen luovuttamispyyntö ennen kuin eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklassa määrätty 40 päivän määräaika on päättynyt.

Pykälän sisältö perustuu yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen 10 artiklan määräyksiin.

45 §. Pykälässä säädetään varsinaisessa luovuttamisessa noudatettavista määräajoista. Pykälän mukaan etsitty luovutetaan kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun luovuttamispäätöksestä on ilmoitettu pyynnön esittäneelle valtiolle. Jos henkilö on edelleen säilöön otettuna kyseisen määräajan päätyttyä, hänet päästetään vapaaksi.

Pykälän sisältö perustuu yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevan sopimuksen 11 artiklan määräyksiin.

46 §. Pykälän mukaan keskusrikospoliisi ilmoittaa pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle, jos ylivoimainen este estää henkilön luovuttamisen 45 §:ssä mainitussa määräajassa. Tällöin viranomaisten tulee keskenään sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovuttamisen tulee tapahtua kahdenkymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Jos henkilö on määräajan päättyessä edelleen säilöön otettuna, hänet päästetään vapaaksi.

47 §. Pykälässä säädetään luovutettavaksi pyydetyn oikeudesta avustajaan. Pykälän mukaan etsityllä on oikeus avustajaan 24 §:n mukaisesti. Avustajan tulee olla paikalla käräjäoikeudessa 39 §:n mukaisessa käsitteilyssä.

48 §. Pykälän mukaan oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälää sovellettaisiin sekä yksinkertaistetussa menettelyssä että tavanomaisessa luovuttamismenettelyssä annettuihin luovuttamispäätöksiin. Pykälä olisi sanamuodoltaan samanlainen kuin nykyisen lain 34 §:n 1 momentti.

Nykyisen 34 §:n 2–4 momentti sisältää lain voimaantuloa koskevia säännöksiä sekä siirtymäsäännöksiä. Koska kyseiset säännökset eivät enää ole lain soveltamisen kannalta tarpeellisia, vastaavia säännöksiä ei esityksen mukaan sisällytettäisi lakiin.

8. Voimaantulo

EU:n luovuttamissopimus tulee voimaan

90 päivää sen jälkeen kun 15 Euroopan unionin jäsenvaltiota on toimittanut Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ilmoituksen sopimuksen valtionsisäisen hyväksymismenettelyn loppuun saattamisesta.

EU:n luovuttamissopimuksen voimaan saattamista koskeva lakiehdotus ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella määrättävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan samanaikaisesti EU:n luovuttamissopimuksen kanssa. Niin kuin edellä on selostettu, erikseen annettaisiin asetus sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta sellaisten jäsenvaltioiden välillä, jotka ovat antaneet EU:n luovuttamissopimuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun julistuksen, jonka mukaan EU:n luovuttamissopimusta sovelletaan julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä siihen saakka, kunnes sopimus on kansainvälisesti tullut voimaan. Julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä sopimusta sovellettaisiin 90 päivän kuluttua viimeksi annetun julistuksen tallettamispäivästä.

Yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava jäsenvaltio on tallettanut ratifioimis-, hyväksymistai liittymiskirjansa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön huostaan.

Yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen voimaansaattamislaki ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan samanaikaisesti yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen kanssa. Kuten edellä on selostettu, sopimuksen soveltamisesta ennen sen kansainvälistä voimaantuloa sellaisten jäsenvaltioiden välillä, jotka ovat antaneet yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 16 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun julistuksen, säädettäisiin asetuksella. Sopimuksen väliaikainen soveltaminen saman julistuksen antaneiden jäsenvaltioiden välillä alkaisi yhdeksänkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona jäsenvaltio on tallettanut julistuksensa.

Ehdotus yleisen luovuttamislain muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan heti kun laki on hyväksytty ja vahvistettu. Suomen kansalaisen luovuttamista koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vasta kun EU:n luovuttamissopimus on tullut voimaan tai sitä ennen Suomen ja sellaiseen jäsenvaltioon välillä, joka on antanut sopimuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun julistuksen sopi-

muksen väliaikaisesta soveltamisesta. Jäljempänä selostetun mukaisesti EU:n luovuttamissopimus ehdotetaan Suomen kansalaisen luovuttamisen sallivan lainmuutoksen vuoksi saatettavaksi voimaan valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentin mukaisessa niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Tällöin ne luovuttamislakiin tehdyt muutokset, jotka koskevat Suomen kansalaisen luovuttamista, eivät voi tulla voimaan ennen sopimuksen voimaantuloa (PeVL 13/1998 v). Siten Suomen kansalaisen luovuttamista koskevien säännösten soveltaminen edellyttää, että sopimus on tullut voimaan Suomen ja pyynnön esittäneen jäsenvaltion välillä.

9. Säättämisyjärjestys

Aikaisemmin selostetun mukaisesti EU:n luovuttamissopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan luovuttamisesta ei voida kieltäytyä sillä perusteella, että luovutettavaksi pyydetty henkilö on pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion kansalainen. Artiklan 2 kohta toisaalta mahdollistaa sen, että jäsenvaltio voi antaa julistuksen, jonka mukaa se ei luovuta omia kansalaisiaan tai luovuttaa heitä vain tietyin edellytyksin. Niin kuin edellä on selostettu, Suomen tarkoituksena on mainitun sopimusmääräyksen nojalla antaa julistus, jonka mukaan Suomi luovuttaa määrätyin edellytyksin Suomen kansalaisia oikeudenkäyntiä varten. Siten lakiehdotus EU:n luovuttamissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä on ristiriidassa hallitusmuodon 7 §:n 3 momentin säännöksen kanssa, jonka mukaan Suomen kansalaista ei saa vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Sen vuoksi laki on säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentin mukaisessa niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

Niin kuin edellä on selostettu, yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen mukaan luovutettavaksi esityn henkilön suostumus on aina edellytyksenä sille, että luovuttaminen voi tapahtua sopimuksessa tarkoitettua yksinkertaistettua menettelyä noudattaen. Siten lakiehdotus yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa, jonka vuoksi se voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan va-

kiintuneen käytännön mukaan kansainvälisen sopimuksen voimaan saattaminen supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä kattaa sellaiset muuhun lakiehdotukseen sisältyvät ristiriitaisuudet perustuslain kanssa, jotka johtuvat välittömästi tuosta kansainvälisestä sopimuksesta (esimerkiksi PeVL 13/1998 vp, 5/1997 vp ja 19/1995 vp). Kun EU:n luovuttamissopimus edellä ehdotetun mukaisesti saatetaan voimaan supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä, laki yleisen luovuttamislain muuttamisesta voidaan käsitellä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Tämän mahdollistaa ensinnäkin se, että lakiin ei asiallisesti ehdoteta otettavaksi laajempia määräyksiä kuin mitä yleissopimuksessa edellytetään ja toiseksi se, että säännöksiä Suomen kansalaisen luovuttamisesta lain voimaantulomääräyksen mukaan sovellettaisiin vasta sopimuksen tultua voimaan Suomen ja pyynnön esittäneen jäsenvaltion välillä.

10. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

EU:n luovuttamissopimus sisältää useita määräyksiä, jotka hallitusmuodon mukaan kuuluvat lainsäädännön alaan tai jotka muuten valtiosäännön mukaan vaativat eduskunnan suostumuksen. Sopimuksen artiklat 2 (rikokset, joista luovutetaan), 3 (salahanke tai yhteenliittäytyminen rikosten tekemiseksi), 5 (poliittiset rikokset), 7 (omien kansalaisten luovuttaminen), 8 (vanhentuminen), 10 (muut kuin luovuttamispyynnön perusteena olevat teot), 12 (luovuttaminen edelleen toiseen jäsenvaltioon), 18 (voimaantulo) ja 19 (uusien jäsenvaltioiden liittyminen) kuuluvat lainsäädännön alaan ja edellyttävät sen vuoksi eduskunnan suostumusta. Niin kuin edellä on selostettu, sopimusmääräysten edellyttämät lainsäädäntömuutokset ehdotetaan sisällytettäväksi yleiseen luovuttamislakiin.

Eduskunnan suostumus on tarpeen EU:n luovuttamissopimuksen 7 artiklan 2 kohdassa (omien kansalaisten luovuttamisen edellytykset), 12 artiklan 2 kohdassa (edelleen luovuttaminen) sekä 18 artiklan 4 kohdassa (väliaikainen soveltaminen) tarkoitettujen julistusten antamiseen.

Myös yksinkertaistettua menettelyä koskeva sopimus sisältää useita määräyksiä, jotka hallitusmuodon mukaan kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen määräykset luovutta-

misen edellytyksistä (3 artikla), toimitettavista tiedoista (4 artikla), asiasta tiedottamisesta (6 artikla), suostumuksen antamisesta ilmoittamisesta (8 artikla), luopumisesta erityissääntöön vetoamisesta (9 artikla), luovuttamispäätöksestä ilmoittamisesta (10 artikla), määräajasta, jossa luovuttaminen on tehtävä (11 artikla) ja luovuttamisesta edelleen toiseen jäsenvaltioon (13 artikla) kuuluvat lainsäädännön alaan ja edellyttävät siten eduskunnan suostumusta. Kuten edellä on selostettu, sopimusmääräysten edellyttämät uudet menettelysäännökset lisättäisiin yleiseen luovuttamislakiin.

Eduskunnan suostumus on tarpeen myös yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 7, 9, 12 ja 16 artiklan nojalla tehtävien julistusten antamiseen.

Edellä olevan perusteella sekä hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa EU:n luovuttamissopimuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan Suomi suostuu kansalaistensa luovuttamiseen vain seuraavilla edellytyksillä: Suomen kansalainen voidaan oikeusministeriön harkinnan mukaan luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioon oikeudenkäyntiä varten rikoksesta, josta Suomessa vastavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Luovuttamisen edellytyksenä on, että pyynnön esittänyt jäsenvaltio sitoutuu välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palauttamaan luovutetun Suomen kansalaisen Suomeen mahdollista vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten, jos tuomittu on antanut suostumuksensa rangaistuksen täytäntöönpanoon Suomessa. Suomen kansalaista ei saa luovuttaa poliittisesta rikoksesta eikä rikoksesta, joka on tehty Suomessa tai suomalaisessa laivassa, sen

ollessa aavalla merellä taikka suomalaisessa ilma-aluksessa. Suomen kansalaista ei saa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta kuin luovuttamispyynnössä tarkoitettua rikoksesta ilman oikeusministeriön antamaa lupaa. Suomen kansalaista ei saa luovuttaa edelleen toiseen valtioon;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa EU:n luovuttamissopimuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan Suomi soveltaa eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 15 artiklaa edelleen luovuttamiseen ellei yksinkertaistettua menettelyä koskeva vasta sopimuksen 13 artiklasta muuta johdu tai jos luovutettavaksi pyydetty henkilö on antanut suostumuksensa edelleen luovuttamiseen;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa EU:n luovuttamissopimuksen 18 artiklan 4 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan yleissopimusta voidaan soveltaa ennen sen kansainvälistä voimaantuloa Suomen osalta suhteessa niihin jäsenvaltioihin, jotka ovat antaneet samanlaisen julistuksen;

että Eduskunta hyväksyisi ne Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan yksinkertaistettua menettelyä koskeva suostumus voidaan peruuttaa;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 9 artiklan b alakohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 14 artiklan sääntöjä (erityissääntö) ei sovelleta silloin, kun henkilö sopimuksen 7 artiklan mukaisesti antaa suostumuksensa luovuttami-

seen ja nimenomaisesti luopuu käyttämästä erityissääntöä;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 12 artiklan 3 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan Suomi soveltaa artiklan 1 kohdan toista luetelmakohtaa sekä artiklan 2 kohtaa siltä osin kun kyse on tilanteista, joissa menettely on alkanut eurooppalaisen luovuttamissopimuksen 16 artiklan mukaisella pyynnöllä;

että Eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yksinkertaistettua menettelyä koskevan sopimuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisen julistuksen, jonka mukaan yleissopimusta voidaan soveltaa ennen sen kansainvälistä voimaantuloa Suomen osalta suhteessa niihin jäsenvaltioihin, jotka ovat antaneet samanlaisen julistuksen.

Koska yleissopimukset sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Yleissopimuksen voimaan saattaminen

Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

3 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Asetuksella voidaan säätää, että tätä lakia sovelletaan ennen yleissopimuksen kansainvälistä voimaantuloa Suomen ja yleissopimuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun julistuksen antaneen jäsenvaltion välillä.

2.

Laki

yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleissopimuksen voimaan saattaminen

Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdyn yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa tehdyn yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

3 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Asetuksella voidaan säätää, että tätä lakia sovelletaan ennen yleissopimuksen kansainvälistä voimaantuloa Suomen ja yleissopimuksen 16 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun julistuksen antaneen jäsenvaltion välillä.

3.

Laki

rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetun lain (456/1970) 3, 4 ja 12 §, 32 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 momentti sekä 34 §, sellaisena kuin niistä on 4 § osaksi laissa 819/1990, ja

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti, 6 §:ään uusi 3 momentti, 10 §:ään uusi 2 momentti, 34 §:n edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 35–48 §, seuraavasti:

2 §

Euroopan unionin jäsenvaltioon Suomen kansalainen voidaan kuitenkin luovuttaa oikeudenkäyntiä varten. Poliittisesta rikoksesta eikä rikoksesta, joka on tehty Suomessa tai suomalaisessa laivassa, sen ollessa aavalla merellä taikka suomalaisessa ilma-aluksessa, Suomen kansalaista ei saa luovuttaa. Suomen kansalaista ei muulloinkaan saa luovuttaa, ellei teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta.

3 §

Suomessa taikka suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta saadaan luovuttaa henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, vain, jos rikoksen oikeudellinen selvittäminen luovuttamista pyytävässä valtiossa on katsottava tarkoituksenmukaiseksi eikä rangaistus, joka tuon valtion lain mukaan voisi seurata rikoksesta, olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta Suomen oikeuden mukaan saattaisi seurata. Jos luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, voidaan pyyntöön suostua ainoastaan, jollei rangaistusseuraamus olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta olisi täällä voinut seurata.

4 §

Luovuttaa ei saa, ellei pyynnössä tarkoitettu teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin ran-

gaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Euroopan unionin jäsenvaltioon voidaan kuitenkin luovuttaa henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, sellaisesta rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta ja josta pyynnön esittäneen valtion lain mukaan saattaa seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään vuosi.

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, voidaan myös luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioon rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta salanhankkeesta tai yhteenliittäytymisestä rikosten tekemiseksi, vaikka teko ei Suomen lain mukaan olisi rangaistava.

Joka vieraassa valtiossa on tuomittu 1–3 momentissa tarkoitettunlaisesta teosta, saadaan luovuttaa vain, jos sovittamatta oleva seuraamus käsittää vähintään neljän kuukauden vapaudenmenetyksen.

Jos luovuttamispyyntö käsittää useita tekoja ja edellä mainitut edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön voidaan suostua myös niiden muiden tekojen osalta, jotka tai joita vastaavat teot ovat Suomen oikeuden mukaan rangaistavia.

Sen estämättä, mitä 1–4 momentissa on säädetty, voidaan luovuttaa teosta, jota Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä rahanväärennysrikoksena, rahanväärennyksen valmisteluna tai väärän rahan käyttönä.

6 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta luovutettaessa Euroopan unionin jäsenvaltioon henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

10 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta luovutettaessa Euroopan unionin jäsenvaltioon rikoksesta, johon rikoslain 1 luvun (626/1996) mukaan ei voida soveltaa Suomen lakia.

12 §

Luovuttamispyyntöön suostuttaessa on soveltuvilta osin asetettava seuraavat ehdot:

1) luovutettua henkilöä ei saa siinä valtiossa, jolle hänet luovutetaan, ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta eikä luovuttaa edelleen toiselle valtiolle, paitsi siinä tapauksessa, ettei hän ole poistunut maasta 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut taikka hän on sinne palannut sieltä poistuttuaan. Euroopan unionin jäsenvaltioon luovutettu henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, voidaan kuitenkin ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta, jos luovutettu on siihen suostunut tai jos rikoksesta ei luovuttamista pyytävän valtion lain mukaan voi seurata vapausrangaistusta tai muuta vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä. Euroopan unionin jäsenvaltioon luovutettu henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, voidaan myös ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa luovuttaa edelleen toiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jos luovutettu on antanut suostumuksensa edelleen luovuttamiseen tai siihen, että hänet voidaan asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta;

2) luovutettua ei saa ilman lupaa panna kysymyksessä olevasta rikoksesta syytteeseen tuomioistuimessa, jolle on annettu valta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa tuomita sellaisissa asioissa;

3) luovutetulle henkilölle tuomittua kuolemanrangaistusta ei saa panna täytäntöön.

Kun Suomen kansalainen luovutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon, on ehdoksi asetettava, että luovuttamispyynnön esittänyt

valtio sitoutuu välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palauttamaan luovutetun Suomeen suorittamaan mahdollisesti tuomitua vapausrangaistusta, jos luovutettu on siihen suostunut. Vapausrangaistus pannaan täytäntöön noudattaen mitä laissa kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (21/1987) säädetään.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa on nimenomaan mainittava, ettei luovutettua saa rangaista sotilasrikosta tarkoittavan säännöksen nojalla.

Kun joku luovutetaan 6 §:n mukaan teosta, jota ei voida pääasialliselta luonteeltaan pitää poliittisena rikoksena, on ehdoksi pantava, ettei tekoa luovutettua rangaistukseen tuomittaessa saa katsoa poliittiseksi rikokseksi.

Luovuttamiseen suostuttaessa voidaan lisäksi asettaa tarpeellisiksi katsottuja muita ehtoja.

32 §

Oikeusministeriö voi luovuttamisen ehtojen estämättä vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että luovutettu henkilö saadaan asettaa syytteeseen tai häntä rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka luovuttaa edelleen muulle valtiolle. Tällaiseen pyyntöön ja luovuttamiselle määrättäviin ehtoihin sovelletaan vastaavasti, mitä on säädetty luovuttamisesta Suomesta. Lupaa ei kuitenkaan saa antaa Suomen kansalaisen edelleen luovuttamiseen.

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos on kysymys hänen luovuttamisestaan muuhun pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annetussa laissa (270/60) säädetty edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa tai jos on kysymys hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin jäsenvaltioon ja tämän lain mukaiset edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa.

Yksinkertaistettu menettely Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

34 §

Jos Euroopan unionin jäsenvaltioon luovuttamista varten etsitty suostuu luovuttamiseen, sovelletaan hänen luovuttamiseensa 35–47 §:n mukaista yksinkertaistettua menettelyä.

35 §

Pyynnön tulee sisältää tiedot:

- 1) etsityn henkilöllisyydestä,
- 2) säilöön ottamista pyytävästä viranomaisesta,
- 3) vangitsemismääräyksen tai täytäntöönpanokelpoisen tuomion olemassaolosta,
- 4) rikoksen luonteesta ja tunnusmerkistöstä,
- 5) rikokseen liittyvistä olosuhteista, mukaan lukien rikoksen teko-aika ja -paikka ja se, miten luovutettavaksi pyydetty henkilö on osallisena rikoksessa sekä
- 6) rikoksesta aiheutuneista seurauksista, jos se on mahdollista.

36 §

Keskusrikospoliisin on ilmoitettava pyynnöstä oikeusministeriölle heti, kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai hänet on muuten tavoitettu, mutta hänen säilöön ottamistaan ei ole pidetty tarpeellisena.

37 §

Kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai muuten tavoitettu, on keskusrikospoliisin välittömästi suoritettava asiassa tutkinta.

38 §

Tutkinnaa etsityltä on tiedusteltava, suostuuko hän luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä.

Etsitylle on ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti siihen, että hänet valtiosta, jolle hänet luovutetaan, saadaan asettaa syyteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamisesta tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, sekä samalla siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Etsitylle on ilmoitettava yksinkertaistettuun menettelyyn suostumisen sekä 2 momentissa tarkoitetun suostumuksen merkitys.

Pöytäkirjaan on tehtävä merkintä 1 ja 2 momentissa mainituista ilmoituksista.

39 §

Suostuminen luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä ja 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu suostumus ilmoitetaan käräjäoikeudelle ja niistä tehdään merkintä pöytäkirjaan. Asian käsittelyssä, jossa etsityn on oltava henkilökohtaisesti läsnä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä vangitsemisvaatimuksen käsittelystä säädetään. Keskusrikospoliisin on viipymättä toimitettava asian käsittelystä laadittu pöytäkirja oikeusministeriöön.

40 §

Oikeusministeriö ratkaisee, onko yksinkertaistetun menettelyn mukaiseen pyyntöön suostuttava.

Oikeusministeriö voi pyytää pyynnön esittäneeltä valtiolta lisätietoja, jos luovuttamista koskevan päätöksen tekeminen sitä edellyttää.

41 §

Jos etsitty suostuu luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä, keskusrikospoliisin on välittömästi ilmoitettava tästä pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle.

Jos etsitty on otettu säilöön 31 §:n mukaisesti, keskusrikospoliisin tulee viimeistään kymmenen päivän kuluessa säilöön ottamisesta ilmoittaa pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle, onko etsitty suostunut luovuttamiseen.

Pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle on myös ilmoitettava, onko etsitty antanut 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua suostumusta.

42 §

Jos etsitty suostuu luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä, oikeusministeriön on tehtävä luovuttamista koskeva päätös viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

43 §

Etsitty voi peruuttaa suostumuksen yksinkertaistettuun menettelyyn.

44 §

Keskusrikospoliisi ilmoittaa luovuttamis- päätöksestä pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle välittömästi ja

viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

45 §

Etsitty luovutetaan kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun luovuttamispäätöksestä on ilmoitettu pyynnön esittäneelle valtiolle. Jos etsitty on edelleen säilöön otettuna kyseisen määräajan päätyttyä, hänet päästetään vapaaksi.

46 §

Keskusrikospoliisi ilmoittaa pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle, jos ylivoimainen este estää etsityn luovuttamisen 45 §:ssä mainitussa määräajassa. Tällöin viranomaisten tulee keskenään sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovuttamisen tulee tapahtua kahdenkymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Jos etsitty on määräajan päättyessä edelleen säilöön otettuna, hänet päästetään vapaaksi.

47 §

Etsityllä on oikeus avustajaan 24 §:n mukaisesti. Avustajan tulee olla paikalla käräjäoikeudessa 39 §:n mukaisessa käsittelyssä.

48 §

Oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 _____. Lain säännöksiä Suomen kansalaisen luovuttamisesta sovelletaan kuitenkin vasta kun Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 tehty yleissopimus rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä on tullut voimaan tai sitä ennen Suomen ja sellaisen valtion välillä, joka on antanut yleissopimuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun julistuksen, jolloin säännöksiä sovelletaan 90 päivän kuluttua viimeksi talletetun julistuksen tallettamispäivästä.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Jussi Järventaus*

3.

Laki**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1970 annetun lain (456/1970) 3, 4 ja 12 §, 32 §:n 1 momentti, 33 §:n 2 momentti sekä 34 §, sellaisena kuin niistä on 4 § osaksi laissa 819/1990, ja

lisätään 2 §:ään uusi 2 momentti, 6 §:ään uusi 3 momentti, 10 §:ään uusi 2 momentti, 34 §:n edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 35–48 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Euroopan unionin jäsenvaltioon Suomen kansalainen voidaan kuitenkin luovuttaa oikeudenkäyntiä varten. Poliittisesta rikoksesta eikä rikoksesta, joka on tehty Suomessa tai suomalaisessa laivassa, sen ollessa aavalla merellä taikka suomalaisessa ilma-aluksessa, Suomen kansalaista ei saa luovuttaa. Suomen kansalaista ei muulloinkaan saa luovuttaa, ellei teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta.

3 §

Suomessa taikka suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta saadaan luovuttaa vain, jos rikoksen oikeudellinen selvittäminen luovuttamista pyytävässä valtiossa on katsottava tarkoituksenmukaiseksi eikä rangaistus, joka tuon valtion lain mukaan voisi seurata rikoksesta, olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta Suomen oikeuden mukaan saattaisi seurata. Jos luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, voidaan pyyntöön suostua ainoastaan, jollei rangaistusseuraamus olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta olisi täällä voinut seurata.

3 §

Suomessa taikka suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta saadaan luovuttaa *henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen*, vain, jos rikoksen oikeudellinen selvittäminen luovuttamista pyytävässä valtiossa on katsottava tarkoituksenmukaiseksi eikä rangaistus, joka tuon valtion lain mukaan voisi seurata rikoksesta, olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta Suomen oikeuden mukaan saattaisi seurata. Jos luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, voidaan pyyntöön suostua ainoastaan, jollei rangaistusseuraamus olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta olisi täällä voinut seurata.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Luovuttaa ei saa, ellei pyynnössä tarkoitettu teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan saattaa seurata vuoden vapausrangaistusta ankarampi rangaistus.

Joka vieraassa valtiossa on tuomittu 1 momentissa tarkoitettunlaisesta teosta, saadaan luovuttaa vain, jos sovitamatta oleva seuraamus käsittää vähintään neljän kuukauden vapaudenmenetyksen.

Jos luovuttamispyyntö käsittää useita tekoja ja edellä mainitut edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön voidaan suostua myös niiden muiden tekojen osalta, jotka tai joita vastaavat teot ovat Suomen oikeuden mukaan rangaistavia.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, voidaan luovuttaa teosta, jota Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä rahanväärennysrikoksena, rahanväärennyksen valmisteluna tai väärän rahan käyttönä.

4 §

Luovuttaa ei saa, ellei pyynnössä tarkoitettu teko ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

Euroopan unionin jäsenvaltioon voidaan kuitenkin luovuttaa henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, sellaisesta rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta ja josta pyynnön esittäneen valtion lain mukaan saattaa seurata vapausrangaistus tai vapaudenmenetyksen käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään vuosi.

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, voidaan myös luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioon rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua salahankkeesta tai yhteenliittäytymisestä rikosten tekemiseksi, vaikka teko ei Suomen lain mukaan olisi rangaistava.

Joka vieraassa valtiossa on tuomittu 1–3 momentissa tarkoitettunlaisesta teosta, saadaan luovuttaa vain, jos sovitamatta oleva seuraamus käsittää vähintään neljän kuukauden vapaudenmenetyksen.

Jos luovuttamispyyntö käsittää useita tekoja ja edellä mainitut edellytykset ovat olemassa jonkin teon osalta, pyyntöön voidaan suostua myös niiden muiden tekojen osalta, jotka tai joita vastaavat teot ovat Suomen oikeuden mukaan rangaistavia.

Sen estämättä, mitä 1–4 momentissa on säädetty, voidaan luovuttaa teosta, jota Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä rahanväärennysrikoksena, rahanväärennyksen valmisteluna tai väärän rahan käyttönä.

6 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta luovutettaessa Euroopan unionin jäsenvaltioon henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

10 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta luovutettaessa Euroopan unionin jäsenvaltioon rikoksesta, johon rikoslain 1 luvun (626/1996) mukaan ei voida soveltaa Suomen lakia.

12 §

Luovuttamispyyntöön suostuttaessa on soveltuvilta osin asetettava seuraavat ehdot:

1) luovutettua henkilöä ei saa siinä valtiossa, jolle hänet luovutetaan, ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta eikä luovuttaa edelleen toiselle valtiolle, paitsi siinä tapauksessa, ettei hän ole poistunut maasta 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut, taikka hän on sinne palannut sieltä poistuttuaan;

2) luovutettua ei saa ilman lupaa panna kysymyksessä olevasta rikoksesta syytteeseen tuomioistuimessa, jolle on annettu valta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa tuomita sellaisissa asioissa;

3) luovutetulle henkilölle tuomittua kuolemanrangaistusta ei saa panna täytäntöön.

12 §

Luovuttamispyyntöön suostuttaessa on soveltuvilta osin asetettava seuraavat ehdot:

1) luovutettua henkilöä ei saa siinä valtiossa, jolle hänet luovutetaan, ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta, jos luovutettu on siihen suostunut tai jos rikoksesta ei luovuttamista pyytävän valtion lain mukaan voi seurata vapausrangaistusta tai muuta vapaudenmenetyksen käsittävää toimenpidettä. Euroopan unionin jäsenvaltioon luovutettu henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, voidaan myös ilman 32 §:ssä tarkoitettua lupaa luovuttaa edelleen toiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jos luovutettu on antanut suostumuksensa edelleen luovuttamiseen tai siihen, että hänet voidaan asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta;

2) luovutettua ei saa ilman lupaa panna kysymyksessä olevasta rikoksesta syytteeseen tuomioistuimessa, jolle on annettu valta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa tuomita sellaisissa asioissa.

3) luovutetulle henkilölle tuomittua kuolemanrangaistusta ei saa panna täytäntöön.

Kun Suomen kansalainen luovutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon, on ehdoksi asetettava, että luovuttamispyynnön esittänyt

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 5 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa on nimenomaan mainittava, ettei luovutettua saa rangaista sotilasrikosta tarkoittavan säännöksen nojalla.

Kun joku luovutetaan 6 §:n mukaan teosta, jota ei voida pääasialliselta luonteeltaan pitää poliittisena rikoksena, on ehdoksi pantava, ettei tekoa luovutettua rangaistukseen tuomittaessa saa katsoa poliittiseksi rikokseksi.

Luovuttamiseen suostuttaessa voidaan lisäksi asettaa tarpeellisiksi katsottuja muita ehtoja.

32 §

Oikeusministeriö voi luovuttamisen ehtojen estämättä vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että luovutettu henkilö saadaan asettaa syytteeseen tai häntä rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka luovuttaa edelleen muulle valtiolle. Tällaiseen pyyntöön ja luovuttamiselle määrättäviin ehtoihin sovelletaan vastaavasti, mitä on säädetty luovuttamisesta Suomesta.

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos on kysymys hänen luovuttamisestaan muuhun pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annetussa laissa (270/60) säädetty edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa.

valtio sitoutuu välittömästi tuomion tultua lainvoimaiseksi palauttamaan luovutetun Suomeen suorittamaan mahdollisesti tuomitua vapausrangaistusta, jos luovutettu on siihen suostunut. Vapausrangaistus pannaan täytäntöön noudattaen mitä laissa kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosrikkeidellisten seuraamusten täytäntöönpanossa (21/1987) säädetään.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa on nimenomaan mainittava, ettei luovutettua saa rangaista sotilasrikosta tarkoittavan säännöksen nojalla.

Kun joku luovutetaan 6 §:n mukaan teosta, jota ei voida pääasialliselta luonteeltaan pitää poliittisena rikoksena, on ehdoksi pantava, ettei tekoa luovutettua rangaistukseen tuomittaessa saa katsoa poliittiseksi rikokseksi.

Luovuttamiseen suostuttaessa voidaan lisäksi asettaa tarpeellisiksi katsottuja muita ehtoja.

32 §

Oikeusministeriö voi luovuttamisen ehtojen estämättä vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että luovutettu henkilö saadaan asettaa syytteeseen tai häntä rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka luovuttaa edelleen muulle valtiolle. Tällaiseen pyyntöön ja luovuttamiselle määrättäviin ehtoihin sovelletaan vastaavasti, mitä on säädetty luovuttamisesta Suomesta. *Lupaa ei kuitenkaan saa antaa Suomen kansalaisen edelleen luovuttamiseen.*

33 §

Suomen kansalainen saadaan kuitenkin kuljettaa Suomen kautta, jos on kysymys hänen luovuttamisestaan muuhun pohjoismaahan ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annetussa laissa (270/60) säädetty edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanottavalle valtiolle ovat olemassa *tai jos on kysymys hänen luovuttamisestaan Euroopan unionin*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jäsenvaltioon ja tämän lain mukaiset edellytykset hänen luovuttamiselleen vastaanotavalle valtiolle ovat olemassa.

34 §

Oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1971. Sillä kumotaan rikoksenteikiäin luovuttamisesta 11 päivänä helmikuuta 1922 annettu laki (43/22) siihen tehtyine muutoksineen.

Jos vieras valtio on esittänyt luovuttamispyynnön ennen tämän lain voimaantuloa, mutta kysymystä ei ole sitä ennen lopullisesti ratkaistu, asia on ratkaistava tämän lain nojalla. Menettelyä koskevilta osin on kuitenkin aikaisempaa lakia sovellettava.

Vieraan valtion kanssa tehtyä tämän lain voimaan tullessa voimassa olevaa sopimusta on, niin kauan kuin se on voimassa, edelleen noudatettava, vaikka sen määräykset eivät vastaisi tämän lain säännöksiä.

34 §

Jos Euroopan unionin jäsenvaltioon luovuttamista varten etsitty suostuu luovuttamiseen, sovelletaan hänen luovuttamiseensa 35-47 §:n mukaista yksinkertaistettua menettelyä.

35 §

Pyynnön tulee sisältää tiedot:

- 1) etsityn henkilöllisyydestä,*
- 2) säilöön ottamista pyytävästä viranomaisesta,*
- 3) vangitsemismääräyksen tai täytäntöönpanokelpoisen tuomion olemassaolosta,*
- 4) rikoksen luonteesta ja tunnusmerkistöstä,*
- 5) rikokseen liittyvistä olosuhteista, mukaan lukien rikoksen teko aika ja -paikka ja se, miten luovutettavaksi pyydetty henkilö on osallisena rikoksessa sekä*
- 6) rikoksesta aiheutuneista seurauksista, jos se on mahdollista.*

36 §

Keskusrikospoliisin on ilmoitettava pyynnöstä oikeusministeriölle heti, kun etsit-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai hänet on muuten tavoitettu, mutta hänen säilöön ottamistaan ei ole pidetty tarpeellisena.

37 §

Kun etsitty on pyynnön johdosta otettu säilöön tai muuten tavoitettu, on keskusrikospoliisin välittömästi suoritettava asiassa tutkinta.

38 §

Tutkinnassa etsityllä on tiedusteltava, suostuuko hän luovuttamiseen yksinkertaistussa menettelyssä.

Etsitylle on ilmoitettava, että hänellä on mahdollisuus suostua 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti siihen, että hänet valtiossa, jolle hänet luovutetaan, saadaan asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamisesta tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, sekä samalla siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Etsitylle on ilmoitettava yksinkertaistettuun menettelyyn suostumisen sekä 2 momentissa tarkoitetun suostumuksen merkitys. Pöytäkirjaan on tehtävä merkintä 1 ja 2 momentissa mainituista ilmoituksista.

39 §

Suostuminen luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä ja 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu suostumus ilmoitetaan käräjäoikeudelle ja niistä tehdään merkintä pöytäkirjaan. Asian käsittelyssä, jossa etsityn on oltava henkilökohtaisesti läsnä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä vangitsemisvaatimuksen käsittelystä säädetään. Keskusrikospoliisin on viipymättä toimitettava asian käsittelystä laadittu pöytäkirja oikeusministeriöön.

40 §

Oikeusministeriö ratkaisee, onko yksinkertaistetun menettelyn mukaiseen pyyntöön suostuttava.

Oikeusministeriö voi pyytää pyynnön esittäneeltä valtiolta lisätietoja, jos luovutta-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mista koskevan päätöksen tekeminen sitä edellyttää.

41 §

Jos etsitty suostuu luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä, keskusrikospoliisin on välittömästi ilmoitettava tästä pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle.

Jos etsitty on otettu säilöön 31 §:n mukaisesti, keskusrikospoliisin tulee viimeistään kymmenen päivän kuluessa säilöön otamisesta ilmoittaa pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle, onko etsitty suostunut luovuttamiseen.

Pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle on myös ilmoitettava, onko etsitty antanut 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua suostumusta.

42 §

Jos etsitty suostuu luovuttamiseen yksinkertaistetussa menettelyssä, oikeusministeriön on tehtävä luovuttamista koskeva päätös viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

43 §

Etsitty voi peruuttaa suostumuksen yksinkertaistettuun menettelyyn.

44 §

Keskusrikospoliisi ilmoittaa luovuttamis päätöksestä pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle välittömästi ja viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta.

45 §

Etsitty luovutetaan kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun luovuttamis päätöksestä on ilmoitettu pyynnön esittäneelle valtiolle. Jos etsitty on edelleen säilöön otettuna kyseisen määräajan päätyttyä, hänet päästetään vapaaksi.

46 §

Keskusrikospoliisi ilmoittaa pyynnön esittäneen valtion asianomaiselle viranomaiselle, jos ylivoimainen este estää etsityn luovuttamisen 45 §:ssä mainitussa määräajassa. Tällöin viranomaisten tulee keskenään sopia uudesta luovuttamispäivästä. Luovuttamisen tulee tapahtua kahdenkymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Jos etsitty on määräajan päättyessä edelleen säilöön otettuna, hänet päästetään vapaaksi.

47 §

Etsityllä on oikeus avustajaan 24 §:n mukaisesti. Avustajan tulee olla paikalla kärräjoikeudessa 39 §:n mukaisessa käsittelyssä.

48 §

Oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Lain säännöksiä Suomen kansalaisen luovuttamisesta sovelletaan kuitenkin vasta kun Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996 tehty yleissopimus rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä on tullut voimaan tai sitä ennen Suomen ja sellaisen valtion välillä, joka on antanut yleissopimuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun julistuksen, jolloin säännöksiä sovelletaan 90 päivän kuluttua viimeksi talletetun julistuksen tallettamispäivästä.

NEUVOSTON SÄÄDÖS,

annettu 27 päivänä syyskuuta 1996,

yleissopimukseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta

(96/C 313/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan,

sekä katsoo, että unionin tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot pitävät jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista kyseisen sopimuksen VI osastossa käytöön otettuun yhteistyöhön kuuluvana, yhteistä etua koskevana asiana, ja

PÄÄTTÄÄ tehdä yleissopimuksen siihen sisältyvine liitteineen, joiden teksti on tämän säädöksen liitteenä, ja jonka yleissopimuksen jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat allekirjoittaneet tänä päivänä,

SUOSITTAA tämän yleissopimuksen hyväksymistä jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiösääntöjen asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1996.

Neuvoston puolesta

M. LOWRY

Puheenjohtaja

EUROOPAN UNIONISTA

tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty yleissopimus Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta

TÄMÄN YLEISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka ovat Euroopan unionin jäsenvaltioita,

VIITTAAVAT 27 päivänä syyskuuta 1996 annettuun Euroopan unionin neuvoston säädökseen,

HALUAVAT tehostaa jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa sekä oikeudenkäyntien osalta että tuomioiden täytäntöönpanon osalta,

TUNNUSTAVAT rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen merkityksen oikeudellisessa yhteistyössä näiden päämäärien saavuttamiseksi,

KOROSTAVAT olevan jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaista varmistaa, että rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa noudatettavat menettelyt toimivat tehokkaasti ja nopeasti sikäli kuin niiden hallintojärjestelmät perustuvat demokraattisille periaatteille ja jäsenvaltiot täyttävät Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetussa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa asetetut velvoitteet,

ILMAISEVAT luottamuksensa oikeusjärjestelmiensä rakenteeseen ja toimintaan sekä kaikkien jäsenvaltioiden kykyyn taata oikeudenkäynnin tasapuolisuus,

PITÄVÄT MIELESSÄ, että neuvosto teki säädöksellään 10 päivänä maaliskuuta 1995 yleissopimuksen yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa,

OTTAVAT HUOMIOON, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden edun mukaista on tehdä niiden kesken yleissopimus, jolla täydennetään 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa eurooppalaista yleissopimusta ja muita tällä alalla voimassa olevia yleissopimuksia, ja

KATSOVAT, että näiden yleissopimusten määräyksiä sovelletaan edelleen kaikissa asioissa, joista ei ole määräyksiä tässä yleissopimuksessa,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

1 Artikla

Yleiset määräykset

1. Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on täydentää määräyksiä seuraavissa sopimuksissa ja helpottaa näiden sopimusten soveltamista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä:

— joulukuun 13 päivänä 1957 tehty rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva eurooppalainen yleissopimus, jäljempänä 'rikosten johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva eurooppalainen yleissopimus',

— tammikuun 27 päivänä 1977 tehty eurooppalainen yleissopimus terrorismin vas-

tustamisesta, jäljempänä 'terrorismin vastustamisesta tehty eurooppalainen yleissopimus',

— kesäkuun 19 päivänä 1990 tehty tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamista koskeva yleissopimus; kyseisen yleissopimuksen osapuolina olevien jäsenvaltioiden välisten suhteiden puitteissa, ja

— Belgian kuningaskunnan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välillä 27 päivänä kesäkuuta 1962 tehty sopimus, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä toukokuuta 1974 tehdyllä pöytäkirjalla, jäljempänä 'Benelux-sopimus', I luku; Benelux-taloussiiton jäsenten suhteiden puitteissa.

2. Edellä 1 kohdan määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten edullisempien määräysten soveltamiseen eivätkä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 28 artiklan 3 kohdan mukaisiin luovutusjärjestelyihin, joista on sovittu sellaisen yhdenmuukaisen lainsäädännön tai sellaisten vastavuoroisten lainsäädäntöjen perusteella, joissa sallitaan jäsenvaltion alueella tapahtuva toisen jäsenvaltion alueella annettujen vangitsemismääräysten täytäntöönpano.

2 Artikla

Rikokset, joista luovutetaan

1. Luovuttamispyyntöön on suostuttava, kun on kyse rikoksista, joista luovuttamispyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenriiston käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kaksitoista kuukautta, ja joista pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenriiston käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kuusi kuukautta.

2. Luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säännöksiä samankaltaisesta vapaudenriiston käsittävästä turvaamistoimenpiteestä kuin pyynnön esit-

täneen jäsenvaltion lainsäädännössä.

3. Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 2 artiklan 2 kohtaa sekä Benelux-sopimuksen 2 artiklan 2 kappaletta sovelletaan myös, kun joistakin teoista voi seurata sakkorangaistus.

3 Artikla

Salahanke ja yhteenliittäytyminen rikosten tekemiseksi

1. Jos luovuttamispyynnön perusteena olevaa rikosta pidetään pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan salahankeena tai yhteenliittäytymisenä rikosten tekemiseksi, josta voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenriiston käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännössä näitä samoja tekoja ei pidetä rikoksina, jos kyseinen salahanke on tehty tai yhteenliittäytyminen on tapahtunut

a) yhden tai useamman sellaisen rikoksen tekemiseksi, joita tarkoitetaan terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa, tai

b) muun sellaisen rikoksen tekemiseksi, josta voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenriiston käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, kun on kyse laittomasta huumausainekaupasta ja muunlaisesta järjestäytyneestä rikollisuudesta taikka henkeen, fyysiseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvista tai yleistä vaaraa aiheuttavista väkivaltarikoksista.

2. Sen määrittelemiseksi, onko salahanke tehty tai yhteenliittäytyminen tapahtunut tämän artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetun rikoksen tekemiseksi, luovuttamispyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on otettava huomioon tiedot, jotka sisältyvät vangitsemismääräyksen tai määräyksen, jolla on vastaava oikeusvaikutus, taikka luovutettavaksi pyydettyä henkilöä koskevaan tuomioon sekä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklan 2 kohdan b kohdassa

tai Benelux-sopimuksen 11 artiklan 2 kappaleen b kohdassa tarkoitettuun rikoksia koskevaan selostukseen.

3. Jäsenvaltio voi 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaessaan julistaa, että se varaa itselleen oikeuden olla soveltamatta 1 kohtaa tai soveltaa sitä tietyin erityisin edellytyksin.

4. Jokaisen jäsenvaltion, joka on tehnyt 3 kohdan mukaisen varauman, on määrättävä 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti teoksi, josta luovutetaan, menettely, jolla edistetään sitä, että ryhmä henkilöitä, jotka toimivat yhteisessä tarkoituksessa, tekee yhden tai useamman sellaisen terrorismiksi katsottavan rikoksen, jota tarkoitetaan terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa, harjoittaa laitonta huumausainekauppaa ja muunlaista järjestäytynyttä rikollisuutta taikka tekee muita henkeen, fyysiseen koskemattomuuteen tai vapauteen kohdistuvia taikka yleistä vaaraa aiheuttavia väkivaltarikoksia, joista voi seurata vapausrangaistus tai vapaudenriiston käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, vaikka teolla ei osallistuta kyseisen rikoksen tai kyseisten rikosten varsinaiseen täytäntöönpanoon; tällaisen edistämisen tulee olla tahallista ja suoritettu tietoisena joko ryhmän yleisestä rikollisesta toiminnasta ja tarkoituksesta tai ryhmän aikomuksesta suorittaa kyseinen rikos tai rikokset.

4 Artikla

Määräys vapaudenriistosta, joka toteutetaan muualla kuin rangaistuslaitoksessa

Syytteeseen asettamista varten tapahtuvaa luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että pyyntöön on rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklan 2 kohdan a alakohdan tai Benelux-sopimuksen 11 artiklan 2 kappaleen a kohdan mukaisesti liitetty luovuttamispyynnön esittäneen jäsenvaltion oikeusviranomaisen antama määräys henkilön vapaudenriistosta, joka toteutetaan sijoittamalla hänet muualle kuin rangaistuslaitokseen.

5 Artikla

Poliittiset rikokset

1. Tätä yleissopimusta sovellettaessa ei luovuttamispyynnön vastaanottanut jäsenvaltio voi pitää mitään rikosta poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena tai poliittisista vaikuttimista tehtynä rikoksena.

2. Jokainen jäsenvaltio voi 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaessaan julistaa, että se soveltaa 1 kohtaa ainoastaan

a) terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin ja

b) edellä 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun menettely kuvausta vastaavaan salahankkeeseen tai yhteenliittäytymiseen terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun yhden tai useamman rikoksen tekemiseen.

3. Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 3 artiklan 2 kohdan ja terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 5 artiklan määräykset säilyvät muuttumattomina.

4. Terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 13 artiklan nojalla tehtyjä varaumia ei sovelleta jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen.

6 Artikla

Ver-, tull ja valuuttarikokset

1. Verojen ja maksujen sekä tullien ja valuuttatoimien osalta luovuttamiseen on tässä yleissopimuksessa, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevassa eurooppalaisessa yleissopimuksessa ja Benelux-sopimuksessa määrätyn edellytyksin suostuttava myös silloin, kun on kyse teoista, jotka vastaavat luovuttamispyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännössä samankaltaisiksi rikoksiksi katsottuja tekoja.

2. Luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että luovuttamispyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole samanlaista veroa tai maksua taikka ettei siihen sisälly samanlaatuista veroa, maksua, tullia tai valuuttatointia koskevaa sääntelyä kuin pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännössä.

3. Jokainen jäsenvaltio voi 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaessaan julistaa, että se suostuu rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen vero-, tulli- tai valuuttarikoksen johdosta ainoastaan silloin, kun on kyse teoista, joiden voidaan katsoa täyttävän valmisteveroon, arvonlisäveroon tai tulleihin liittyvän rikoksen tunnusmerkit.

7 Artikla

Omien kansalaisten luovuttaminen

1. Luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että henkilö, jonka luovuttamista pyydetään, on rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä sen jäsenvaltion kansalainen, jolta luovuttamista pyydetään.

2. Jokainen jäsenvaltio voi 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaessaan julistaa, ettei se suostu kansalaistensa luovuttamiseen tai että se suostuu siihen vain määrittelemillään tietyillä edellytyksillä.

3. Kaikki 2 kohdassa tarkoitetut varaukset ovat voimassa viisi vuotta alkaen ensimmäisestä päivästä, jona jäsenvaltio alkaa soveltaa tätä yleissopimusta. Varaukset voidaan kuitenkin uusia saman pituisiksi, perättäisiksi ajanjaksoiksi.

Tallettaja ilmoittaa 12 kuukautta ennen varauksen voimassaolon päättymistä varauksen tehneelle jäsenvaltiolle tästä määräajan päättymisestä.

Jäsenvaltion on ilmoitettava tallettajalle viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin viisivuotiskauden päättymistä, jos se pitää varauksensa voimassa, jos se muuttaa sitä lieventämällä luovuttamista koskevia edellytyksiä tai jos se poistaa varauksen.

Jos edellisessä alakohdassa tarkoitettua ilmoitusta ei ole tehty, tallettaja ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle, että sen varauksen voimassaolo katsotaan ilman eri toimenpiteitä jatketuksi kuudeksi kuukaudeksi, jonka kuluessa jäsenvaltion on tehtävä ilmoituksensa. Jos ilmoitusta ei ole annettu tämän määräajan kuluessa, varauksen voimassaolo päättyy.

8 Artikla

Vanhentuminen

1. Luovuttamista ei voida evätä sillä perusteella, että syyteoikeus tai oikeus panna rangaistus täytäntöön on vanhentunut sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jolta luovuttamista pyydetään.

2. Jäsenvaltiolla, jolta luovuttamista pyydetään, on mahdollisuus olla soveltamatta 1 kohtaa, jos luovuttamispyynnön perusteena ovat teot, jotka tämän jäsenvaltion rikoslainsäädännön mukaan kuuluvat sen toimivallan piiriin.

9 Artikla

Armahdus

Luovuttamiseen ei suostuta sellaisen rikoksen johdosta, josta on armahdettu luovuttamispyynnön vastaanottaneessa jäsenvaltiossa ja josta tämä valtio on ollut toimivaltainen nostamaan syytteen oman rikoslainsäädäntönsä mukaan.

10 Artikla

Muut kuin luovuttamispyynnön perusteena olevat teot

1. Luovuttamispyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion suostumus ei ole tarpeen, että luovutettu henkilö voidaan ennen luovuttamista tehtyjen muiden kuin luovuttamispyynnön perusteena olevien rikosten osalta:

a) asettaa syytteeseen tai tuomita, jos rikoksista ei voi seurata vapausrangaistusta tai vapaudenmenetyksen käsittävää turvaamistoimenpidettä;

b) asettaa syytteeseen tai tuomita, jos rikosoikeudellisista toimenpiteistä ei seuraan henkilökohtaisen vapauden rajoitusta;

c) alistaa muun kuin vapaudenriiston käsittävän seuraamuksen kohteeksi, mukaan lukien sakot tai samankaltaiset toimenpiteet taikka toimenpiteet, jotka tulevat niiden sijaan, myös seuraamukset, jotka rajoittavat henkilökohtaista vapautta;

d) asettaa syytteeseen, tuomita tai ottaa säilöön rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöön panemiseksi tai asettaa muun henkilökohtaisen vapauden rajoituksen kohteeksi, jos hän luovuttamisen jälkeen luopuu nimenomaisesti vetoamasta erityissäätöön tiettyjen, luovuttamista edeltävien tekojen osalta.

2. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu luovutetun henkilön antama luopumisilmoitus annetaan luovuttamista pyytäneen jäsenvaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille, ja se merkitään pöytäkirjaan tämän jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Jokainen jäsenvaltio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu luopumisilmoitus on saatu siten, että käy ilmi henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena sen seurauksista. Tätä varten luovutetulla on oikeus käyttää oikeusavustajaa.

4. Kun luovuttamispyynnön vastaanottanut jäsenvaltio on tehnyt 6 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoituksen, tämän artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa ei sovelleta vero-, tulli-, ja valuuttarikoksiin, paitsi 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin rikoksiin.

11 Artikla

Luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion suostumusta koskeva oletama

Jokainen jäsenvaltio voi 18 artikla 2 kohdassa tarkoitettun ilmoituksen antaessaan tai milloin tahansa julistaa, että sen suhteissa muihin saman julistuksen antaneisiin jäsenvaltioihin katsotaan rikoksen vuoksi tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 14 artiklan 1 kohdan a ala-

kohdassa sekä Benelux-sopimuksen 13 artiklan 1 kappaaleen a kohdassa tarkoitettu suostumus annetuksi, jollei se yksittäisessä tapauksessa suostuessaan luovuttamiseen ilmoita toisin.

Kun jäsenvaltio on yksittäisessä tapauksessa ilmoittanut, ettei suostumusta katsota annetuksi, sovelletaan edelleen 10 artiklan 1 kohtaa.

12 Artikla

Luovuttaminen edelleen toiseen jäsenvaltioon

1. Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 15 artiklaa ja Benelux-sopimuksen 14 artiklan 1 kappaletta ei sovelleta jäsenvaltion toiselle jäsenvaltioille osoitamiin edelleenluovuttamispyyntöihin.

2. Jäsenvaltio voi 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun ilmoituksen antaessaan julistaa, että rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 15 artiklaa ja Benelux-sopimuksen 14 artiklan 1 kappaletta sovelletaan edelleen, jollei yleissopimuksen yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa¹ 13 artiklasta muuta johdu tai jos kyseinen henkilö suostuu luovuttamiensa edelleen toiseen jäsenvaltioon.

13 Artikla

Keskusviranomaisen ja asiakirjojen lähettäminen telekopiona

1. Jokainen jäsenvaltio nimeää keskusviranomaisen tai valtiosääntönsä niin vaatiessa keskusviranomaiset, jotka vastaavat luovuttamispyyntöjen ja niihin liitettäväksi pyydettyjen asiakirjojen sekä kaiken muun luovuttamispyyntöihin liittyvän virallisen kirjeenvaihdon lähettämisestä ja vastaanottamisesta, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu.

1. EYVL N:o C 78, 30.3.1995, s. 1

2. Jokainen jäsenvaltio antaessaan 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen ilmoittaa sovellettaessa tämän artiklan 1 kohtaa nimeämässä viranomaisen tai viranomaiset. Jäsenvaltio ilmoittaa tallettajalle kaikista muutoksista tähän nimeämiseen.

3. Luovuttamispyyntö ja 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat voidaan lähettää telekopiona. Jokaisella keskusviranomaisella on oltava telekopiolaite näiden asiakirjojen lähettämistä ja vastaanottamista varten ja viranomaisen on huolehdittava siitä, että laite pidetään toimintakunnossa.

4. Lähetyksen alkuperän ja luottamuksellisuuden varmistamiseksi keskusviranomaisen telekopiolaitteeseen on asennettava viestintä salaava salakirjoituslaite, kun telekopiota käytetään tämän artiklan soveltamisen yhteydessä.

Jäsenvaltiot ovat yhteydessä keskenään tämän artiklan soveltamisen käytännön järjestelyissä.

5. Luovuttamista koskevien asiakirjojen oikeellisuuden takaamiseksi luovuttamista pyytäneen jäsenvaltion keskusviranomaisen on pyynnössään annettava lausuma, jonka mukaan se varmentaa, että luovuttamispyyntöön liitetyt asiakirjat vastaavat alkuperäisiä, sekä ilmoitettava sivujen numerointi. Jos pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio ei pidä kiistattomana, että asiakirjat vastaavat alkuperäisiä, sen keskusviranomaisella on oikeus vaatia luovuttamispyynnön esittäneen jäsenvaltion keskusviranomaista kohtuullisen ajan kuluessa esittämään alkuperäiset asiakirjat tai yhtäpitävä jäljennös niistä joko diplomaattiteitse tai jotain muuta niiden keskenään sopimaa tapaa käyttäen.

14 Artikla

Lisätiedot

Jokainen jäsenvaltio voi 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaessaan tai muuna ajankohtana julistaa, että sen suhteissa muihin saman julistuksen antaneisiin jäsenvaltioihin näiden muiden jäsenvaltioiden oikeusviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset voivat tarvittaessa pyytää suoraan jäsenvaltion oikeusviranomaisilta tai

luovuttamispyynnön kohteena olevaa henkilöä kokevista rikosoikeudellisista toimenpiteistä vastaavilta muilta toimivaltaisilta viranomaisilta lisätietoja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 13 artiklan tai Benelux-sopimuksen 12 artiklan mukaisesti.

Jäsenvaltio ilmoittaa julistuksen antaessaan ne oikeusviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset, joilla on oikeus pyytää, ilmoittaa ja vastaanottaa tällaisia lisätietoja.

15 Artikla

Oikeaksi todistaminen

Luovuttamista varten lähetettyjä asiakirjoja tai niiden jäljennöksiä ei tarvitse todistaa oikeiksi eivätkä niitä koske muut muodollisuudet, ellei tämän yleissopimuksen, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen tai Benelux-sopimuksen määräyksistä nimenomaisesti muuta johdu. Viimeksi mainitussa tapauksessa katsotaan asiakirjojen jäljennösten olevan oikeaksi todistettuja, silloin kun ne ovat alkuperäisen asiakirjan antaneen oikeusviranomaisen tai 13 artiklassa tarkoitettua keskusviranomaisen varmentamia.

16 Artikla

Kauttakuljetus

Kun on kyseessä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 21 artiklassa ja Benelux-sopimuksen 21 artiklassa tarkoitettu kauttakuljetus jäsenvaltion alueen kautta toisen jäsenvaltion alueelle, sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) Pynnön kauttakuljetuksesta on sisällettävä riittävät tiedot, jotta kauttakulkujäsenvaltio voi arvioida pyyntöä ja toteuttaa luovutetun henkilön osalta kauttakuljetuksen edellyttämät tarpeelliset pakkotoimenpiteet.

Seuraavat tiedot katsotaan tältä osin riittäviksi:

- luovutetun henkilöllisyys,
- tieto vangitsemismääräyksestä tai

asiakirjasta, jolla on vastaava oikeusvaikutus, tai täytäntöönpanokelpoisesta tuomioistuimen päätöksestä,

— rikoksen luonne ja oikeudellinen tunnusmerkistö,

— rikoksenteon olosuhteiden kuvaus, mukaan lukien päivä ja paikka.

b) Pyyntö kauttakuljetuksesta sekä a kohdassa määrätty tiedot voidaan lähettää kauttakuljajäsenvaltiolle millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen merkintä. Kauttakuljajäsenvaltio antaa tiedoksi päätöksensä samaa menettelyä noudattaen.

c) Jos käytettäessä ilmakuljetusta ilman ennakoitua välilaskua sattuu ennakoimaton laskeutuminen, luovuttamista pyytänyt jäsenvaltio toimittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle a kohdassa määrätty tiedot.

d) Jollei muuta johdu tämän yleissopimuksen määräyksistä, erityisesti sen 3, 5 ja 7 artiklasta, sovelletaan edelleen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 21 artiklan 1, 2, 5 ja 6 kohtaa sekä Benelux-sopimuksen 21 artiklan 1 kappaletta.

17 Artikla

Varaumat

Tähän yleissopimukseen voidaan tehdä ainoastaan sellaisia varaumia, joista tässä yleissopimuksessa on nimenomainen määräys.

18 Artikla

Voimaantulo

1. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä tämä yleissopimus valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot ilmoittavat Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille kunkin valtion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisten tämän yleissopimuksen hyväksymiseksi tarvittavien menettelyjen saattamisesta päätökseen.

3. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona tämän muodollisuuden viimeisenä täyttävä valtio, joka on Euroopan unionin jäsen neuvoston antaessa säädöksensä tämän yleissopimuksen tekemisestä, on tehnyt 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen.

4. Kunnes tämä yleissopimus tulee voimaan, jokainen jäsenvaltio voi 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksen antaessaan tai muulloin antaa julistuksen, että yleissopimusta voidaan soveltaa sen osalta saman julistuksen antaneisiin jäsenvaltioihin. Näitä julistuksia sovelletaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua niiden tallettamispäivästä.

5. Tätä yleissopimusta sovelletaan ainoastaan pyyntöihin, jotka on esitetty sen jälkeen, kun yleissopimus on tullut voimaan tai sitä on ryhdytty soveltamaan pyynnön esittäneen ja sen vastaanottaneen jäsenvaltion välillä.

19 Artikla

Uusien jäsenvaltioiden liittyminen

1. Tähän yleissopimukseen voi liittyä jokainen valtio, josta tulee Euroopan unionin jäsen.

2. Tämän yleissopimuksen teksti, joka on laadittu siihen liittyvän jäsenvaltion kielellä Euroopan unionin neuvostossa, on todistusvoimainen.

3. Tallettajan huostaan talletetaan liittymiskirjat.

4. Tämä yleissopimus tulee jokaisen siihen liittyvän valtion osalta voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona valtio on talletanut liittymiskirjansa, tai tämän yleissopimuksen voimaantulopäivänä, jos se ei ole vielä tullut voimaan kyseisen yhdeksänkymmenen päivän määräajan päättyessä.

5. Jos tämä yleissopimus ei ole vielä tullut voimaan liittymiskirjan talletushetkellä, tähän yleissopimukseen liittyviin jäsenvaltioihin sovelletaan 18 artiklan 4 kohdan määräyksiä.

20 Artikla

Tallettaja

1. Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän yleissopimuksen tallettaja.

2. Tallettaja julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tiedot tämän yleissopimuksen hyväksymisistä ja siihen liittymisistä, julistuksista ja varaumista sekä kaikista muista tähän yleissopimukseen liittyvistä ilmoituksista.

*LIITE***Turvapaikkaoikeuteen liittyvä yhteinen julistus**

Jäsenvaltiot julistavat, että tämä yleissopimus ei vaikuta turvapaikkaoikeuteen, sellaisena kuin se on tunnustettu kunkin valtion valtiosäännössä, eikä siihen, miten jäsenvaltiot soveltavat 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehtyä pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen määräyksiä, sellaisena kuin yleissopimus on täydennettynä 28 päivänä syyskuuta 1954 tehdyllä valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevalla yleissopimuksella ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla.

Tanskan, Suomen ja Ruotsin julistus tämän yleissopimuksen 7 artiklasta

Tanska, Suomi ja Ruotsi vahvistavat, että - kuten ne ovat ilmoittaneet neuvotteluissaan Schengenin sopimukseen liittymisestä - ne eivät muihin yhtäläisen kohtelun takaaviin jäsenvaltioihin nähden vetoa antamiinsa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisiin selityksiin luovuttamisesta kieltäytymiseksi muualta kuin Pohjoismaista olevien henkilöiden osalta, joilla on asuinpaikka näissä maissa.

Julistus käsitteestä "kansalaiset"

Neuvosto panee merkille jäsenvaltioiden sitoutumisen soveltaa 21 päivänä maaliskuuta 1983 tehtyä Euroopan neuvoston yleissopimusta tuomittujen siirtämisestä kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisiin mainitun sopimuksen 3 artiklan 4 kohdan tarkoittamassa merkityksessä.

Ensimmäisessä kohdassa mainittu jäsenvaltioiden sitoutuminen ei rajoita tämän yleissopimuksen 7 artiklan 2 kohdan soveltamista.

Kreikan julistus 5 artiklasta

Kreikka tulkitsee 5 artiklaa tämän saman artiklan 3 kohdan näkökulmasta. Tämä tulkinta varmistaa sen, että noudatetaan Kreikan perustuslain säännöksiä, joissa

— nimenomaisesti kielletään luovuttamasta ulkomaalaista, joka on syytteessä vapauden hyväksi harjoittamastaan toiminnasta, ja

— erotellaan poliittiset rikokset niin kutsutuista sekamuotoisista rikoksista, joita eivät koske samat säännöt kuin poliittisia rikoksia.

Portugalin julistus sellaisen rikoksen perusteella pyydetystä luovuttamisesta, josta voi seurata elinkautinen rangaistus tai turvaamistoimenpide

Koska Portugali on tehnyt rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan vuoden 1957 eurooppalaiseen yleissopimukseen varauman, jonka mukaan se ei suostu henkilöiden luovuttamiseen silloin, kun näiden luovuttamista vaaditaan sellaisen rikoksen johdosta, josta on tuomittavissa rangaistus tai turvaamistoimenpide elinkaudeksi, Portugali julistaa, että kun luovuttamista pyydetään sellaisen rikoksen johdosta, josta voidaan tuomita rangaistus tai turvaamistoimenpide elinkaudeksi, se perustuslakinsa säännösten mukaisesti, sellaisina kuin Portugalin perustuslakituomioistuin on niitä tulkinnut, suostuu luovuttamisen vain katsoessaan riittäväksi luovuttamista pyytävän jäsenvaltion antaman vakuutuksen siitä, että tämä rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti edistää sellaisia lieventämistoimenpiteitä, jotka voivat tulla luovutettavaksi pyydetyn henkilön hyväksi.

Portugali vahvistaa niiden velvoitteiden pätevyuden, jotka perustuvat sellaisiin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin, joissa se on osapuolena, ja erityisesti 5 artiklaan Portugalin liittymisestä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyssä yleissopimuksessa.

Neuvoston julistus yleissopimuksen seurannasta

Neuvosto julistaa, että

- a) se pitää aiheellisena jäsenvaltioiden antamien tietojen pohjalta selvittää määräjoin:
- tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa,
 - tämän yleissopimuksen toimintaa se voimaantulon jälkeen,
 - jäsenvaltioiden mahdollisuutta muuttaa tämän yleissopimuksen puitteissa tehtyjä varauksia lieventämällä luovuttamista koskevia edellytyksiä tai poistaa varauksensa,
 - jäsenvaltioiden välisen luovuttamisen menettelyn toimintaa yleisesti
- b) se vuoden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulosta tutkii Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle yleissopimuksen osalta mahdollisesti annettavaa toimivaltaa.
-

NEUVOSTON SÄÄDÖS,**annettu 10 päivänä maaliskuuta 1995,****yleissopimukseksi yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa****(95/C 78/01)**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan,

katsoo, että unionin tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot pitävät välillään tapahtuvaa yksinkertaistettua luovuttamismenettelyä koskevia sääntöjä kyseisen sopimuksen VI osastossa käyttöön otettuun yhteistyöhön liittyvänä, jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevana asiana, ja

PÄÄTETTYÄÄN, että yleissopimus, jonka teksti on tämän säädöksen liitteenä ja jonka jäsenvaltioiden hallitusten edustajat ovat allekirjoittaneet tänä päivänä, tehdään,

SUOSITTAA jäsenvaltioille tämän yleissopimuksen hyväksymistä omien valtiosääntöjensä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 10 päivänä maaliskuuta 1995.

*Neuvoston puolesta***P. MÉHAIGNERIE***Puheenjohtaja*

YLEISSOPIMUS

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty

yksinkertaistetusta menettelystä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa

TÄMÄN YLEISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka ovat Euroopan unionin jäsenvaltioita,

VIITTAAVAT 9 päivänä maaliskuuta 1995 annettuun neuvoston säädökseen,

HALUAVAT tehostaa jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa sekä oikeudenkäynneissä että tuomioiden täytäntöönpanossa,

TUNNUSTAVAT rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen merkityksen oikeudellisessa yhteistyössä näiden päämäärien saavuttamiseksi.

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että on välttämätöntä yksinkertaistaa rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa noudatettavaa menettelyä siinä määrin kuin tämä on jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksen peruseriaatteiden mukaista, mukaan lukien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen periaatteet,

TOTEAVAT, että useissa luovuttamista koskevissa menettelyissä luovutettavaksi pyydetty henkilö ei vastusta luovuttamistaan,

KATSOVAT, että luovuttamista varten tarvittava aika samoin kuin kaikkien luovuttamiseen liittyvien turvaamistoimenpiteiden kesto olisi lyhennettävä mahdollisimman lyhyeksi,

KATSOVAT, että sen vuoksi on syytä helpottaa 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyn, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen soveltamista yksinkertaistamalla ja tehostamalla luovuttamismenettelyä, ja

KATSOVAT, että rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan edelleen kaikissa asioissa, joista ei ole määräyksiä tässä yleissopimuksessa,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

*1 artikla***Yleiset määräykset**

1. Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen soveltamista Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä täydentämällä sen määräyksiä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään ei vaikuta jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien kahden- tai monenvälisten sopimusten suo-

tuisempien määräysten soveltamiseen.

*2 artikla***Luovuttamisvelvollisuus**

Jäsenvaltiot sitoutuvat luovuttamaan etsityt henkilöt tässä yleissopimuksessa määrättyä yksinkertaistettua menettelyä noudattaen, jos kysymyksessä oleva henkilö antaa tähän suostumuksensa ja pyynnön vastaanottanut valtio suostuu luovuttamiseen tämän yleissopimuksen mukaisesti.

3 artikla**Luovuttamisen edellytykset**

1. Edellä 2 artiklassa määrätyn perusteella henkilöt, joiden väliaikaista säilöön ottamista on pyydetty rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 16 artiklan mukaisesti, luovutetaan tämän yleissopimuksen 4–11 artiklan ja 12 artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun luovuttamisen edellytyksenä ei ole rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklan mukainen luovuttamispyynnön ja asiakirjojen esittäminen.

4 artikla**Toimitettavat tiedot**

1. Seuraavia tietoja, jotka luovutuspyynnön esittäneen valtion on toimitettava, pidetään riittävinä asiasta tiedottamiseksi säilöön otetulle 6 ja 7 artiklan mukaisesti samoin kuin 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulle toimivaltaiselle viranomaiselle:

- a) etsityn henkilöllisyys;
- b) säilöön ottamista pyytävä viranomaisen;
- c) onko olemassa vangitsemismääräys tai asiakirja, jolla on vastaavat oikeusvaikutukset, taikka täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen päätös;
- d) rikoksen luonne ja oikeudellinen tunnusmerkistö;
- e) kuvaus rikokseen liittyvistä olosuhteista, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin luovutuspyynnön kohteena oleva henkilö on osallisena rikoksessa;
- f) sikäli kuin mahdollista, rikoksesta aiheutuneet seuraukset.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, voidaan lisätietoja pyytää, jos 1 kohdassa tarkoitetut tiedot osoittautuvat erityi-

sissä tapauksissa riittämättömiksi, jotta pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltainen viranomainen voisi suostua luovuttamiseen.

5 artikla**Suostuminen luovuttamiseen**

1. Säilöön otetun suostumus hänen luovuttamiseensa annetaan 6 ja 7 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Luovutuspyynnön saaneen valtion viranomainen suostuu luovuttamiseen kansallisen lakinsa mukaista menettelyä noudattaen.

6 artikla**Asiasta tiedottaminen**

Kun etsitty henkilö otetaan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista varten säilöön toisen jäsenvaltion alueella, toimivaltainen viranomainen antaa hänelle kansallisen lainsäädännön mukaisesti tiedon häntä koskevasta luovutuspyynnöstä sekä hänen mahdollisuudestaan antaa suostumuksensa siihen, että hänet luovutetaan pyynnön esittäneelle valtiolle yksinkertaistettua menettelyä noudattaen.

7 artikla**Suostumuksen saaminen**

1. Säilöön otetun suostumus ja hänen mahdollinen nimenomainen luopumisensa vetoamasta erityissäntöön on annettava pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle asiassa sovellettavan kansallisen lain mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta 1 kohdassa tarkoitettu suostumus tai mahdollinen luopuminen voitaisiin todeta tavalla, josta ilmenee, että säilöön otettu on ilmaissut ne vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena tästä aiheutuvista seurauksista. Tätä varten säilöön otetulla on oikeus käyttää oikeusavustajaa.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen luopuminen merkitään pöytäkirjaan sen valtion sisäisessä lainsäädännössä määrättyä menettelyä noudattaen,

jolle luovutuspyyntö on esitetty.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen luopuminen on peruuttamaton. Tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa jäsenvaltiot voivat ilmoittaa julistuksessa, että suostumus ja mahdollinen luopuminen voidaan peruuttaa niiden sisäisessä lainsäädännössä sovellettavien sääntöjen mukaisesti. Siinä tapauksessa suostumuksesta ilmoittamisen ja sen peruuttamisen välistä aikaa ei oteta huomioon määrättäessä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 16 artiklan 4 kohdan mukaisia määräaikoja.

8 artikla

Suostumuksen antamisesta ilmoittaminen

1. Pyynnön vastaanottanut valtio ilmoittaa pyynnön esittäneelle valtiolle kyseisen henkilön suostumuksesta välittömästi. Pynnön vastaanottanut valtio ilmoittaa luovutusta pyytäneelle valtiolle kymmenen päivän kuluessa väliaikaisesta säilöön ottamisesta, onko henkilö antanut suostumuksensa, jotta pyynnön esittänyt valtio voisi tarvittaessa tehdä pyynnön rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu ilmoittaminen tapahtuu suoraan toimivaltaisten viranomaisten kesken.

9 artikla

Luopuminen erityissäntöön vetoamisesta

Tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa jäsenvaltiot voivat antaa julistuksen, että rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 14 artiklan sääntöjä ei sovelleta silloin, kun henkilö 7 artiklan mukaisesti:

- a) antaa suostumuksensa luovuttamiseen tai
- b) antaa suostumuksensa luovuttamiseen ja nimenomaisesti luopuu käyttämästä eri-

tyissäntöä.

10 artikla

Luovuttamispäätöksestä ilmoittaminen

1. Poiketen siitä, mitä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 18 artiklan 1 kohdassa määrätään, yksinkertaistettua menettelyä noudattaen tehdystä luovuttamispäätöksestä sekä yksinkertaistettuun luovuttamismenettelyyn liittyvistä tiedoista ilmoittaminen tapahtuu suoraan pyynnön vastaanottaneen valtion ja väliaikaista säilöönottamista pyytäneen valtion viranomaisten välillä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus tehdään kahdenkymmenen päivän kuluessa päivästä, jona henkilö on antanut suostumuksensa.

11 artikla

Määräaika, jossa luovuttaminen on tehtävä

1. Henkilön luovuttaminen tapahtuu kahdenkymmenen päivän kuluessa päivästä, jona yksinkertaistettua luovutusmenettelyä koskevasta päätöksestä on ilmoitettu 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Jos henkilö on edelleen säilöön otettu na 1 kohdassa määrätyn määräajan päätyttyä, hänet päästetään vapaaksi pyynnön vastaanottaneen valtion alueella.

3. Sellaisen ylivoimaisen esteen sattuessa, joka estää henkilön luovuttamisen 1 kohdassa määrättyssä ajassa, 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asianomainen viranomainen ilmoittaa asiasta toiselle viranomaiselle. Nämä sopivat keskenään uudesta luovuttamispäivästä. Tällöin luovuttaminen tapahtuu kahdenkymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä. Jos asianomainen on määräajan päätyttyä edelleen säilöön otettu na, hänet päästetään vapaaksi.

4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan määräyksiä ei sovelleta, jos pyynnön vastaanottanut valtio haluaa käyttää rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 19 artiklaa.

12 artikla

Suostumus, joka annetaan 8 artiklassa määrätyn määräajan päättymisen jälkeen tai muissa olosuhteissa

1. Kun henkilö on antanut suostumuksensa 8 artiklassa määrätyn kymmenen päivän määräajan päätyttyä, pyynnön vastaanottanut valtio:

— noudattaa tämän yleissopimuksen mukaista yksinkertaistettua menettelyä, jos rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklassa tarkoitettu luovutuspyyntö ei ole vielä saapunut kyseiselle valtiolle;

— voi noudattaa tätä yksinkertaistettua menettelyä, jos se on tällä välin saanut rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 12 artiklassa tarkoitettua luovutuspyynnön.

2. Jos väliaikaista säilöön ottamista ei ole pyydetty tai jos luovutuspyynnön saamisen jälkeen on annettu suostumus, pyynnön vastaanottanut valtio voi noudattaa tämän yleissopimuksen mukaista yksinkertaistettua menettelyä.

3. Tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kukin jäsenvaltio antaa julistuksen siitä, aikooko se soveltaa 1 kohdan toista luetelmakohtaa ja 2 kohtaa sekä minkälaisin ehdoin se aikoo sen tehdä.

13 artikla

Luovuttaminen edelleen johonkin toiseen jäsenvaltioon

Kun luovutettuun henkilöön nähden ei sovelleta erityissääntöä tämän yleissopimuksen 9 artiklassa tarkoitettua jäsenvaltion julistuksen mukaisesti, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 15 artiklaa ei sovelleta luovutettaessa häntä toiseen jäsenvaltioon, jollei sanotussa julistuksessa toisin määrätä.

14 artikla

Kauttakuljetus

Kun kyseessä on yksinkertaistettua me-

nettelyä noudattaen tehtävä luovuttaminen, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 21 artiklan mukaisessa kauttakuljetuksessa sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) kiireellisissä tapauksissa voidaan 4 artiklassa vaaditut tiedot sisältävä hakemus tehdä kauttakulkuvaltiolle millä hyvänsä tavalla, josta jää kirjallinen merkintä. Kauttakulkuvaltio voi ilmoittaa päätöksestään samaa menettelyä noudattaen;

b) edellä 4 artiklassa tarkoitettua tietoa ovat riittäviä, jotta kauttakulkuvaltion toimivaltainen viranomais- tai poliisivaltainen voisi varmistua siitä, että kyse on yksinkertaistetusta luovutusmenettelystä, ja ryhtyä luovutetun henkilön suhteen kauttakuljetuksen vaatimiin toimiin.

15 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

Tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kukin jäsenvaltio ilmoittaa antamassaan julistuksessa, mitkä ovat sen 4–8 sekä 10 ja 14 artiklassa tarkoitettua toimivaltaiset viranomaiset.

16 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus on ratifioitava, hyväksyttävä tai siihen on liityttävä. Ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan. Neuvoston pääsihteeri ilmoittaa talletuksesta kaikille jäsenvaltioille.

2. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava jäsenvaltio on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

3. Kunnes tämä yleissopimus tulee voimaan, jokainen jäsenvaltio voi tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tai muulloin antaa julistuksen siitä, että yleissopimusta voidaan soveltaa sen osalta saman julistuksen antaneisiin jäsenvaltioihin nähden yhdeksänkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona jäsenvaltio on tallettanut julistuksensa.

4. Julistus, joka on annettu 9 artiklan nojalla, tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua sen tallettamisesta, kuitenkin aikaisintaan tämän yleissopimuksen voimaantulopäivänä tai päivänä, jona sitä aletaan soveltaa kyseiseen jäsenvaltioon.

5. Tätä yleissopimusta sovelletaan vain pyyntöihin, jotka on esitetty sen jälkeen kun yleissopimus tuli voimaan tai sitä alettiin soveltaa pyynnön vastaanottaneen ja pyynnön esittäneen valtion välillä.

17 artikla

Liittyminen

1. Tähän yleissopimukseen voi liittyä jokainen valtio, josta tulee Euroopan unionin jäsen.

2. Tämän yleissopimuksen teksti, joka on laadittu unioniin liittyvän valtion kielellä

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristössä ja jonka kaikki jäsenvaltiot ovat hyväksyneet, on yhtä todistusvoimainen kuin muutkin kielitoisinnot. Pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset jokaiselle jäsenvaltiolle.

3. Liittymisasiakirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön huostaan.

4. Tämä yleissopimus tulee voimaan jokaisen siihen liittyneen valtion osalta yhdeksänkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona valtio on tallettanut liittymiskirjansa, tai tämän yleissopimuksen voimaantulopäivänä, jos se ei vielä ole tullut voimaan kyseisen yhdeksänkymmenen päivän määräajan päättyessä.

5. Jos tämä yleissopimus ei ole vielä tullut voimaan liittymisasiakirjan talletushetkellä, tähän yleissopimukseen liittyviin jäsenvaltioihin sovelletaan 16 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

